

Hof van Cassatie

LIBERCAS

6 - 2020

AANSPRAKELIJKHEID BUITEN OVEREENKOMST

ALGEMEEN

Algemeen - Bevoegdheid en aanleg - Bevoegdheid - Plaatselijke bevoegdheid - Verbintenis uit een misdrijf of een oneigenlijk misdrijf - Plaats waar de verbintenis is ontstaan

De plaats waar een verbintenis uit een misdrijf of een oneigenlijk misdrijf is ontstaan, is ofwel de plaats waar de schadeveroorzakende daad is verricht ofwel de plaats waar de schade zich heeft voorgedaan (1). (1) Zie Cass. 16 april 2010, AR C.08.0317.F, AC 2010, nr. 261, met concl. OM in Pas. 2010.

- Art. 624, 2° Gerechtelijk Wetboek

20 september 2019 C.2018.0420.F [ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190920.1](#) AC nr. ...

Algemeen - Bevoegdheid en aanleg - Bevoegdheid - Plaatselijke bevoegdheid - Verbintenis uit een misdrijf of een oneigenlijk misdrijf - Plaats waar de verbintenis is ontstaan - Plaats waar de schade zich heeft voorgedaan - Schadedreiging

De rechtsvordering die, zelfs tot verkrijging van een verklaring van recht, is ingesteld om de schending van een ernstig bedreigd recht te voorkomen, kan worden gebracht voor de rechter van de plaats waar de schade zich dreigt voor te doen.

- Artt. 18, tweede lid, en 624, 2° Gerechtelijk Wetboek

20 september 2019 C.2018.0420.F [ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190920.1](#) AC nr. ...

DAAD

Daad - Opzet - Orgaan van een rechtspersoon - Voortzetten van handelingen, werken of wijzigingen in strijd met een bevel tot staken - Aansprakelijkheid

Voor het opleggen van een administratieve geldboete met toepassing van artikel 6.1.49.VCRO volstaat het wetens en willens voortzetten van handelingen, werken of wijzigingen in strijd met een door de stedenbouwkundig inspecteur bekrachtigd bevel tot staking, waarbij de enkele omstandigheid dat een natuurlijke persoon bij het doorbreken van een stakingsbevel is opgetreden als orgaan van een rechtspersoon geen afbreuk doet aan zijn eigen verantwoordelijkheid voor de miskennis van het stakingsbevel wanneer vaststaat dat hij het bevel tot staken wetens en willens heeft doorbroken (1). (1) Cass. 7 december 2018, AR C.17.0003.N, arrest niet gepubliceerd.

- Artt. 6.1.47 en 6.1.49 Besluit van de Vlaamse Regering 15 mei 2009 houdende coördinatie van de decreetgeving op de ruimtelijke ordening

7 juni 2019 C.2017.0108.N [ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190607.1](#) AC nr. ...

Daad - Fout - Causaal verband tussen fout en schade - Fout gevolgd door fout van een derde

Eenieder die een fout heeft begaan is aansprakelijk voor de veroorzaakte schade, ook al is de schade mede veroorzaakt door de fout van een derde, zodat nu de rechter het oorzakelijk verband tussen een fout en de geleden schade slechts kan uitsluiten indien hij vaststelt dat de schade zoals ze zich in concreto voordeed op dezelfde wijze zou zijn ontstaan zonder die fout, uit de enkele omstandigheid dat een fout nadien gevolgd wordt door de fout van een andere partij, niet kan afleiden dat er geen causaal verband bestaat tussen de eerste fout en de schade.

- Art. 1382 Burgerlijk Wetboek

7 juni 2019 C.2018.0473.N [ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190607.2](#) AC nr. ...

SCHADE

Schade - Beoordelingsbevoegdheid - Raming - Peildatum - Materiële schade - Beginselen - Beoordeling in concreto - Voorwaarden - Slachtoffer - Werkloos op het ogenblik van het ongeval

Wie, door zijn fout, aan een ander schade heeft berokkend, is gehouden deze te vergoeden en het slachtoffer heeft, in de regel, recht op de integrale vergoeding van de geleden schade; de rechter raamt in concreto de door een onrechtmatige daad veroorzaakte schade; hij mag de schade naar billijkheid ramen, mits hij de reden opgeeft waarom hij de door het slachtoffer voorgestelde berekeningswijze niet kan aannemen en tevens vaststelt dat de schade onmogelijk anders kan worden bepaald; de materiële schade die het slachtoffer heeft geleden wegens de vermindering van zijn arbeidsgeschiktheid, bestaat in de vermindering van zijn economische waarde op de arbeidsmarkt; enkel op grond dat het slachtoffer van een ongeval op het ogenblik van dat ongeval werkloos was, kan niet worden uitgesloten dat dit slachtoffer beroepsschade heeft geleden (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2019, nr. 547.

28 oktober 2019 C.2019.0013.F [ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191028.2](#) AC nr. ...

Schade - Materiële schade - Elementen en grootte - Onopzettelijk doden - Overlijden van een ouder - Vergoedbare schade - De overlevende ouder staat alleen in voor het beheer over de goederen van het gemeenschappelijk kind - Schade voortvloeiend uit de last van het beheer over de goederen van het minderjarig kind

Artikel 376 Burgerlijk Wetboek voert de regel in van het gezamenlijk ouderlijk gezag; daaruit volgt dat de tussenkomst van de overlevende ouder, wat de noodzaak inhoudt om voortaan alleen de last te dragen van het beheer over de goederen van het minderjarig kind dat hij uit zijn huwelijk met de overleden ouder heeft, vergoedbare schade kan opleveren (1). (1) Zie Cass. 31 oktober 2012, AR P.12.0790.F, AC 2012, nr. 580.

- Artt. 376 en 1382 Burgerlijk Wetboek

2 januari 2019 P.2018.0956.F [ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190102.2](#) AC nr. ...

Schade - Beoordelingsbevoegdheid - Raming - Peildatum - Vennootschap - Faillissement - Sociale zekerheidsschulden - Persoonlijke en hoofdelijke aansprakelijkheid van de bestuurder en gewezen bestuurder - Bepaling van de omvang van de bedragen - Beoordeling door de rechter

De rechter, die dient te oordelen of de wettelijke voorwaarden voor de persoonlijke en hoofdelijke aansprakelijkheid zijn vervuld, kan nagaan of er, in geval van de herhaalde betrokkenheid bij faillissementen met sociale zekerheidsschulden, sprake is van een dergelijk procedé van frauduleuze herhaling en kan bij het bepalen van de omvang van de bedragen waartoe de bestuurder en de gewezen bestuurder gehouden zijn, derhalve rekening houden met het gegeven of zij al dan niet te goeder trouw waren (1). (1) GwH 25 september 2014, nr. 133/2014, B-9; zie ook Cass. 24 maart 2016, AR C.15.0166.N, AC 2016, nr. 217, met concl. OM.

- Art. 265, § 2 Wetboek 7 mei 1999 van vennootschappen

31 mei 2019 C.2018.0499.N [ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190531.1](#) AC nr. ...

ACCOUNTANT

- Tucht - Bij verstek gewezen tuchtbeslissing - Verzet - Termijn - Betekening - Begrip

Uit het onderling verband tussen de artikelen 5, §5, en 6 van de wet van 22 april 1999 betreffende de beroepstucht voor accountants en belastingconsulenten volgt dat het begrip "betekening" in voormeld artikel 6 als een kennisgeving met een ter post aangetekende brief moet worden verstaan, zoals nader omschreven in voormeld artikel 5, §5, en geen gerechtsdeurwaardersexploot vereist.

- Artt. 5, § 5, en 6 Wet 22 april 1999 betreffende de beroepstucht voor accountants en belastingconsulenten

- Artt. 2 en 32 Gerechtelijk Wetboek

1 maart 2019

D.2017.0021.N

[ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190301.4](#)

AC nr. ...

ADOPTIE

- Vonnis inzake adoptie - Kennisgeving aan partijen - Modaliteiten

Uit de artikelen 792, tweede en derde lid en 1231-15, laatste lid en 1231-16, eerste lid, Gerechtelijk Wetboek volgt dat een betekening van de beslissingen inzake adoptie, ondanks de andersluidende Nederlandstalige tekst van de artikelen 1231-15, laatste lid en 1231-16, eerste lid, Gerechtelijk Wetboek, vervangen werd door een kennisgeving bij gerechtsbrief, hetgeen afwijkt van de gemeenrechtelijke regeling, waarbij deze kennisgeving ter bescherming van het recht van verdediging moet worden vergezeld van bijkomende informatie zoals vereist in artikel 792, derde lid, Gerechtelijk Wetboek (1). (1) Zie concl. OM.

- Artt. 792, tweede en derde lid, 1231-15, laatste lid, en 1231-16, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

8 februari 2019

C.2016.0315.N

[ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190208.1](#)

AC nr. ...

ADVOCAAT

- Weglating van het tableau van de Orde - Beslissing tot schrapping - Herinschrijving op een tableau van de Orde - Termijn - Aanvang

Wanneer de schrapping wordt uitgesproken, bepaalt de datum waarop de beslissing tot schrapping in kracht van gewijsde is gegaan het punt waarop de termijn van tien jaar een aanvang neemt, zelfs al werd de advocaat nog vóór die schrapping van het tableau weggelaten.

- Artt. 460, eerste lid, en 472, § 1 Gerechtelijk Wetboek

20 september 2019

D.2019.0006.F

[ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190920.3](#)

AC nr. ...

- Recht van de beschuldigde op de bijstand van een raadsman - Afstand

Wanneer uit de rechtspleging blijkt dat de beklaagde vrij, bewust en ondubbelzinnig afstand heeft gedaan van de bijstand van een raadsman, houdt de omstandigheid dat hij zonder die bijstand werd berecht, geen schending van artikel 6.3.c, EVRM, en geen miskennis van het algemeen rechtsbeginsel van het recht van verdediging in (1). (1) Volgens de rechtspraak van het Europees Hof voor de Rechten van de Mens moet de afstand van een recht dat in het Verdrag wordt gewaarborgd - voor zover een dergelijke afstand rechtmatig is - op ondubbelzinnige wijze worden aangetoond (EHRM, 25 februari 1992, Pfeifer en Plankl t. Oostenrijk, verzoekschrift nr. 10802/84 (§ 37), waarin geciteerd wordt uit EHRM, 23 mei 1991, Oberschlick t. Oostenrijk, verzoekschrift nr. 11662/85) en, inzake rechten van procedurele aard, moet soortgelijke verklaring, om vanuit het oogpunt van het Verdrag in overweging te kunnen worden genomen, gepaard gaan met een minimum aantal waarborgen die in verhouding staan tot de ernst van die verklaring (EHRM, 25 februari 1992, Pfeifer en Plankl t. Oostenrijk, verzoekschrift nr. 10802/84, § 37). (MNB).

- Art. 6.3.c Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

2 oktober 2019

P.2019.0443.F

[ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191002.6](#)

AC nr. ...

AFSTAND (RECHTSPLEGING)

AFSTAND VAN GEDING

Afstand van geding - Cassatie van een eerste appelbeslissing - Geding voor de verwijzingsrechter - Nieuw hoger beroep met hetzelfde voorwerp

Uit de artikelen 19, eerste en tweede lid, 23, 616, 820, 826, eerste lid, 1050 en 1110 Gerechtelijk Wetboek volgt dat zolang er in hoger beroep geen definitieve uitspraak is gedaan over de vorderingen van partijen, weze dit ten gevolge van het casseren van een eerste appelbeslissing, een partij, nadat deze een eerste hoger beroep heeft ingesteld dat door een vormgebrek is aangetast, opnieuw hoger beroep kan instellen en afstand kan doen van het aanvankelijke hoger beroep (1). (1) Zie concl. OM.

- Artt. 19, eerste en tweede lid, 23, 616, 820, 826, eerste lid, 1050 en 1110 Gerechtelijk Wetboek

8 maart 2019

C.2016.0130.N

[ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190308.1](#)

AC nr. ...

Afstand van geding - Afstand van het geding in hoger beroep

Uit de artikelen 820 en 826, eerste lid Gerechtelijk wetboek volgt dat wanneer de eiser in hoger beroep afstand van het geding in hoger beroep doet, hij het recht zelf om opnieuw hoger beroep in te stellen niet prijsgeeft (1). (1) Zie concl. OM.

- Artt. 820 en 826, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

8 maart 2019

C.2016.0130.N

[ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190308.1](#)

AC nr. ...

AFSTAND VAN PROCESHANDELING

Afstand van proceshandeling - Strafzaken - Verzet - Tweede verzet tegen eenzelfde vonnis - Tweede akte van verzet tot tenietverklaring van het eerste verzet

Wanneer diegene die verzet doet, bij een nieuw deurwaardersexploot, opnieuw verzet doet tegen hetzelfde vonnis en vermeldt dat die akte het eerste betekende verzet als gevolg van een verschrijving teniet doet en vervangt, wil hij verzaken aan het voordeel van zijn eerste verzet en afstand ervan doen; bijgevolg mag de rechter het tweede verzet niet ontvankelijk en ongedaan verklaren op grond dat een eerste verzet was gedaan.

- Art. 187, § 7 Wetboek van Strafvordering

25 september 2019

P.2018.1054.F

[ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190925.1](#)

AC nr. ...

APOTHEKER

- Tucht - Raad van beroep - Bevoegdheid - Beslissing aangetast door een fundamentele en niet te herstellen onregelmatigheid

Wanneer de raad van beroep de beslissing van de provinciale raad nietig verklaart, kan hij in de regel bij wege van nieuwe beschikking uitspraak doen over de aan de apotheker verweten feiten; van die regel wordt afgeweken wanneer de beslissing van de raad om de apotheker te doen verschijnen aangetast is door een fundamentele en niet te herstellen onregelmatigheid (1). (1) Cass. 30 mei 2014, AR D.12.0023.F, AC 2014, nr. 390, met concl. van advocaat-generaal HENKES, Pas. 2014, nr. 390.

1 maart 2019

D.2017.0018.N

[ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190301.3](#)

AC nr. ...

BELASTING OVER DE TOEGEVOEGDE WAARDE

- Tarief van 6% - Motorhome gebruikt door invalide als persoonlijk vervoermiddel - Voertuig voor personenvervoer - Kwalificatie

Bepalend voor de kwalificatie van een autovoertuig als "voertuig voor personenvervoer" in de zin van Art. 1, tweede lid, a) K.B. nr. 20 van 20 juli 1970 is de bestemming van het voertuig zoals dit voortvloeit uit de aard ervan. Voertuigen die volgens hun aard bestemd zijn voor recreatieve doeleinden zoals motorhomes, kampeerwagens of caravans beantwoorden niet aan deze definitie.

- Art. 1, tweede lid, a) en bijlage, tabel A, rubriek XXII, eerste afdeling KB nr. 20 van 20 juli 1970

24 mei 2019

F.2018.0092.N

[ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190524.6](#)

AC nr. ...

BETEKENINGEN EN KENNISGEVINGEN

ALGEMEEN

Algemeen - Vonnis inzake adoptie - Kennisgeving aan partijen - Modaliteiten

Uit de artikelen 792, tweede en derde lid en 1231-15, laatste lid en 1231-16, eerste lid, Gerechtelijk Wetboek volgt dat een betekening van de beslissingen inzake adoptie, ondanks de andersluidende Nederlandstalige tekst van de artikelen 1231-15, laatste lid en 1231-16, eerste lid, Gerechtelijk Wetboek, vervangen werd door een kennisgeving bij gerechtsbrief, hetgeen afwijkt van de gemeenrechtelijke regeling, waarbij deze kennisgeving ter bescherming van het recht van verdediging moet worden vergezeld van bijkomende informatie zoals vereist in artikel 792, derde lid, Gerechtelijk Wetboek (1). (1) Zie concl. OM.

- Artt. 792, tweede en derde lid, 1231-15, laatste lid, en 1231-16, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

8 februari 2019

C.2016.0315.N

[ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190208.1](#)

AC nr. ...

ALLERLEI

Allerlei - Wet betreffende de beroepstucht voor accountants en belastingconsulenten - Tucht - Bij verstek gewezen tuchtbeslissing - Verzet - Termijn - Betekening - Begrip

Uit het onderling verband tussen de artikelen 5, §5, en 6 van de wet van 22 april 1999 betreffende de beroepstucht voor accountants en belastingconsulenten volgt dat het begrip "betekening" in voormeld artikel 6 als een kennisgeving met een ter post aangetekende brief moet worden verstaan, zoals nader omschreven in voormeld artikel 5, §5, en geen gerechtsdeurwaardersexploot vereist.

- Artt. 5, § 5, en 6 Wet 22 april 1999 betreffende de beroepstucht voor accountants en belastingconsulenten

- Artt. 2 en 32 Gerechtelijk Wetboek

1 maart 2019

D.2017.0021.N

[ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190301.4](#)

AC nr. ...

IN HET BUITENLAND

In het buitenland - Ongedaanverklaring artikel 40, vierde lid, Gerechtelijk Wetboek - Dekking bij toepassing artikel 861, Gerechtelijk Wetboek

Uit de wetsgeschiedenis omtrent de afschaffing van artikel 867 Gerechtelijk Wetboek blijkt dat de wetgever het behoud van voormeld artikel overbodig achtte omdat in de gevallen waar het criterium van het bereiken van het normdoel het uitspreken van een nietigheidssanctie verhindert er ook geen sprake is van belangenschade in de zin van artikel 861 Gerechtelijk Wetboek; hieruit volgt dat de wetgever de objectieve maatstaf van het bereiken van het normdoel van het oude artikel 867 Gerechtelijk Wetboek als een maatstaf voor het voorhanden zijn van belangenschade in de zin van artikel 861 heeft aangenomen (1). (1) Zie concl. OM.

- Art. 861 Gerechtelijk Wetboek

24 mei 2019

F.2017.0037.N

[ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190524.3](#)

AC nr. ...

BETICHTING VAN VALSHEID

- Burgerlijke zaken - Verzoek tot betichting van valsheid ondergeschikt aan het cassatiemiddel - Vernietiging van de bestreden beslissing - Ontvankelijkheid

Een valsheidsvordering die ondergeschikt is ingesteld aan het aangevoerde middel, is ingevolge de vernietiging op grond van dit middel bij gebrek aan belang niet ontvankelijk (impliciete oplossing) (1). (1) Zie Cass. 1 december 2011, AR C.11.0078.N, AC 2011, nr. 665; Cass. 3 november 2008, AR S.08.0060.N, AC 2008, nr. 607.

- Art. 907 Gerechtelijk Wetboek

5 april 2019

C.2018.0024.N

[ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190405.1](#)

AC nr. ...

BEVOEGDHEID EN AANLEG

BURGERLIJKE ZAKEN

Burgerlijke zaken - Bevoegdheid - Plaatselijke bevoegdheid - Verbintenis uit een misdrijf of een oneigenlijk misdrijf - Plaats waar de verbintenis is ontstaan

De plaats waar een verbintenis uit een misdrijf of een oneigenlijk misdrijf is ontstaan, is ofwel de plaats waar de schadeveroorzakende daad is verricht ofwel de plaats waar de schade zich heeft voorgedaan (1). (1) Zie Cass. 16 april 2010, AR C.08.0317.F, AC 2010, nr. 261, met concl. OM in Pas. 2010.

- Art. 624, 2° Gerechtelijk Wetboek

20 september 2019

C.2018.0420.F

[ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190920.1](#)

AC nr. ...

Burgerlijke zaken - Bevoegdheid - Plaatselijke bevoegdheid - Verbintenis uit een misdrijf of een oneigenlijk misdrijf - Plaats waar de verbintenis is ontstaan - Plaats waar de schade zich heeft voorgedaan - Schadedreiging

De rechtsvordering die, zelfs tot verkrijging van een verklaring van recht, is ingesteld om de schending van een ernstig bedreigd recht te voorkomen, kan worden gebracht voor de rechter van de plaats waar de schade zich dreigt voor te doen.

- Artt. 18, tweede lid, en 624, 2° Gerechtelijk Wetboek

20 september 2019

C.2018.0420.F

[ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190920.1](#)

AC nr. ...

Burgerlijke zaken - Bevoegdheid - Algemeen - Rechtsmacht - Exceptie van rechtsmacht

Uit de artikelen 19, eerste en tweede lid, 23, 616 en 1050 Gerechtelijk Wetboek volgt dat de exceptie van rechtsmacht verhindert dat de rechter in hoger beroep terugkomt op een definitieve beslissing waaromtrent zijn rechtsmacht is uitgeput (1). (1) Zie concl. OM.

- Artt. 19, eerste en tweede lid, 23, 616 en 1050 Gerechtelijk Wetboek

8 maart 2019

C.2016.0130.N

[ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190308.1](#)

AC nr. ...

BEWIJS

BURGERLIJKE ZAKEN

Burgerlijke zaken - Bewijslast - Beoordelingsvrijheid - Lastgeving - Ontvangst van een geldsom

---

---

door de lasthebber - Bewijs van de teruggave - Toepassing

Indien wordt aangetoond dat de lasthebber in het raam van de uitvoering van zijn opdracht een geldsom heeft ontvangen van de lastgever of een derde, dan rust op de lasthebber de bewijslast van de teruggave overeenkomstig de regels van het bewijs in burgerlijke zaken.

- Art. 1993 Burgerlijk Wetboek

7 juni 2019

C.2018.0523.N

[ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190607.5](#)

AC nr. ...

Burgerlijke zaken - Bewijsvoering - Verbod op verrijking zonder oorzaak - Algemeen rechtsbeginsel - Verdeling van de bewijslast - Toepassing

Krachtens het algemeen rechtsbeginsel van het verbod op verrijking zonder oorzaak kan een vermogensverschuiving worden ongedaan gemaakt wanneer zowel de verrijking als de correlatieve verarming niet door enige rechtsgrond gerechtvaardigd zijn, waarbij de bewijslast dat de voorwaarden voor het instellen van deze vordering vervuld zijn, rust op diegene die ze instelt, weze het dat wanneer de eiser voldoende aanwijzingen verstrekt dat iedere rechtsgrond ontbreekt het, krachtens het algemeen rechtsbeginsel dat partijen gehouden zijn om loyaal mee te werken aan de bewijsvoering, aan de verweerder op de verrijkingvordering staat om het voorhanden zijn van een rechtsgrond aan te tonen.

7 juni 2019

C.2018.0523.N

[ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190607.5](#)

AC nr. ...

Burgerlijke zaken - Eed - Beslissende eed - Opportuniteit en toelaatbaarheid - Beoordeling door de rechter

Indien de beslissende eed overeenkomstig artikel 1358 Burgerlijk wetboek kan worden opgedragen omtrent alle geschillen van welke aard ook, komt het aan de rechter toe om over de opportuniteit en de toelaatbaarheid van dit bewijsmiddel te oordelen, waarbij de rechter souverain oordeelt of deze voorwaarden vervuld zijn, met dien verstande dat deze beoordeling door het Hof marginaal kan worden getoetst.

- Art. 1358 Burgerlijk Wetboek

7 juni 2019

C.2018.0518.N

[ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190607.4](#)

AC nr. ...

Burgerlijke zaken - Bekentenis - Verbod van splitsing - Bekentenis die meerdere onderdelen bevat - Toepassing

Waar een bekentenis krachtens artikel 1356, derde lid Burgerlijk Wetboek niet mag gesplitst worden ten nadele van diegene die ze heeft gedaan, is een bekentenis die meerdere onderdelen heeft, zonder voorwerp voor de onderdelen die ook door andere bewijsmiddelen worden bewezen.

- Art. 1356, derde lid Burgerlijk Wetboek

7 juni 2019

C.2018.0523.N

[ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190607.5](#)

AC nr. ...

STRAFZAKEN***Strafzaken - Getuigen - Rechter ten gronde - Niet horen van een getuige à charge op de rechtszitting - Impact op een eerlijk proces - Beoordeling***

In de regel zal de rechter de impact op het eerlijk proces van het niet-horen op de rechtszitting van een getuige die tijdens het vooronderzoek een belastende verklaring heeft afgelegd, beoordelen aan de hand van drie criteria, gehanteerd door het Europees Hof voor de Rechten van de Mens en in die volgorde, of (i) er ernstige redenen zijn voor het niet-horen van de getuige (ii) de belastende verklaring het enige of doorslaggevend element is waarop de schuldigverklaring steunt, (iii) er voor het niet-kunnen ondervragen van de getuige voldoende compenserende factoren zijn met inbegrip van sterke procedurele waarborgen, tenzij één van de criteria van dermate overwegend belang is dat dit criterium volstaat om uit te maken of het strafproces in zijn geheel beschouwd al dan niet eerlijk verloopt (1). (1) Cass. 21 november 2017, AR P.17.0410.N, AC 2017, nr. 662; Cass. 30 mei 2017, AR P.17.0322.N, arrest niet gepubliceerd; Cass. 2 mei 2017, AR P.17.0290.N, AC 2017, nr. 303; Cass. 31 januari 2017, AR P.16.0970.N, AC 2017, nr. 73 met concl. van advocaat-generaal MORTIER; EHRM 14 juni 2016, Riahi t. België.

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

26 februari 2019

P.2018.1028.N

[ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190226.1](#)

AC nr. ...

Strafzaken - Getuigen - Rechter ten gronde - Verplichting tot het horen van een getuige à charge - Beoordeling

Of de rechter die zich over de gegrondheid van de strafvordering moet uitspreken verplicht is een persoon, die tijdens het vooronderzoek een voor een beklaagde belastende verklaring heeft afgelegd, te horen als getuige indien die beklaagde daarom verzoekt, moet worden beoordeeld in het licht van het door artikel 6.1. EVRM gewaarborgde recht op een eerlijk proces en het door artikel 6.3.d EVRM gewaarborgde recht om getuigen à charge te ondervragen of te doen ondervragen; wezenlijk daarbij is of de tegen de beklaagde gevoerde strafvervolgning in haar geheel beschouwd eerlijk verloopt, wat niet uitsluit dat de rechter niet alleen rekening houdt met het recht van verdediging van die beklaagde, maar ook met de belangen van de samenleving, de slachtoffers en de getuigen zelf (1). (1) Cass. 21 november 2017, AR P.17.0410.N, AC 2017, nr. 662; Cass. 30 mei 2017, AR P.17.0322.N, arrest niet gepubliceerd; Cass. 2 mei 2017, AR P.17.0290.N, AC 2017, nr. 303; Cass. 31 januari 2017, AR P.16.0970.N, AC 2017, nr. 73 met concl. van advocaat-generaal MORTIER; EHRM 14 juni 2016, Riahi t. België.

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

26 februari 2019

P.2018.1028.N

[ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190226.1](#)

AC nr. ...

Strafzaken - Bewijslast - Beoordelingsvrijheid - Bewijswaarde - Onaantastbare beoordeling door de feitenrechter

Mits de rechter uit zijn feitelijke vaststellingen geen gevolgen afleidt die daarmee geen verband houden of op grond daarvan niet kunnen worden verantwoord, beoordeelt hij, wanneer de wet geen bijzonder bewijsmiddel voorschrijft, onaantastbaar de bewijswaarde van de gegevens waarop hij zijn overtuiging steunt en die regelmatig werden voorgelegd tijdens het debat op tegenspraak; aldus, kan de rechter, wanneer hij de elementen van een misdrijf met geweld onderzoekt, zich overtuigd achten door verklaringen van de slachtoffers in de processenverbaal, die door een deskundigenonderzoek of andere stukken worden gestaafd, ook al zijn sommige van die slachtoffers partij in de zaak, en zich niet overtuigd achten door de verklaringen van de beklaagden (1). (1) Cass. 23 januari 2011, AR P.07.1437.F, AC 2008, nr. 53.

23 januari 2019

P.2018.0826.F

[ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190123.13](#)

AC nr. ...

Strafzaken - Getuigen - Vonnisgerecht - Verzoek om een getuige te horen op de rechtszitting - Weigering - Verklaring van de getuige tijdens het onderzoek in afwezigheid van de in verdenking gestelde - Inaanmerkingneming als bewijs

De artikelen 6.1 en 6.3.d EVRM vereisen dat, om belastende verklaringen die tijdens het onderzoek in afwezigheid van de inverdenkinggestelde of diens raadsman zijn afgelegd, als bewijs in aanmerking te kunnen nemen, zonder dat de beklaagde, hoewel hij bij de feitenrechter daarom had verzocht, die persoon als getuige tijdens het proces heeft kunnen ondervragen, moet worden nagegaan- of er ernstige redenen zijn voor het niet-verschijnen van de getuige,- of de belastende verklaring van de afwezige getuige het enige of doorslaggevende element is waarop de schuldigverklaring steunt,- of er compenserende factoren voorhanden zijn, inzonderheid voldoende sterke procedurele waarborgen, die een tegenwicht vormen voor de moeilijkheden die de verdediging door de aanname van een dergelijk bewijs heeft ondervonden en die de eerlijkheid van het proces in zijn geheel verzekeren (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2019, nr. 479.

- Art. 6.1 en 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

25 september 2019

P.2019.0334.F

[ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190925.2](#)

AC nr. ...

Strafzaken - Getuigen - Rechter ten gronde - Artikel 6.3.d EVRM - Niet horen van een getuige à décharge op de rechtszitting - Impact op een eerlijk proces - Beoordeling - Weigering - Vermelding van concrete omstandigheden - Draagwijdte

Volgens artikel 6.3.d EVRM, dat bijzondere toepassingsmodaliteiten bevat van het door artikel 6.1 EVRM gewaarborgde recht op een eerlijk proces, heeft eenieder die wegens een strafbaar feit wordt vervolgd ook het recht getuigen à décharge te ondervragen of te doen ondervragen maar deze artikelen kennen aan een beklaagde geen absoluut of onbeperkt recht toe om getuigen à décharge door de politie te doen ondervragen of op de rechtszitting als getuige te horen, waarbij het aan de beklaagde toekomt aan te tonen en te motiveren dat het horen van een getuige à décharge noodzakelijk is voor de waarheidsvinding en het aan de rechter staat om daarover te oordelen, waarbij deze er dient over te waken dat het recht van de beklaagde op een eerlijk proces in zijn geheel beschouwd niet in het gedrang wordt gebracht; de rechter moet zijn beslissing over het al dan niet horen van de getuigen à décharge steunen op concrete omstandigheden die hij aanwijst en die onder meer betrekking kunnen hebben op de feitelijke of juridische onmogelijkheid om de getuigen te horen, de relatie die de getuige had of heeft met de bij het strafproces betrokken partijen, de betrouwbaarheid van de door de getuige af te leggen verklaring rekening houdend met die relatie, zijn persoonlijkheid of het tijdsverloop sinds de feiten of het beschikbaar zijn van een geschreven verklaring van de persoon die de beklaagde als getuige wenst te horen, waarin die een eerdere verklaring herroept of nuanceert, maar de rechter is niet ertoe gehouden bij de afwijzing van het verzoek tot het horen onder eed op de rechtszitting van getuigen à décharge de criteria betreffende het horen van getuigen à charge te betrekken (1). (1) Cass. 21 november 2017, AR P.17.0410.N, AC 2017, nr. 662; Cass. 30 mei 2017, AR P.17.0322.N, arrest niet gepubliceerd; Cass. 2 mei 2017, AR P.17.0290.N, AC 2017, nr. 303; Cass. 31 januari 2017, AR P.16.0970.N, AC 2017, nr. 73 met concl. van advocaat-generaal MORTIER; EHRM 14 juni 2016, Riahi t. België.

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

26 februari 2019

P.2018.1028.N

[ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190226.1](#)

AC nr. ...

Strafzaken - Getuigen - Rechter ten gronde - Artikel 6.3.d EVRM - Verplichting tot het horen van een getuige à décharge - Beoordeling - Weigering - Impact op een eerlijk proces - Vermelding van concrete omstandigheden - Draagwijdte

Volgens artikel 6.3.d EVRM, dat bijzondere toepassingsmodaliteiten bevat van het door artikel 6.1 EVRM gewaarborgde recht op een eerlijk proces, heeft eenieder die wegens een strafbaar feit wordt vervolgd ook het recht getuigen à décharge te ondervragen of te doen ondervragen maar deze artikelen kennen aan een beklaagde geen absoluut of onbeperkt recht toe om getuigen à décharge door de politie te doen ondervragen of op de rechtszitting als getuige te horen, waarbij het aan de beklaagde toekomt aan te tonen en te motiveren dat het horen van een getuige à décharge noodzakelijk is voor de waarheidsvinding en het aan de rechter staat om daarover te oordelen, waarbij deze er dient over te waken dat het recht van de beklaagde op een eerlijk proces in zijn geheel beschouwd niet in het gedrang wordt gebracht; de rechter moet zijn beslissing over het al dan niet horen van de getuigen à décharge steunen op concrete omstandigheden die hij aanwijst en die onder meer betrekking kunnen hebben op de feitelijke of juridische onmogelijkheid om de getuigen te horen, de relatie die de getuige had of heeft met de bij het strafproces betrokken partijen, de betrouwbaarheid van de door de getuige af te leggen verklaring rekening houdend met die relatie, zijn persoonlijkheid of het tijdsverloop sinds de feiten of het beschikbaar zijn van een geschreven verklaring van de persoon die de beklaagde als getuige wenst te horen, waarin die een eerdere verklaring herroept of nuanceert, maar de rechter is niet ertoe gehouden bij de afwijzing van het verzoek tot het horen onder eed op de rechtszitting van getuigen à décharge de criteria betreffende het horen van getuigen à charge te betrekken (1). (1) Cass. 21 november 2017, AR P.17.0410.N, AC 2017, nr. 662; Cass. 30 mei 2017, AR P.17.0322.N, arrest niet gepubliceerd; Cass. 2 mei 2017, AR P.17.0290.N, AC 2017, nr. 303; Cass. 31 januari 2017, AR P.16.0970.N, AC 2017, nr. 73 met concl. van advocaat-generaal MORTIER; EHRM 14 juni 2016, Riahi t. België.

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

26 februari 2019

P.2018.1028.N

[ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190226.1](#)

AC nr. ...

Strafzaken - Getuigen - Vonnisgerecht - Verzoek om een getuige te horen op de rechtszitting - Weigering - Verklaring van de getuige tijdens het onderzoek in afwezigheid van de inverdenkinggestelde - Inaanmerkingneming als bewijs - Voorwaarden - Vermelding van compenserende factoren - Verplichting

De appelrechters die op grond van de gegevens die hen tot hun overtuiging hebben gebracht en die aan de tegenspraak van de beklaagde werden onderworpen, oordelen dat de weigering om een getuige op de rechtszitting te horen geen enkele weerslag heeft op de betrouwbaarheid van het schuldbevijs en op het billijk karakter van het proces, zijn niet verplicht bovendien de compenserende elementen te vermelden die hen in staat hebben gesteld de betrouwbaarheid van de beschuldigingen van die getuige te beoordelen, aangezien zij geoordeeld hebben dat het bewijs geleverd is op grond van elementen die onderscheiden zijn van mogelijke verklaringen van laatstgenoemde.

- Art. 6.1 en 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

25 september 2019

P.2019.0334.F

[ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190925.2](#)

AC nr. ...

CASSATIE

Vernietiging - Omvang - Strafzaken - Strafvordering - Openbaar ministerie en vervolgende partij - Vernietiging van beslissing over de straf - Bijzondere verbeurdverklaring vermogensvoordelen door rechter op verwijzing - Schriftelijke vordering van het openbaar ministerie

De vernietiging van een beslissing over de straf belet niet dat de rechter op verwijzing een verbeurdverklaring uitspreekt op grond van een schriftelijke vordering die het openbaar ministerie reeds heeft genomen tijdens de rechtspleging die voorafgaat aan de vernietigde beslissing; aldus hoeft het openbaar ministerie die schriftelijke vordering niet opnieuw te nemen voor de rechter op verwijzing.

26 februari 2019

P.2018.1042.N

[ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190226.4](#)

AC nr. ...

BEVOEGDHEID VAN HET HOF

Bevoegdheid van het hof - Algemeen - Burgerlijke zaken - Eed - Beslissende eed - Opportuniteit en toelaatbaarheid - Beoordeling door de rechter - Taak van het Hof

Indien de beslissende eed overeenkomstig artikel 1358 Burgerlijk wetboek kan worden opgedragen omtrent alle geschillen van welke aard ook, komt het aan de rechter toe om over de opportuniteit en de toelaatbaarheid van dit bewijsmiddel te oordelen, waarbij de rechter souverain oordeelt of deze voorwaarden vervuld zijn, met dien verstande dat deze beoordeling door het Hof marginaal kan worden getoetst.

- Art. 1358 Burgerlijk Wetboek

7 juni 2019

C.2018.0518.N

[ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190607.4](#)

AC nr. ...

Bevoegdheid van het hof - Allerlei - Hoger beroep - Strafzaken - Grievenformulier of verzoekschrift - Geen formele ondertekening - Gevolg - Onaantastbare beoordeling door de rechter - Toezicht door het Hof

De sanctie van het verval van het hoger beroep wegens het gebrek aan formele ondertekening van het grievenformulier is slechts uitzonderlijk niet van toepassing, namelijk indien het op grond van de specifieke feiten van het geval vaststaat dat de appellant of zijn raadsman zich de erin vermelde grieven toch eigen heeft gemaakt; de appelrechter oordeelt daarover onaantastbaar, maar het Hof gaat na of hij uit de vastgestelde feiten geen gevolgen trekt die daarmee geen verband houden of op grond daarvan niet kunnen worden aangenomen.

- Art. 204 Wetboek van Strafvordering

5 maart 2019

P.2018.1222.N

[ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190305.2](#)

AC nr. ...

VERNIETIGING. OMVANG

Vernietiging - Omvang - Burgerlijke zaken - Vernietiging van de beslissing genomen in het kader van de hoofdvordering - In ondergeschikte orde gestelde vordering

In geval van cassatie van de beslissing genomen in het kader van de gevorderde uitvoering bij equivalent strekt de vernietiging zich uit tot de beslissing genomen in het kader van de in ondergeschikte orde gevorderde ontbinding van de overeenkomst.

5 april 2019

C.2018.0024.N

[ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190405.1](#)

AC nr. ...

Vernietiging - Omvang - Burgerlijke zaken - Vernietiging met verwijzing - Geding voor de verwijzingsrechter in hoger beroep

Wanneer na een cassatieberoep de bestreden beslissing wordt vernietigd, dan worden de partijen binnen de perken ervan, voor de rechter naar wie de zaak overeenkomstig artikel 1110 Gerechtelijk Wetboek is verwezen, teruggeplaatst in dezelfde positie als waarin zij zich bevonden voor de rechter wiens beslissing werd vernietigd, waarbij de verwijzing geen nieuw geding doet ontstaan, maar de voortzetting is van het geding voorafgaand aan het cassatieberoep zodat hieruit volgt dat, wanneer een cassatiearrest een beslissing in hoger beroep vernietigt met verwijzing, er ingevolge die vernietiging geen definitieve beslissing voorhanden is over het hoger beroep en dat dit appelgeding verder zijn verloop kent voor de verwijzingsrechter (1). (1) Zie concl. OM.

- Art. 1110 Gerechtelijk Wetboek

8 maart 2019

C.2016.0130.N

[ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190308.1](#)

AC nr. ...

Vernietiging - Omvang - Burgerlijke zaken - Verwijzingsrechter - Kennisname van het geschil - Omvang van de cassatie - Beoordeling

Aan de rechter die kennisneemt van een geschil op verwijzing komt slechts rechtsmacht toe binnen de grenzen van de cassatie, waarbij de omvang van de cassatie in de regel beperkt is tot de draagwijdte van het middel dat ten grondslag ligt aan de vernietiging, zij het met inbegrip van de nauw verband houdende beslissingen en van beslissingen die van de vernietigde beslissing en het gevolg zijn, en het in die stand van de rechtspleging aan de verwijzingsrechter staat over die omvang te beslissen ongeacht de door het Hof gebruikte bewoordingen (1). (1) Zie concl. OM.

- Art. 1110 Gerechtelijk Wetboek

8 maart 2019 C.2016.0481.N [ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190308.2](#) AC nr. ...

Vernietiging - Omvang - Burgerlijke zaken - Verzoek tot betichting van valsheid ondergeschikt aan het cassatiemiddel - Vernietiging van de bestreden beslissing - Ontvankelijkheid

Een valsheidsvordering die ondergeschikt is ingesteld aan het aangevoerde middel, is ingevolge de vernietiging op grond van dit middel bij gebrek aan belang niet ontvankelijk (impliciete oplossing) (1). (1) Zie Cass. 1 december 2011, AR C.11.0078.N, AC 2011, nr. 665; Cass. 3 november 2008, AR S.08.0060.N, AC 2008, nr. 607.

- Art. 907 Gerechtelijk Wetboek

5 april 2019 C.2018.0024.N [ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190405.1](#) AC nr. ...

CASSATIEBEROEP

BURGERLIJKE ZAKEN

Burgerlijke zaken - Personen door of tegen wie cassatieberoep kan of moet worden ingesteld - Eisers en verweerders - Procedure inzake adoptie - Geadopteerde van meer dan twaalf jaar - Geen verklaring tot tussenkomst - Vonnis inzake adoptie - Cassatieberoep

De adoptieprocedure is een eenzijdige procedure waarin onder meer de geadopteerde die de leeftijd van twaalf jaar heeft bereikt en wiens toestemming is vereist, moet worden opgeroepen om te worden gehoord zonder dat dit hem de hoedanigheid van partij in het geding verleent, terwijl hij bij deze verschijning wel kan verklaren in het geding te willen tussenkomen, zodat het middel van niet-ontvankelijkheid van het cassatieberoep dat er van uitgaat dat de minderjarige ouder dan twaalf jaar die werd opgeroepen om te worden gehoord maar geen dergelijke verklaring tot tussenkomst heeft afgelegd zelf als partij in de cassatieprocedure diende te worden betrokken en het cassatieberoep aan hem diende te worden betekend, faalt naar recht (1). (1) Zie concl. OM.

- Artt. 1231-3, eerste lid, 1231-8, eerste lid, 1231-10, eerste lid, 1° en 2°, 1231-10, tweede lid, en 1231-11 Gerechtelijk Wetboek

- Art. 348-1, eerste lid Burgerlijk Wetboek

8 februari 2019 C.2016.0315.N [ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190208.1](#) AC nr. ...

Burgerlijke zaken - Personen door of tegen wie cassatieberoep kan of moet worden ingesteld - Eisers en verweerders - Beslissing van de algemene vergadering van de verweerster om de parkeerplaatsen en kelders van de eiser aan een vennootschap te verhuren en van de tussen de verweerster en de vennootschap gesloten huurovereenkomst - Tegenstelbaarverklaring van deze beslissing - Vordering gericht tegen de verweerster en tegen de vennootschap - Onsplitsbaar geschil

De toepassing van de artikelen 31 en 1084 Gerechtelijk Wetboek, die moeten worden nageleefd op straffe van niet-ontvankelijkheid van het cassatieberoep, kan niet afhankelijk worden gesteld van de vermeende erkenning van een gedeeltelijke splitsbaarheid van het geschil noch van de beoordeling van dat karakter door de appelrechter.

- Artt. 31 en 1084 Gerechtelijk Wetboek

11 oktober 2019 C.2018.0340.F [ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191011.2](#) AC nr. ...

Burgerlijke zaken - Personen door of tegen wie cassatieberoep kan of moet worden ingesteld - Eisers en verweerders - Beslissing van de algemene vergadering van de verweerster om de parkeerplaatsen en kelders van de eiser aan een vennootschap te verhuren en van de tussen de verweerster en de vennootschap gesloten huurovereenkomst - Tegenstelbaarverklaring van deze beslissing - Vordering gericht tegen de verweerster en tegen de vennootschap - Onsplitsbaar geschil - Cassatieberoep gericht door de eiser tegen de verweerster - Ontvankelijkheid

Wanneer het geschil onsplitsbaar is, is het cassatieberoep dat niet gericht is tegen alle bij de bestreden beslissing betrokken partijen wier belang strijdig is met dat van de eiser, niet ontvankelijk (1). (1) Zie Cass. 22 januari 2015, AR C.12.0636.F, AC 2015, nr. 654.

11 oktober 2019 C.2018.0340.F [ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191011.2](#) AC nr. ...

Burgerlijke zaken - Termijnen van cassatieberoep en betekening - Allerlei - Betekening van het verzoekschrift - Verplichte tussenkomst van een gerechtsdeurwaarder - Laattijdige betekening

Nu de eiser die cassatieberoep wil instellen, alvorens het verzoekschrift ter griffie van het Hof in te dienen, een bevoegd gerechtsdeurwaarder opdracht moet geven het exploit op te stellen en het te betekenen aan de partijen waartegen dit beroep is gericht, houden het monopolie dat artikel 519, §1, Gerechtelijk Wetboek wat dat betreft aan gerechtsdeurwaarders toekent, alsook de beperkingen die, wat de keuze van de instrumenterende deurwaarder betreft, voortvloeien uit de regels inzake territoriale bevoegdheid die in artikel 516 van hetzelfde wetboek zijn bepaald, in dat de fout of de nalatigheid van die ministeriële ambtenaar als overmacht kan worden beschouwd waardoor de wettelijke termijn om cassatieberoep in te stellen kan worden verlengd met de tijdsduur waarin het voor de eiser volstrekt onmogelijk was om dit beroep in te stellen (1). (1) Zie concl. OM.

- Artt. 516, 519, § 1, en 1073 Gerechtelijk Wetboek

8 februari 2019 C.2018.0048.N [ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190208.3](#) AC nr. ...

Burgerlijke zaken - Personen door of tegen wie cassatieberoep kan of moet worden ingesteld - Eisers en verweerders - Eisers en verweerders - Eisers - Handelsvennootschap - Vordering tot betaling van een geldsom - Ontbinding en vereffening - Arrest dat de vordering verwerpt - Cassatieberoep ingesteld door de vennoten van de vennootschap - Ontvankelijkheid

De rechtsvordering die de vereffende vennootschap heeft ingesteld vóór de afsluiting van haar vereffening, kan noch door haar vereffenaars noch door haar vennoten, die niet kunnen worden beschouwd als haar rechtverkrijgenden ten algemene titel, worden voortgezet (1). (1) Zie Cass. 17 juni 1965 (Bull en Pas. 1965, I, 1134).

- Artt. 194, 195 en 198, § 1 Wetboek 7 mei 1999 van vennootschappen

20 september 2019 C.2018.0448.F [ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190920.2](#) AC nr. ...

Burgerlijke zaken - Beslissingen vatbaar voor cassatieberoep - Beslissingen waartegen reeds cassatieberoep is ingesteld - Cassatie met verwijzing - Verwijzingsrechter - Beslissing die in overeenstemming is met het cassatiearrest - Nieuwe voorziening in cassatie

Het cassatieberoep dat opkomt tegen een beslissing van de appelrechter die in overeenstemming met het eerste cassatiearrest oordeelt dat een tuinbouwveiling geen industrie of industrieel bedrijf is in de zin van de artikelen, 7 en 8 van het koninklijk besluit van 28 december 1972 betreffende de inrichting en de toepassing van de ontwerp-gewestplannen en gewestplannen, is ingevolge artikel 1119, tweede lid, Gerechtelijk Wetboek niet toelaatbaar (1). (1) Zie concl. OM.

- Art. 8, 2.1.2 KB 28 december 1972 betreffende de inrichting en toepassing van de ontwerp-gewestplannen en gewestplannen

8 maart 2019 C.2016.0481.N [ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190308.2](#) AC nr. ...

STRAFZAKEN

Strafzaken - Termijnen van cassatieberoep en van betekening - Strafvordering - Duur, begin en einde - Jeugdbescherming - Arrest bij verstek ten aanzien van de vader van het kind - Cassatieberoep van de moeder van het kind - Onmiddellijk cassatieberoep - Ontvankelijkheid

De moeder van het kind is gerechtigd onmiddellijk cassatieberoep in te stellen tegen het arrest inzake jeugdbescherming dat gewezen is op tegenspraak ten aanzien van haar en bij verstek ten aanzien van de vader van het kind, hoewel de gewone verzetstermijn die open staat voor laatstgenoemde niet is verstreken (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2019, nr. 28.

- Artt. 423 en 424 Wetboek van Strafvordering

16 januari 2019

P.2018.1134.F

[ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190116.2](#)

AC nr. ...

Strafzaken - Vormen - Vorm en termijn voor memories en stukken - Termijn van twee maanden volgend op de verklaring van cassatieberoep - Berekening van de termijn

Krachtens artikel 429, tweede en vierde lid, Wetboek van Strafvordering dient de memorie, op straffe van onontvankelijkheid, te worden neergelegd op de griffie van het Hof binnen de termijn van twee maanden die volgen op de verklaring van het cassatieberoep; de termijn van twee maanden, die gerekend wordt van de zoveelste tot de dag vóór de zoveelste, wordt gerekend vanaf de dag na de verklaring van cassatieberoep en omvat de vervaldag, behoudens verlenging overeenkomstig artikel 644 Wetboek van Strafvordering (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2019, nr. 27.

- Art. 429, tweede en vierde lid Wetboek van Strafvordering

16 januari 2019

P.2018.1133.F

[ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190116.1](#)

AC nr. ...

CASSATIEMIDDELEN

STRAFZAKEN

Strafzaken - Nieuw middel - Overschrijding van de redelijke termijn - Middel voor de eerste keer aangevoerd voor het Hof van Cassatie - Ontvankelijkheid

Wanneer uit de stukken van de rechtspleging niet blijkt dat de eiser, voor de onderzoeksgerechten, heeft geconcludeerd tot de overschrijding van de redelijke termijn, is het middel dat die overschrijding voor de eerste keer voor het Hof aanvoert, nieuw en derhalve niet ontvankelijk (1). (1) Cass. 16 maart 2011, AR P.11.0441.F, AC 2011, nr. 204.

9 oktober 2019

P.2019.0535.F

[ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191009.2](#)

AC nr. ...

CONTINUÏTEIT VAN DE ONDERNEMING

- Artikel 70 - Bevrijding van de schuldenaar (natuurlijke persoon) - Schulden die kunnen worden kwijtgescholden - Aard

Artikel 70, eerste lid, WCO, maakt geen onderscheid naargelang de aard van de schulden van de natuurlijke persoon met een eenmanszaak zodat zowel de schulden die betrekking hebben op de overgedragen onderneming als de overige schulden van de natuurlijke persoon kunnen worden kwijtgescholden door de rechtbank.

- Art. 70 Wet 31 januari 2009 betreffende de continuïteit van de ondernemingen

24 mei 2019

F.2017.0105.N

[ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190524.4](#)

AC nr. ...

DESKUNDIGENONDERZOEK

- Deskundigenverslag - Bewijswaarde - Rechter - Beoordelingsbevoegdheid - Draagwijdte

Doordat het bestreden arrest zijn beoordelingsvrijheid inzake de bewijswaarde van een deskundigenverslag beperkt tot het geval waarin dat verslag door een vergissing zou zijn aangetast, schendt het artikel 962, vierde lid, Gerechtelijk Wetboek (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2019, nr. 516.

- Art. 962, vierde lid Gerechtelijk Wetboek

14 oktober 2019   S.2018.0102.F   [ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191014.1](#)   AC nr. ...

- Deskundigenverslag - Rechter - Beoordelingsbevoegdheid - Beginselen

De rechter is niet verplicht het advies van de deskundigen te volgen indien het strijdig is met zijn overtuiging; de feitenrechter moet de bewijswaarde van een deskundigenverslag in feite beoordelen (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2019, nr. 516.

- Art. 962, eerste lid en 4 Gerechtelijk Wetboek

14 oktober 2019   S.2018.0102.F   [ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191014.1](#)   AC nr. ...

DIEREN

- Dierenwelzijnswet - Visitatie - Visitatiemachtiging gevraagd door de Vlaamse Inspectie Dierenwelzijn - Vaststellingen gedaan door de Vlaamse Inspectie Dierenwelzijn - Artikel 94, § 1, Bijzondere Wet tot Hervorming der Instellingen - Bevoegdheid van de Gemeenschappen en Gewesten - Afwezigheid van Vlaams Decreet betreffende het dierenwelzijn - Draagwijdte

Uit de bepaling van artikel 94, § 1, Bijzondere Wet tot Hervorming der Instellingen, volgt niet dat de overdracht van bevoegdheden afhankelijk werd gesteld van het aannemen van een eigen regeling door de Gemeenschappen en Gewesten; uit de bepaling volgt wel dat de gewestelijke overheden aan wie bevoegdheden zijn overgedragen deze uitoefenen volgens de bestaande regels, zolang deze niet worden gewijzigd of opgeheven door de parlementen of regeringen van de Gemeenschappen of Gewesten, zodat de Vlaamse Inspectie Dierenwelzijn bevoegd was om vaststellingen te doen en een visitatiemachtiging te vragen.

5 februari 2019   P.2018.0995.N   [ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190205.3](#)   AC nr. ...

- Dierenwelzijnswet - Visitatie - Gemotiveerde machtiging verleend door een onafhankelijke rechter - Vereisten - Draagwijdte

Geen enkele verdragsrechtelijke of grondwettelijke bepaling verzet zich tegen het verlenen van een visitatiemachtiging ter opsporing van inbreuken inzake dierenwelzijn; uit de artikelen 6 en 8.2 EVRM en artikel 15 Grondwet volgt dat de visitatie van een woning onder meer toegestaan is wanneer een wet daarin voorziet ter voorkoming van strafbare feiten en voor de visitatie een gemotiveerde machtiging wordt verleend door een onafhankelijke rechter en aan die vereiste is voldaan indien de machtiging, die door haar aard een beperkt karakter heeft, vermeldt in het kader van welk onderzoek, voor welke woning en aan welke persoon of personen ze wordt verleend, evenals op een wijze die beknopt mag zijn de reden waarom ze noodzakelijk is.

5 februari 2019   P.2018.0995.N   [ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190205.3](#)   AC nr. ...

DOUANE EN ACCIJNZEN

- Dwangbevel - Vordering in rechte - Ontvankelijkheid - Voorafgaand administratief beroep - Mogelijkheid

Uit de samenhang van artikel 211, 314, § 1, en 314, § 3, AWDA volgt dat een administratief beroep openstaat tegen beslissingen die betrekking hebben op de vaststelling van de belastingschuld, maar niet tegen het dwangbevel (1). (1) Zie concl. OM.

- Artt. 211, 314, § 1, en 314, § 3 Algemene Wet 18 juli 1977 inzake douane en accijnzen

12 april 2019

F.2017.0098.N

[ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190412.2](#)

AC nr. ...

- Algemene Wet Douane en Accijnzen - Artikelen 70-3, § 2, en 127 AWDA - Vertegenwoordiging - Douaneaangiften - Draagwijdte

Uit de bepalingen van de artikelen 5.2 en 5.4 van het Communautair Douanewetboek en de artikelen 70-3, § 2 en 127, Algemene Wet Douane en Accijnzen, vóór de wijziging door respectievelijk de artikelen 71 en 126 van de wet van 12 mei 2014, volgt dat een douane-expediteur, die zulks wenste, wel degelijk de mogelijkheid had om douaneaangiften te doen in de hoedanigheid van directe vertegenwoordiger van zijn opdrachtgever; het voorbehouden van de indirecte vertegenwoordiging aan ingeschreven douane-expediteurs hield geen verbod in om als directe vertegenwoordiger aangifte te doen en noch uit de wijzigingen van de artikelen 70-3 en 127 AWDA met de wet van 12 mei 2014 noch uit de parlementaire voorbereiding van die wijzigende wet blijkt het tegendeel (1). (1) Zie concl. OM.

- Artt. 70-3, § 2, en 127 Algemene Wet 18 juli 1977 inzake douane en accijnzen

- Artt. 5.2 en 5.4 EEG-Verordening nr. 2913/92 van de Raad van 12 oktober 1992 tot vaststelling van het communautair douanewetboek

12 april 2019

F.2017.0098.N

[ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190412.2](#)

AC nr. ...

- Communautair Douanewetboek - Artikelen 5.2 en 5.4 CDW - Vertegenwoordiging - Douaneaangiften - Draagwijdte

Uit de bepalingen van de artikelen 5.2 en 5.4 van het Communautair Douanewetboek en de artikelen 70-3, § 2 en 127, Algemene Wet Douane en Accijnzen, vóór de wijziging door respectievelijk de artikelen 71 en 126 van de wet van 12 mei 2014, volgt dat een douane-expediteur, die zulks wenste, wel degelijk de mogelijkheid had om douaneaangiften te doen in de hoedanigheid van directe vertegenwoordiger van zijn opdrachtgever; het voorbehouden van de indirecte vertegenwoordiging aan ingeschreven douane-expediteurs hield geen verbod in om als directe vertegenwoordiger aangifte te doen en noch uit de wijzigingen van de artikelen 70-3 en 127 AWDA met de wet van 12 mei 2014 noch uit de parlementaire voorbereiding van die wijzigende wet blijkt het tegendeel (1). (1) Zie concl. OM.

- Artt. 70-3, § 2, en 127 Algemene Wet 18 juli 1977 inzake douane en accijnzen

- Artt. 5.2 en 5.4 EEG-Verordening nr. 2913/92 van de Raad van 12 oktober 1992 tot vaststelling van het communautair douanewetboek

12 april 2019

F.2017.0098.N

[ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190412.2](#)

AC nr. ...

DWANGSOM

- Tenuitvoerlegging - Beslagrechter - Opdracht - Grenzen - Overmacht - Staat van behoefte

In geval van zwarigheden bij de tenuitvoerlegging van een beslissing over een dwangsom, staat het aan de beslagrechter te bepalen of voldaan is aan de voorwaarden om een dwangsom op te eisen; hij kan aldus de dwangsom niet opheffen of verminderen maar enkel nagaan of de uitvoerbare titel, wanneer zich een nieuw element voordoet, zijn actueel karakter en, derhalve, zijn uitvoerbaarheid heeft behouden; daaruit volgt dat de beslagrechter niet mag beslissen dat, wanneer de veroordeelde niet heeft voldaan aan zijn hoofdveroordeling, de dwangsom niet verbeurd is wegens overmacht of staat van behoefte (1). (1) Zie concl. OM.

- Art. 1498 Gerechtelijk Wetboek

13 september 2019

C.2018.0556.F

[ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190913.3](#)

AC nr. ...

- Het verschuldigde - Niet-tenuitvoerlegging van de hoofdveroordeling - Fout van de schuldenaar

Artikel 1385bis Gerechtelijk Wetboek stelt het verschuldigd zijn van de dwangsom niet afhankelijk van het feit dat de niet-tenuitvoerlegging van de hoofdveroordeling het gevolg is van een fout van de schuldenaar (1). (1) Zie concl. OM.

- Art. 1385bis Gerechtelijk Wetboek

13 september 2019

C.2018.0556.F

[ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190913.3](#)

AC nr. ...

EUROPESE UNIE

ALGEMEEN

Algemeen - Verordening nr. 1215/2012 van 12 december 2012 - Vervoersovereenkomst - Forumkeuzebeding - Beoordeling door de rechter

Het Hof van Justitie van de Europese Unie oordeelt in vaste rechtspraak dat artikel 3, lid 3, Richtlijn 93/13/EEG, waarvan artikel 3, lid 7, Ierse Wet nr.27/1995 de omzetting vormt in het Ierse recht, aldus moet worden uitgelegd dat een beding in een overeenkomst tussen een consument en een verkoper dat tevoren door de verkoper is opgesteld en waarover niet afzonderlijk is onderhandeld, en dat de rechter van de plaats van de vestiging van de verkoper bevoegd verklaart voor de beslechting van alle uit de overeenkomst voortvloeiende geschillen, als oneerlijk kan worden aangemerkt zodat de Belgische rechter die slechts de formele geldigheid van het voorliggende beding inzake internationale rechtsmacht heeft getoetst aan de voorwaarden van artikel 25 Brussel Ibis- verordening, zonder na te gaan of dit beding, krachtens het op grond van de verwijzingsregel in deze bepaling toepasselijke recht, de rechten en verplichtingen van de partijen ten nadele van de consument aanzienlijk verstoort, zijn beslissing niet naar recht verantwoordt (1). (1) Zie concl. OM.

- Art. 25, eerste lid Verordening (EU) nr. 1215/2012 van het Europees Parlement en de Raad van 12 december 2012 betreffende de rechterlijke bevoegdheid, de erkenning en de tenuitvoerlegging van beslissingen in burgerlijke en handelszaken

8 februari 2019

C.2018.0354.N

[ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190208.5](#)

AC nr. ...

PREJUDICIELE GESCHILLEN

Prejudiciële geschillen - Hof van Cassatie - Verordening (EEG) nr. 3821/85 van de Raad van 20 december 1985 en Verordening (EU) nr. 165/2014 van het Europees Parlement en van de Raad van 4 februari 2014 - Begrip voorziening - Draagwijdte

Het begrip voorziening in de zin van de bepalingen van Verordening (EEG) nr. 3821/85 betreffende het controleapparaat in het wegverkeer en Verordening (EU) nr. 165/2014 van het Europees Parlement en van de Raad betreffende tachografen in het wegvervoer is duidelijk en voor geen andere interpretatie vatbaar, zodat de uitlegging van dit begrip niet noodzakelijk is voor de te wijzen beslissing en de prejudiciële vraag bijgevolg niet dient te worden gesteld (1). (1) J. GHYSELS en B. VANLERBERGHE, Prejudiciële vragen: de techniek in kaart gebracht, Intersentia, Antwerpen, 2013, p. 43. Het gaat hier dan om een 'acte clair'.

19 maart 2019

P.2017.1140.N

[ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190319.6](#)

AC nr. ...

VERDRAGSBEPALINGEN

Verdragsbepalingen - Allerlei - Verordening (EEG) nr. 3821/85 van de Raad van 20 december 1985 en Verordening (EU) nr. 165/2014 van het Europees Parlement en van de Raad van 4 februari 2014 - Begrip voorziening

Een voorziening in de zin van de bepalingen van Verordening (EEG) nr. 3821/85 betreffende het controleapparaat in het wegverkeer en Verordening (EU) nr. 165/2014 van het Europees Parlement en van de Raad betreffende tachografen in het wegvervoer kan elk middel zijn dat voor de in die bepalingen bedoelde manipulaties kan worden gebruikt en bestuurderskaarten waarvan de bestuurder van het voertuig geen titularis is, kunnen dergelijk middel uitmaken.; de omstandigheid dat het gebruik van andermans bestuurderskaart als dusdanig strafbaar is gesteld, of dat een dergelijke kaart kan worden ingetrokken of geschorst bij misbruik of dat de bestuurder die de beschikking heeft in zijn voertuig van andermans bestuurderskaart niet is veroordeeld voor fraude met die kaart, belet niet dat het voorhanden hebben van de bestuurderskaart van een ander door de bestuurder in het voertuig een voorziening kan zijn in de zin van de voormelde bepalingen.

19 maart 2019

P.2017.1140.N

[ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190319.6](#)

AC nr. ...

Verdragsbepalingen - Allerlei - Verordening (EEG) nr. 3821/85 van de Raad van 20 december 1985 - Verordening (EU) nr. 165/2014 van het Europees Parlement en van de Raad van 4 februari 2014 - Intrekking door artikel 47 Verordening (EU) nr. 165/2014 van de Verordening (EEG) nr. 3821/85 - Toepassing van Verordening (EU) nr. 165/2014 met ingang van 2 maart 2016 - Instandhouding door artikel 46 Verordening (EU) nr. 165/2014 van de Verordening (EEG) nr. 3821/85 als overgangsmaatregel tot de in de Verordening (EU) nr. 165/2014 genoemde uitvoeringshandelingen van toepassing worden - Telastleggingen vastgesteld in art. 32.1 Verordening (EU) nr. 165/2014 - Draagwijdte

Uit de bepalingen van de artikelen 46, 47 en 48 van de Verordening (EU) nr. 165/2014 betreffende tachografen in het wegvervoer volgt dat de bepalingen van de Verordening (EEG) 3821/85 betreffende het controleapparaat in het wegvervoer slechts als overgangs- maatregelen blijven gelden voor zover ze zijn vervangen door bepalingen van de Verordening (EU) nr. 165/2014 die uitvoeringshandelingen vereisen; hieruit volgt dat vanaf 2 maart 2016 de aan de beklaagden met de telastleggingen opgedragen verplichtingen zijn vastgesteld in artikel 32.1 Verordening (EU) nr. 165/2014, bepaling die wat betreft deze verplichting als dusdanig geen verdere uitvoering behoeft.

19 maart 2019

P.2018.0865.N

[ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190319.7](#)

AC nr. ...

FAILLISSEMENT, FAILLISEMENTSAKOORD EN GERECHTELIJ

GEVOLGEN (PERSONEN, GOEDEREN, VERBINTENISSEN)

Gevolgen (personen, goederen, verbintenissen) - Vennootschap - Faillissement - Sociale zekerheidsschulden - Persoonlijke en hoofdelijke aansprakelijkheid van de bestuurder en gewezen bestuurder - Bepaling van de omvang van de bedragen - Beoordeling door de rechter

De rechter, die dient te oordelen of de wettelijke voorwaarden voor de persoonlijke en hoofdelijke aansprakelijkheid zijn vervuld, kan nagaan of er, in geval van de herhaalde betrokkenheid bij faillissementen met sociale zekerheidsschulden, sprake is van een dergelijk procedé van frauduleuze herhaling en kan bij het bepalen van de omvang van de bedragen waartoe de bestuurder en de gewezen bestuurder gehouden zijn, derhalve rekening houden met het gegeven of zij al dan niet te goeder trouw waren (1). (1) GwH 25 september 2014, nr. 133/2014, B-9; zie ook Cass. 24 maart 2016, AR C.15.0166.N, AC 2016, nr. 217, met concl. OM.

- Art. 265, § 2 Wetboek 7 mei 1999 van vennootschappen

31 mei 2019

C.2018.0499.N

[ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190531.1](#)

AC nr. ...

GEMEENSCHAP EN GEWEST

- Dieren - Dierenwelzijnswet - Visitatie - Visitatiemachtiging gevraagd door de Vlaamse Inspectie Dierenwelzijn - Vaststellingen gedaan door de Vlaamse Inspectie Dierenwelzijn - Artikel 94, § 1,

---

Bijzondere Wet tot Hervorming der Instellingen - Bevoegdheid van de Gemeenschappen en Gewesten - Afwezigheid van Vlaams Decreet betreffende het dierenwelzijn - Draagwijdte

Uit de bepaling van artikel 94, § 1, Bijzondere Wet tot Hervorming der Instellingen, volgt niet dat de overdracht van bevoegdheden afhankelijk werd gesteld van het aannemen van een eigen regeling door de Gemeenschappen en Gewesten; uit de bepaling volgt wel dat de gewestelijke overheden aan wie bevoegdheden zijn overgedragen deze uitoefenen volgens de bestaande regels, zolang deze niet worden gewijzigd of opgeheven door de parlementen of regeringen van de Gemeenschappen of Gewesten, zodat de Vlaamse Inspectie Dierenwelzijn bevoegd was om vaststellingen te doen en een visitatiemachtiging te vragen.

5 februari 2019

P.2018.0995.N

[ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190205.3](#)

AC nr. ...

GEMEENTE-, PROVINCIE- EN PLAATSELIJKE BELASTINGEN**GEMEENTEBELASTINGEN*****Gemeentebelastingen - Gelijkheidsbeginsel - Vergelijkbaarheid van categorieën van personen - Beoordeling***

De beoordeling van de vergelijkbaarheid tussen categorieën van personen veronderstelt de beoordeling van de wet of het reglement waarin de onderscheiden behandeling wordt geconcretiseerd en inzonderheid het door de wet- of regelgever nagestreefde doel aan de hand waarvan de rechter de pertinentie van het vergelijkingspunt moet nagegaan; indien de verschillende categorieën van personen niet voldoende vergelijkbaar zijn, kan het verschil in behandeling niet verder worden getoetst aan het gelijkheidsbeginsel (1). (1) Zie concl. OM.

- Artt. 10 en 11 De gecoördineerde Grondwet 1994

24 mei 2019

F.2017.0158.N

[ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190524.5](#)

AC nr. ...

GERECHTSDEURWAARDER***- Cassatieberoep - Burgerlijke zaken - Betekening van het verzoekschrift - Verplichte tussenkomst van een gerechtsdeurwaarder - Laattijdige betekening***

Nu de eiser die cassatieberoep wil instellen, alvorens het verzoekschrift ter griffie van het Hof in te dienen, een bevoegd gerechtsdeurwaarder opdracht moet geven het exploit op te stellen en het te betekenen aan de partijen waartegen dit beroep is gericht, houden het monopolie dat artikel 519, §1, Gerechtelijk Wetboek wat dat betreft aan gerechtsdeurwaarders toekent, alsook de beperkingen die, wat de keuze van de instrumenterende deurwaarder betreft, voortvloeien uit de regels inzake territoriale bevoegdheid die in artikel 516 van hetzelfde wetboek zijn bepaald, in dat de fout of de nalatigheid van die ministeriële ambtenaar als overmacht kan worden beschouwd waardoor de wettelijke termijn om cassatieberoep in te stellen kan worden verlengd met de tijdsduur waarin het voor de eiser volstrekt onmogelijk was om dit beroep in te stellen (1). (1) Zie concl. OM.

- Artt. 516, 519, § 1, en 1073 Gerechtelijk Wetboek

8 februari 2019

C.2018.0048.N

[ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190208.3](#)

AC nr. ...

GERECHTSKOSTEN**STRAFZAKEN*****Strafzaken - Procedure voor de feitenrechter - Meerdere burgerlijke partijen in het gelijk gesteld - Rechtsplegingsvergoeding - Berekening***

Uit artikel 1022 Gerechtelijk Wetboek en artikel 162bis, eerste lid, Wetboek van Strafvordering volgt dat, onverminderd de toepassing van het derde lid of vijfde lid van artikel 1022 Gerechtelijk Wetboek, wanneer meerdere burgerlijke partijen in het gelijk zijn gesteld, ieder van hen afzonderlijk recht heeft op een rechtsplegingsvergoeding ten laste van de beklaagde, ongeacht of zij al dan niet samen met één of meerdere andere in het gelijkgestelde burgerlijke partijen worden bijgestaan door eenzelfde advocaat en ongeacht of zij al dan niet in dezelfde zin hebben geconcludeerd (1). (1) Cass. 10 juni 2014, AR P.14.0280.N, AC 2014, nr. 412.

- Art. 162bis, eerste lid Wetboek van Strafvordering
- Art. 1022 Gerechtelijk Wetboek

26 maart 2019

P.2018.1248.N

[ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190326.2](#)

AC nr. ...

Strafzaken - Procedure voor de feitenrechter - Beslissing die verschillende partijen, in eenzelfde gerechtelijke band en bijgestaan door dezelfde advocaat, in het gelijk stelt - Rechtsplegingsvergoeding ten laste van de in het ongelijk gestelde partij - Vaststelling

Wanneer eenzelfde advocaat in eenzelfde gerechtelijke band verschillende partijen bijstaat die in het gelijk worden gesteld, vermag de rechter de in het ongelijk gestelde partij niet jegens hen te veroordelen tot meerdere rechtsplegingsvergoedingen per aanleg (1). (1) Waarvan het tweede lid voortaan bepaalt: "De bedragen worden vastgesteld per gerechtelijke band en ten aanzien van elke partij die door een advocaat wordt bijgestaan. Wanneer eenzelfde advocaat in eenzelfde gerechtelijke band verschillende partijen bijstaat, wordt de rechtsplegingsvergoeding onder hen verdeeld", en dit sinds de wijziging ervan door het koninklijk besluit van 29 maart 2019 tot wijziging van het koninklijk besluit van 26 oktober 2007 tot vaststelling van het tarief van de rechtsplegingsvergoeding bedoeld in artikel 1022 van het Gerechtelijk Wetboek en tot vaststelling van de datum van inwerkingtreding van de artikelen 1 tot 13 van de wet van 21 april 2007 betreffende de verhaalbaarheid van de erelonen en de kosten verbonden aan de bijstand van de advocaat en tot vaststelling van de datum van inwerkingtreding van de wet van 21 februari 2010 tot wijziging van de artikelen 1022 van het Gerechtelijk Wetboek en 162bis van het Wetboek van strafvordering, BS 29 maart 2019, i.w.tr. 20 april 2019.

- Art. 1 KB 26 oktober 2007 tot vaststelling van het tarief van de rechtsplegingsvergoeding bedoeld in artikel 1022 Gerechtelijk Wetboek en tot vaststelling van de datum van inwerkingtreding van de artikelen 1 tot 13 Wet 21 april 2007 betreffende de verhaalbaarheid
- Art. 1022 Gerechtelijk Wetboek

16 oktober 2019

P.2019.0718.F

[ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191016.3](#)

AC nr. ...

GRONDWET

GRONDWET 1994 (ART. 1 TOT 99)

Art. 10 - Gelijkheidsbeginsel - Wegverkeerswet - Artikel 37 - Artikel 37bis - Stoffen die de rijvaardigheid beïnvloeden - THC - Illegaal middelengebruik - Toegelaten medisch middelengebruik - Draagwijdte

Artikel 37bis Wegverkeerswet beoogt uit veiligheidsoverwegingen voor alle verkeersdeelnemers te voorkomen dat personen onder invloed van een bepaald THC-gehalte een voertuig besturen en gelet op dit beschermingsdoelmerk is het irrelevant of de aanwezigheid van THC in het lichaam het gevolg is van een toegestaan geneesmiddelengebruik dan wel van illegaal middelengebruik; door geen onderscheid te maken naargelang de aanwezigheid van THC in het organisme van de bestuurder het gevolg is van een toegelaten medisch middelengebruik, schendt artikel 37bis de artikelen 10 en 11 Grondwet niet.

5 februari 2019

P.2018.1032.N

[ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190205.5](#)

AC nr. ...

Art. 15 - Onschendbaarheid van de woning - Dierenwelzijnswet - Visitatie - Gemotiveerde machtiging verleend door een onafhankelijke rechter - Vereisten - Draagwijdte

Geen enkele verdragsrechtelijke of grondwettelijke bepaling verzet zich tegen het verlenen van een visitatiemachtiging ter opsporing van inbreuken inzake dierenwelzijn; uit de artikelen 6 en 8.2 EVRM en artikel 15 Grondwet volgt dat de visitatie van een woning onder meer toegestaan is wanneer een wet daarin voorziet ter voorkoming van strafbare feiten en voor de visitatie een gemotiveerde machtiging wordt verleend door een onafhankelijke rechter en aan die vereiste is voldaan indien de machtiging, die door haar aard een beperkt karakter heeft, vermeldt in het kader van welk onderzoek, voor welke woning en aan welke persoon of personen ze wordt verleend, evenals op een wijze die beknopt mag zijn de redenen waarom ze noodzakelijk is.

5 februari 2019

P.2018.0995.N

[ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190205.3](#)

AC nr. ...

Art. 11 - Gelijkheidsbeginsel - Wegverkeerswet - Artikel 37 - Artikel 37bis - Stoffen die de rijvaardigheid beïnvloeden - THC - Illegaal middelengebruik - Toegelaten medisch middelengebruik - Draagwijdte

Artikel 37bis Wegverkeerswet beoogt uit veiligheidsoverwegingen voor alle verkeersdeelnemers te voorkomen dat personen onder invloed van een bepaald THC-gehalte een voertuig besturen en gelet op dit beschermingsoogmerk is het irrelevant of de aanwezigheid van THC in het lichaam het gevolg is van een toegestaan geneesmiddelengebruik dan wel van illegaal middelengebruik; door geen onderscheid te maken naargelang de aanwezigheid van THC in het organisme van de bestuurder het gevolg is van een toegelaten medisch middelengebruik, schendt artikel 37bis de artikelen 10 en 11 Grondwet niet.

5 februari 2019

P.2018.1032.N

[ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190205.5](#)

AC nr. ...

Art. 10 - Gelijkheidsbeginsel - Stedenbouw - Herstelvordering - Procedure voor de Hoge Raad voor het Handhavingsbeleid - Schending van het gelijkheidsbeginsel - Draagwijdte

Het op een verschillende wijze regelen van de wijze waarop de herstelplichtige en de herstelvorderende overheid participeren in de procedure voor de Hoge Raad voor het Handhavingsbeleid, zijnde een orgaan van het actief bestuur belast met een opdracht van administratief toezicht op de herstelvorderende overheden, is niet strijdig met het gelijkheidsbeginsel; uit het verschil in belang dat die partijen behartigen, de eerste enkel zijn persoonlijk belang, de tweede het algemeen belang volgens de door de decreetgever bepaalde criteria, volgt dat zij zich in een verschillende rechtstoestand bevinden en dat een verschil in behandeling verantwoord is.

5 februari 2019

P.2017.0756.N

[ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190205.1](#)

AC nr. ...

Art. 10 - Gelijkheidsbeginsel - Gemeentebelastingen - Vergelijkbaarheid van categorieën van personen - Beoordeling

De beoordeling van de vergelijkbaarheid tussen categorieën van personen veronderstelt de beoordeling van de wet of het reglement waarin de onderscheiden behandeling wordt geconcretiseerd en inzonderheid het door de wet- of regelgever nagestreefde doel aan de hand waarvan de rechter de pertinentie van het vergelijkingspunt moet nagegaan; indien de verschillende categorieën van personen niet voldoende vergelijkbaar zijn, kan het verschil in behandeling niet verder worden getoetst aan het gelijkheidsbeginsel (1). (1) Zie concl. OM.

- Artt. 10 en 11 De gecoördineerde Grondwet 1994

24 mei 2019

F.2017.0158.N

[ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190524.5](#)

AC nr. ...

Art. 11 - Gelijkheidsbeginsel - Gemeentebelastingen - Vergelijkbaarheid van categorieën van personen - Beoordeling

De beoordeling van de vergelijkbaarheid tussen categorieën van personen veronderstelt de beoordeling van de wet of het reglement waarin de onderscheiden behandeling wordt geconcretiseerd en inzonderheid het door de wet- of regelgever nagestreefde doel aan de hand waarvan de rechter de pertinentie van het vergelijkingspunt moet nagegaan; indien de verschillende categorieën van personen niet voldoende vergelijkbaar zijn, kan het verschil in behandeling niet verder worden getoetst aan het gelijkheidsbeginsel (1). (1) Zie concl. OM.

- Artt. 10 en 11 De gecoördineerde Grondwet 1994

24 mei 2019

F.2017.0158.N

[ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190524.5](#)

AC nr. ...

GRONDWET 1994 (ART. 100 TOT EINDE)

GRONDWET 1994 (ART. 100 TOT EINDE) - Art. 159 - Wettigheidstoetsing door de rechter - Artikel 6.1.41, § 1, eerste lid, Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening - Herstelvordering - Keuze van de herstelmaatregel - Bepalend criterium - Aantasting van de goede plaatselijke ordening - Draagwijdte

Uit de in artikel 6.1.41, § 1, eerste lid, Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening, vastgelegde prioriteitenorde en de daarbij gehanteerde uitzonderingen volgt dat nog meer dan de aard van de overtreding, de aantasting van de goede plaatselijke ordening bepalend is voor de keuze van de herstelmaatregel, zowel in het door artikel 6.1.41, § 1, 1°, als in het door artikel 6.1.41, § 1, 2°, bedoelde geval en het bevelen van een herstelmaatregel vereist dat de plaatselijke ruimtelijke ordening door het misdrijf is geschaad en de maatregel ertoe strekt de plaatselijke ordening te herstellen; krachtens artikel 1 Eerste Aanvullend Protocol EVRM en artikel 159 Grondwet moet de rechter nagaan of de beslissing van de herstellvorderende overheid om een bepaalde herstelmaatregel te vorderen, uitsluitend met het oog op een goede ruimtelijke ordening is genomen en moet hij een vordering die is gestoeld op motieven die vreemd zijn aan de ruimtelijke ordening of op een opvatting van een goede ruimtelijke ordening die kennelijk onredelijk is, buiten gevolg laten (1). (1) Cass. 16 januari 2018, AR P.17.0437.N, AC 2018, nr. 31; Cass. 15 juni 2004, AR P.04.1345.N, AC 2004, nr. 323.

5 februari 2019

P.2017.0756.N

[ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190205.1](#)

AC nr. ...

GRONDWET 1994 (ART. 100 TOT EINDE) - Art. 159 - Wettigheidstoetsing door de rechter - Artikelen 6.1.41, § 1, eerste lid, 6.1.7 en 6.1.6, § 2, eerste lid, Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening - Herstelvordering - Hoge Raad voor het Handhavingsbeleid - Adviesbevoegdheid - Beoordelingsbevoegdheid van de rechter - Draagwijdte

Uit de bepalingen van de artikelen 6.1.41, § 1, eerste lid, 6.1.7 en 6.1.6, § 2, eerste lid, Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening volgt dat de overheden die op grond van het decreet bevoegd zijn om een herstellvordering te formuleren dit moeten doen volgens de door de decreetgever bepaalde criteria en in de regel op een positief advies van de Hoge Raad voor het Handhavingsbeleid en dus niet naar eigen inzicht de meest passende herstellvordering kunnen kiezen.; de aan de Hoge Raad voor het Handhavingsbeleid toevertrouwde adviesbevoegdheid laat de beoordelingsbevoegdheid van de rechter over de herstellvordering volledig vrij en de rechter vermag een op grond van artikel 6.1.7 Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening verleend advies met betrekking tot het inleiden van een herstellvordering bij toepassing van artikel 159 Grondwet op zijn wettigheid te toetsen en ingeval van onwettigheid dit advies buiten toepassing laten (1). (1) Cass. 7 juni 2016, AR P.15.0253.N, AC 2016, nr. 378; Cass. 2 juni 2015, AR P.14.1532.N, AC 2015, nr. 361.

5 februari 2019

P.2017.0756.N

[ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190205.1](#)

AC nr. ...

GRONDWETTELIJK HOF

- Vernietigingsarrest - Werking in de tijd

Een vernietigingsarrest van het Grondwettelijk Hof heeft retroactieve werking, zodat de vernietigde norm wordt geacht in rechte nooit te hebben bestaan (1). (1) Zie concl. OM.

15 maart 2019

C.2017.0283.N

[ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190315.1](#)

AC nr. ...

- Prejudicieel geschil - Strafzaken - Rechterlijke organisatie - Rechtbank van eerste aanleg - Correctionele kamer - Correctionele kamer zetelend in beroep - Sociaal strafrecht - Samenstelling - Bestaanbaarheid met de artikelen 10 en 11 van de Grondwet - Verzoek tot het stellen van een prejudiciële vraag - Hof van Cassatie - Uitspraak van het Grondwettelijk Hof over een prejudiciële vraag met identiek onderwerp - Schending - Handhaving van de gevolgen van de geschonden bepalingen - Gevolg

Bij arrest nr. 162/2018 van 22 november 2018 heeft het Grondwettelijk Hof, naar aanleiding van een prejudiciële vraag met een identiek onderwerp geoordeeld dat artikel 78 Gerechtelijk Wetboek de artikelen 10 en 11 Grondwet schendt, in zoverre het niet erin voorziet dat, wanneer de in artikel 76, § 2, tweede lid, van hetzelfde Wetboek bedoelde correctionele kamer uit drie rechters bestaat, één van de rechters een bijzondere opleiding heeft gevolgd of dat één van hen rechter is in de arbeidsrechtbank en heeft het de gevolgen van die bepaling gehandhaafd ten aanzien van alle vonnissen die vóór de bekendmaking van dit arrest in het Belgisch Staatsblad zijn geweest in omstandigheden als vermeld in de prejudiciële vraag; de handhaving van de gevolgen van artikel 78 Gerechtelijk Wetboek heeft tot gevolg dat de beklaagden zich niet langer kunnen beroepen op de met het middel aangevoerde ongrondwettigheid en het Hof is op grond van artikel 26, § 2, eerste lid, 2°, Bijzondere Wet Grondwettelijk Hof niet ertoe gehouden de prejudiciële vraag te stellen (1). (1) Cass. 20 februari 2018, AR P.16.1133.N, AC 2018, nr. 107 met concl. OM; zie ook Cass. 20 februari 2018, AR P. 17.0314.N, AC 2018, nr. 108 met concl. OM; GwH 22 november 2018, nr. 162/2018.

19 maart 2019

P.2018.0865.N

[ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190319.7](#)

AC nr. ...

HELING

- Witwassen - Vermogensvoordelen - Artikel 505, eerste lid, 3° of 4° Strafwetboek - Vereiste voor schuldigverklaring - Draagwijdte

De schuldigverklaring aan een witwasmisdrijf bepaald in artikel 505, eerste lid, 3° of 4°, Strafwetboek, vereist dat de wederrechtelijke herkomst of oorsprong van de in artikel 42, 3°, Strafwetboek bedoelde zaken bewezen is, maar het is niet vereist dat de rechter het precieze misdrijf kent waaruit die zaken voortkomen, op voorwaarde dat hij op grond van feitelijke gegevens elke regelmatige herkomst of oorsprong daarvan kan uitsluiten en aldus dient de rechter zich, voor de schuldigverklaring van een beklaagde aan een dergelijk witwasmisdrijf, in beginsel niet te beperken tot vermogensvoordelen die voortkomen uit welbepaalde misdrijven; wanneer echter de telastlegging het specifieke misdrijf opgeeft waaruit het witgewassen vermogensvoordeel voortkomt, heeft de rechter enkel te oordelen over het witwasmisdrijf in zoverre dit het vermogensvoordeel tot voorwerp heeft dat voortkomt uit het aldus opgegeven misdrijf (1). (1) Cass. 3 april 2012, AR P.10.2021.N, AC 2012, nr.213.

5 februari 2019

P.2018.1010.N

[ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190205.4](#)

AC nr. ...

- Witwassen - Vermogensvoordelen - Artikel 505, eerste lid, 3° en 4° Strafwetboek - Draagwijdte

Artikel 505, eerste lid, 3° en 4°, Strafwetboek vereist enkel dat de vermogensvoordelen waarop de daarin omschreven gedragingen betrekking hebben, zaken zijn bedoeld in artikel 42, 3°, Strafwetboek; geen enkele wetsbepaling vereist dat die zaken, om het voorwerp van de bedoelde witwasmisdrijven te kunnen uitmaken, bovendien identificeerbaar zijn in het vermogen van de beklaagde (1). (1) Cass. 8 november 2005, AR P.05.0996.N, AC 2005, nr. 575 en de noot van J. ROZIE, 'Over voordeelsontneming in fiscalibus', NC 2006, p. 126-130.

26 februari 2019

P.2018.1041.N

[ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190226.3](#)

AC nr. ...

- Witwassen - Vermogensvoordelen - Artikel 43bis, Strafwetboek - Verbeurdverklaring per equivalent - Draagwijdte

De verbeurdverklaring per equivalent, bedoeld in artikel 43bis, tweede lid, Strafwetboek, houdt geen verband met de individualiseerbaarheid van de illegale vermogensvoordelen, maar enkel met de vraag of die vermogensvoordelen nog aanwezig zijn in een vermogen, dan wel daaruit zijn verdwenen; enkel in dat laatste geval dient de rechter op grond van deze bepaling de beklaagde te veroordelen tot het betalen van een geldsom die het equivalent is van de geschatte waarde van het verdwenen vermogensvoordeel (1). (1) Indien de vermogensvoordelen soortzaken zijn die niet uit het vermogen van de betrokkene zijn verdwenen, maar daarin zijn vermengd met andere gelden, zijn zij verbeurd te verklaren op grond van art. 42, 3°, Sw. (objectconfiscatie) en niet op grond van art. 43bis, 2de lid, Sw. (waardeconfiscatie).

26 februari 2019

P.2018.1041.N

[ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190226.3](#)

AC nr. ...

- Witwassen - Vermogensvoordelen - Artikel 42, 3° Strafwetboek - Belastingmisdrijf - Verbeurdverklaring - Draagwijdte

Illegale vermogensvoordelen als bedoeld in artikel 42, 3°, Strafwetboek omvatten zowel goederen en waarden als elk economisch voordeel uit een misdrijf, zij het een belastingmisdrijf, ook als ze niet in een vermogen kunnen worden geïdentificeerd; aldus is de verhoging van het globale vermogen van een persoon, die voortkomt uit het misdrijf waardoor hij zijn fiscale uitgaven bedrieglijk vermindert, een vermogensvoordeel dat op grond van die bepaling kan worden verbeurdverklaard (1). (1) S. DE MEULENAER, 'Het witwassen van fiscale vermogensvoordelen', in M. MAUS en M. ROZIE (eds.), Actuele problemen van fiscaal strafrecht, 2011, Intersentie, pp. 181-198; zie Cass. 23 september 2015, AR P.13.1451.F, AC 2015, nr.545, met concl. van advocaat-generaal D. VANDERMEERSCH op datum in Pas. Hierbij dient er evenwel op te worden gewezen dat dit arrest betrekking had op feiten daterend van vóór 1 september 2007 datum van inwerkingtreding van de Wet van 10 mei 2007 houdende diverse maatregelen inzake de heling en inbeslagneming, (BS 22 augustus 2007), terwijl in de voorliggende casus de nieuwe wet van toepassing was.

26 februari 2019

P.2018.1041.N

[ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190226.3](#)

AC nr. ...

HERHALING

- Straf waarvoor geen uitsel kan worden verleend - Vaststelling van de overschrijding van de redelijke termijn - Sanctie - Straf lager dan de minimumstraf - Draagwijdte - Verlenen van een uitsel - Wettigheid

Het uitstel is een maatregel die gevolgen heeft voor de tenuitvoerlegging van de straf, terwijl de vermindering waarin de wet voorziet ingeval de rechter vaststelt dat de redelijke termijn overschreden is, betrekking heeft op de straf en niet op de tenuitvoerlegging ervan; wanneer, bijgevolg, de rechter vaststelt dat de redelijke termijn voor de berechting van de beklaagde overschreden is, is hij niet gemachtigd hem het voordeel toe te kennen van de in de Probatiewet bepaalde maatregelen, waarop zijn staat van herhaling hem verbiedt aanspraak te maken (1). (1) Zie Cass. 28 september 2011, AR P.11.1080.F, AC 2011, nr. 507; Cass. 9 oktober 2013, RG P.13.0772.F, AC 2013, nr. 509; Fr. KUTY, Principes généraux du droit pénal belge, dl. IV - La peine, Larcier, 2017, p. 1029.

- Art. 8 Wet van 29 juni 1964 betreffende de opschorting, het uitstel en de probatie

- Art. 21ter Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

16 oktober 2019

P.2019.0608.F

[ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191016.2](#)

AC nr. ...

- Artikel 38 Wegverkeerswet - Bijzondere herhaling - Toepassing van de strafwet in de tijd - Gunstigere tussenliggende wet

Uit de artikelen 2 Strafwetboek en 15.1 IVBPR volgt dat de staat van herhaling door de rechter niet in aanmerking kan worden genomen ten aanzien van de pleger van een strafbaar feit wanneer de wettelijke voorwaarden voor herhaling waren vervuld op de datum van het plegen van het feit, maar niet op enig ogenblik tussen die datum en de datum van het vonnis; indien evenwel, met toepassing van die bepalingen en artikel 7 EVRM, een feit niet langer strafbaar is of nog enkel strafbaar is onder mildere voorwaarden, met name wat de bijzondere herhaling betreft, dan is dat op voorwaarde dat het de duidelijke bedoeling van de wetgever is geweest af te zien van elke bestraffing voor zowel het verleden als de toekomst alsook, onder dezelfde tijdsvoorwaarden, van de bestraffing van de herhaling zoals die op de datum van de overtreding was bepaald; de beklaagde kan zich dan ook niet met terugwerkende kracht beroepen op de wet die gunstiger lijkt, als de daaruit voortvloeiende wijziging van de grondvoorwaarden voor herhaling te wijten is aan een fout in de formulering van de tekst die de wetgever naderhand heeft rechtgezet (1). (1) Zie gedeeltelijk andersluidende concl. OM in Pas. 2019, nr. 60.

- Art. 38 Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968
- Art. 7 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden
- Art. 15.1 Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten, ondertekend te New-York op 19 december 1966
- Art. 2, tweede lid Strafwetboek

30 januari 2019

P.2018.0879.F

[ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190130.8](#)

AC nr. ...

HERROEPING VAN HET GEWIJSDE

- Termijn om het verzoek tot herroeping van het gewijsde in te stellen - Aanvang - Grond - Berechting op grond van stukken die na de beslissing vals zijn verklaard

Wanneer de aangevoerde grond hierin bestaat dat recht is gedaan op stukken die na de beslissing vals zijn verklaard, begint de termijn van zes maanden om het verzoek tot herroeping van het gewijsde in te dienen, te lopen vanaf het ogenblik waarop het stuk vals werd verklaard door een beslissing die in kracht van gewijsde is gegaan.

11 oktober 2019

C.2018.0469.F

[ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191011.3](#)

AC nr. ...

HOGER BEROEP

BURGERLIJKE ZAKEN (HANDELSZAKEN EN SOCIALE ZAKEN INBEGREPEN)

Burgerlijke zaken (handelszaken en sociale zaken inbegrepen) - Beslissingen en partijen - Einduitspraak - Nieuw hoger beroep met hetzelfde voorwerp

Uit de artikelen 19, eerste en tweede lid, 23, 616 en 1050 Gerechtelijk Wetboek volgt dat de exceptie van het gewijsde verhindert dat partijen opnieuw een hoger beroep met hetzelfde voorwerp instellen wanneer in hoger beroep reeds een einduitspraak werd gedaan over de vorderingen van partijen (1). (1) Zie concl. OM.

- Artt. 19, eerste en tweede lid, 23, 616 en 1050 Gerechtelijk Wetboek

8 maart 2019

C.2016.0130.N

[ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190308.1](#)

AC nr. ...

Burgerlijke zaken (handelszaken en sociale zaken inbegrepen) - Beslissingen en partijen - Hoger beroep - Nieuw hoger beroep met hetzelfde voorwerp

Uit de artikelen 19, eerste en tweede lid, 23, 616, 820, 826, eerste lid, 1050 en 1110 Gerechtelijk Wetboek volgt dat zolang er in hoger beroep geen definitieve uitspraak is gedaan over de vorderingen van partijen, weze dit ten gevolge van het casseren van een eerste appelbeslissing, een partij, nadat deze een eerste hoger beroep heeft ingesteld dat door een vormgebrek is aangetast, opnieuw hoger beroep kan instellen en afstand kan doen van het aanvankelijke hoger beroep (1). (1) Zie concl. OM.

- Artt. 19, eerste en tweede lid, 23, 616, 820, 826, eerste lid, 1050 en 1110 Gerechtelijk Wetboek

8 maart 2019

C.2016.0130.N

[ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190308.1](#)

AC nr. ...

Burgerlijke zaken (handelszaken en sociale zaken inbegrepen) - Beslissingen en partijen - Gerechtelijk mandataris - Voorlopig bewindvoerder - Betwisting over de aanstelling - Geding in hoger beroep - Noodzakelijk betrokken partij in hoger beroep

Waar hoger beroep slechts kan worden ingesteld tegen een partij die in de procedure in eerste aanleg, hetzij in persoon, hetzij vertegenwoordigd, tegen de appellant is opgetreden en niet kan worden gericht tegen iemand die geen partij was in eerste aanleg, verhindert dit, noch artikel 1053 Gerechtelijk Wetboek, dat naast de onsplitsbaarheid, de aard zelf van de procedure of de rol van de gerechtelijke mandataris die in de loop van de procedure wordt aangesteld, in beginsel vereist dat deze mandataris noodzakelijk in de procedure moet worden betrokken om hem te horen en de verdere procesgang aan hem tegenstelbaar te maken, wat met name het geval is wanneer de aanstelling van een voorlopig bewindvoerder wordt betwist en met een rechtsmiddel beoogd wordt het bestuur van een maatschap te herstellen (1). (1) Zie concl. OM.

- Artt. 616 en 1053 Gerechtelijk Wetboek

8 maart 2019

C.2016.0506.N

[ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190308.3](#)

AC nr. ...

Burgerlijke zaken (handelszaken en sociale zaken inbegrepen) - Beslissingen en partijen - Eisende partij in hoger beroep - Toelaatbaarheid

Uit de artikelen 17, 18 en 1042 Gerechtelijk Wetboek volgt dat de eisende partij in hoger beroep zowel moet voldoen aan de algemene toelaatbaarheidsvereisten als aan de specifieke toelaatbaarheidsvereisten van het betrokken rechtsmiddel.

- Artt. 17, 18 en 1042 Gerechtelijk Wetboek

8 maart 2019

C.2017.0072.N

[ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190308.11](#)

AC nr. ...

Burgerlijke zaken (handelszaken en sociale zaken inbegrepen) - Algemeen - Instellen van hoger beroep - Vereiste belang - Beoordeling

Het vereiste belang om hoger beroep in te stellen is voorhanden voor de eiser in hoger beroep wiens vordering in eerste aanleg geheel of gedeeltelijk werd afgewezen of die in eerste aanleg werd veroordeeld, maar het belang om hoger beroep in te stellen kan evenwel ook worden beoordeeld op basis van het risico dat de wijziging van het beroepen vonnis ingevolge het hoger beroep van een andere partij inhoudt voor degene die hoger beroep instelt (1). (1) Zie met betrekking tot het incidenteel hoger beroep Cass. 3 april 2009, AR C.07.0496.N, AC 2009, nr. 238; Cass. 15 september 1997, AR S.96.0103.F, AC 1997, nr. 352.

- Artt. 17, 18 en 1042 Gerechtelijk Wetboek

8 maart 2019

C.2017.0072.N

[ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190308.11](#)

AC nr. ...

Burgerlijke zaken (handelszaken en sociale zaken inbegrepen) - Beslissingen en partijen - Hoger beroep - Nieuw hoger beroep met hetzelfde voorwerp

De artikelen 19, eerste en tweede lid, 23, 616 en 1050 Gerechtelijk Wetboek verhinderen niet dat een partij opnieuw hoger beroep instelt zolang er geen definitieve uitspraak is gedaan over het eerste hoger beroep en zonder dat de partij ertoe verplicht is de uitspraak over dit hoger beroep af te wachten (1). (1) Zie concl. OM.

- Artt. 19, eerste en tweede lid, 23, 616 en 1050 Gerechtelijk Wetboek

8 maart 2019

C.2016.0130.N

[ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190308.1](#)

AC nr. ...

Burgerlijke zaken (handelszaken en sociale zaken inbegrepen) - Gevolgen - bevoegdheid van de rechter - Eerder definitieve beslissing - Nieuw hoger beroep met hetzelfde voorwerp

Uit de artikelen 19, eerste en tweede lid, 23, 616 en 1050 Gerechtelijk Wetboek volgt dat de exceptie van rechtsmacht verhindert dat de rechter in hoger beroep terugkomt op een definitieve beslissing waaromtrent zijn rechtsmacht is uitgeput (1). (1) Zie concl. OM.

- Artt. 19, eerste en tweede lid, 23, 616 en 1050 Gerechtelijk Wetboek

8 maart 2019

C.2016.0130.N

[ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190308.1](#)

AC nr. ...

Burgerlijke zaken (handelszaken en sociale zaken inbegrepen) - Uitbreiding van eis en nieuwe eis - Hoger beroep - Uitbreiding of wijziging van de vordering

De toepassing van artikel 807 van het Gerechtelijk Wetboek vereist, ook in hoger beroep, enkel dat de uitbreiding of wijziging van de vordering berust op een feit of akte in de dagvaarding aangevoerd (1). (1) Cass. 19 februari 2016, AR C.15.0205.F, AC 2016, nr. 129.

- Artt. 807 en 1042 Gerechtelijk Wetboek

5 april 2019

C.2018.0074.N

[ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190405.2](#)

AC nr. ...

Burgerlijke zaken (handelszaken en sociale zaken inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Onsplitsbaar geschil - Hoger beroep - Termijn van verschijning - Op straffe van nietigheid voorgeschreven - Niet-naleving

Uit de wetsgeschiedenis omtrent de afschaffing van artikel 867 Gerechtelijk Wetboek blijkt dat de wetgever het behoud van voormeld artikel overbodig achtte omdat in de gevallen waar het criterium van het bereiken van het normdoel het uitspreken van een nietigheidssanctie verhindert er ook geen sprake kan is van belangenschade en artikel 861 kan worden toegepast, zodat uit deze bepalingen en de wetsgeschiedenis volgt dat het sanctioneren van een op straffe van nietigheid voorgeschreven termijn slechts mogelijk is bij belangenschade van de partij die de exceptie opwerpt.

- Art. 1062, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

- zoals van toepassing vóór de opheffing bij Wet 19 oktober 2015 houdende wijziging van het burgerlijk procesrecht en houdende diverse bepalingen inzake justitie

- Artt. 862, § 1, 1°, en § 2, en 867 Gerechtelijk Wetboek

- vóór en na de wijziging ervan bij Wet 19 oktober 2015 houdende wijziging van het burgerlijk procesrecht en houdende diverse bepalingen inzake justitie

- Artt. 3, 710 en 861 Gerechtelijk Wetboek

8 februari 2019

C.2016.0447.N

[ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190208.2](#)

AC nr. ...

STRAFZAKEN (DOUANE EN ACCIJNZEN INBEGREPEN)

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Vorm - Verklaring van hoger beroep - Aard

Ondertekend door de griffier is de verklaring van hoger beroep een authentieke akte die geldt als bewijs tot de betichting van valsheid van de verklaringen en vaststellingen die deze bevat (1). (1) Zie Cass. 10 september 2002, AR P.01.0341.N, AC 2002, nr. 429; J. -A. Leclercq, Répertoire pratique du droit belge, Aanv. VIII, v «Appel en matière répressive», p. 41, nrs 149 en 155. «Een authentieke akte is een akte die in de wettelijke vor mis verleden voor openbare ambtenaren die daartoe bevoegd zijn ter plaatse waar zij is opgemaakt» (Art. 1317, eerste lid, Burgerlijk Wetboek).

- Art. 203 Wetboek van Strafvordering

9 januari 2019

P.2018.0622.F

[ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190109.1](#)

AC nr. ...

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Vorm - Verklaring van hoger beroep, verzoekschrift in hoger beroep en grievenformulier - Bepaling van de saisine van de appelrechter

De verklaring van hoger beroep moet zodanig zijn opgesteld dat daaruit ondubbelzinnig het voorwerp en de draagwijdte van het rechtsmiddel blijkt (1); bijgevolg kon de appelrechter, op grond dat hij een tegenstrijdigheid vaststelt tussen die akte en andere akten, die geen authentiek karakter hebben, zoals het verzoekschrift in hoger beroep of het grievenformulier, de verklaring van hoger beroep niet uitbreiden naar andere beslissingen dan die welke in de akte zijn vermeld (2). (1) Hetzelfde geldt voor de verklaring van cassatieberoep (Cass. 16 april 2008, AR P.08.0028.F, AC 2008, nr. 228).Anderzijds, «krachtens [artikel 204 Wetboek van Strafvordering] wordt de omvang van de saisine van de appelrechter beoordeeld binnen de grenzen van het verzoekschrift met de grieven, onverminderd de toepassing van artikel 210, tweede lid, Wetboek van Strafvordering. De verplichting om grieven te formuleren houdt enkel de verplichting in om nauwkeuring de punten te bepalen waarop de in eerste aanleg gewezen beslissing moet worden hervormd» (Cass. 12 september 2018, AR P.18.0350.F, AC 2018, nr. 465, en noten); zie GwH 21 december 2017, nr. 2017-148, § B.44.4, en de daarin aangehaalde arresten van het Hof; D. Vandermeersch, «Les voies de recours après la loi pot-pourri II», in La loi pot-pourri II, un an après, Larcier 2017, pp. 259 e.v. U moet daarin geen enkele tegenstrijdigheid zien met onderhavig arrest: «ainsi, la saisine des juges d'appel doit être appréciée non seulement au regard de l'acte d'appel mais également des limites apportées dans la ou les requête(s) contenant les griefs. La juridiction d'appel est tenue, à cet égard, à un double examen; d'abord, elle va vérifier l'étendue de sa saisine sur la base des mentions de l'acte d'appel et ensuite, elle est tenue de rechercher dans quelle mesure la requête contenant les griefs réduit cette saisine» (M.-A. Beernaert, H.-D. Bosly en D. Vandermeersch, Droit de la procédure pénale, Die Keure, 8ste uitgave, 2017, dl. II, p. 1498).(M.N.B.) (2) Zo ook, «niet ontvankelijk is het cassatieberoep dat bij verzoekschrift wordt uitgebreid tot een arrest waarvan geen sprake is in de akte van voorziening» (Cass. 19 februari 1992, AR 9640, AC 1991-92, nr. 322, aangehaald door R. Declercq, «Pourvoi en cassation en matière répressive», RPDB, Brussel, Bruylant 2015, p. 228).

- Artt. 203 en 204 Wetboek van Strafvordering

9 januari 2019

P.2018.0622.F

[ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190109.1](#)

AC nr. ...

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Grievenformulier - Aanvoering van de schending van de voorschriften betreffende de rechtspleging - Toepassing

Wanneer de eerste rechter het verzoek van een appellant om een taalwijziging heeft verworpen en deze laatste in zijn grievenformulier schending aanvoert van de voorschriften betreffende de rechtspleging, dan is daarin de grief tegen de verwerping van het verzoek om een taalwijziging begrepen.

- Art. 23 Wet van 15 juni 1935 op het gebruik der talen in gerechtszaken

- Art. 204 Wetboek van Strafvordering

5 maart 2019

P.2018.1158.N

[ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190305.1](#)

AC nr. ...

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Gevolgen - Bevoegdheid van de rechter - Jeugdbescherming - Als misdrijf omschreven feit gepleegd door een minderjarige - Hoger beroep

---

---

aangetekend door de minderjarige vervallen verklaard - Geen hoger beroep van het openbaar ministerie - Geen hoger beroep van de moeder van de minderjarige tegen de schuldigverklaring - Betwisting nopens de ontvankelijkheid van de strafvordering - Burgerlijk aansprakelijke partij - Draagwijdte

De appelrechter moet, rekening houdend met de door artikel 203 Wetboek van Strafvordering afgelegde verklaringen van hoger beroep en de overeenkomstig artikel 204 Wetboek van Strafvordering nauwkeurig bepaalde grieven, zijn rechtsmacht bepalen; uit de omstandigheid dat de vaststelling dat een minderjarige een als misdrijf omschreven feit heeft gepleegd niet tot de rechtsmacht van de jeugdrechter in hoger beroep behoort, volgt niet dat een burgerlijk aansprakelijke partij, ouder van de minderjarige, niet langer kan aanvoeren dat de door het openbaar ministerie uitgebrachte vordering niet ontvankelijk is wegens miskennis van het recht van verdediging van de minderjarige en die ouder, aangezien die vordering de grondslag vormt voor het opleggen van een maatregel aan de minderjarige en voor de beslissing over de burgerlijke aansprakelijkheid van die ouder.

5 februari 2019

P.2018.1204.N

[ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190205.7](#)

AC nr. ...

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Grievensformulier of verzoekschrift - Ondertekening - Draagwijdte

Uit de tekst van artikel 204, eerste lid, tweede zin, Wetboek van Strafvordering en de algemene economie van de ermee beoogde regeling volgt dat de sanctie op de niet-ondertekening van het grievenformulier in de regel bestaat in het verval van het hoger beroep; het is immers door de ondertekening van dat formulier dat de eiser in beroep of zijn raadsman aangeeft dat hij zich de erin vermelde grieven eigen maakt (1). (1) Cass. 22 mei 2018, AR P.18.0097.N, AC 2018, nr. 322; Cass. 30 mei 2017, AR P.17.0123.N, AC 2017, nr. 361.

5 maart 2019

P.2018.1222.N

[ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190305.2](#)

AC nr. ...

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Algemeen - Instellen van rechtsmiddelen - Voorwaarden - Draagwijdte

Het door artikel 6.1 EVRM gewaarborgde recht van toegang tot de rechter, zoals uitgelegd door het Europees Hof voor de Rechten van de Mens, belet de lidstaten niet om het instellen van rechtsmiddelen afhankelijk te maken van voorwaarden, voor zover die voorwaarden een wettig doel dienen en er een redelijke verhouding bestaat tussen de opgelegde voorwaarden en het nagestreefde doel; die voorwaarden mogen niet ertoe leiden dat het recht op het instellen van het rechtsmiddel in de kern wordt aangetast en bij hun toepassing mag de rechter niet overdreven formalistisch zijn zodat de billijkheid van de procedure wordt aangetast of overdreven soepel zodat de opgelegde voorwaarden inhoudsloos worden (1). (1) Cass. 4 april 2017, AR P.17.0023.N, AC 2017, nr. 245 en noot AW.

5 maart 2019

P.2018.1222.N

[ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190305.2](#)

AC nr. ...

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Rechtspleging in hoger beroep - Gedeeltelijke vrijspraak van door de eerste rechter bewezen verklaarde misdrijven - Veroordeling tot één enkele, zwaardere hoofdstraf dan het totaal van de straffen die door de eerste rechter zijn opgelegd wegens de voor het gerecht in hoger beroep bewezen gebleven telastleggingen - Verzwaring - Eenparigheid - Artikel 211bis, Wetboek van Strafvordering

Wanneer het gerecht in hoger beroep de door de eerste rechter opgelegde straf verzwart, moet zijn beslissing, krachtens artikel 211bis Wetboek van Strafvordering, uitdrukkelijk vermelden dat ze met eenparige stemmen van de leden van de zetel is geweest; die regel is ook van toepassing wanneer het gerecht in hoger beroep, op het hoger beroep van het openbaar ministerie tegen het vonnis dat de beklaagde had veroordeeld wegens verschillende misdrijven en hem onderscheiden geldboeten en straffen van verval van het recht tot het besturen van een motorvoertuig had opgelegd, de beklaagde heeft vrijgesproken van één van de telastleggingen en hem voor het overige heeft veroordeeld tot één enkele, zwaardere straf dan het totaal van de straffen die door de eerste rechter waren opgelegd wegens de voor het gerecht in hoger beroep bewezen gebleven misdrijven (1). (1) Zie Cass. 10 oktober 1984, AR 3851, AC 1984-85, nr. 112 ("Wanneer de correctionele rechtbank, op het hoger beroep van het openbaar ministerie tegen een vonnis dat wegens eenheid van feit een enkele straf uitspreekt voor twee misdrijven, slechts één van die misdrijven bewezen verklaart maar de uitgesproken straf verzwart, moet de beslissing met eenparige stemmen van haar leden worden uitgesproken"); Cass. 8 januari 1934, Pas. 1934, p. 130 ("La cour d'appel doit être unanime pour aggraver la peine prononcée du chef de telle infraction déterminée, même si, par suite d'acquiescement du chef de telle autre prévention retenue par le tribunal correctionnel, l'arrêt est dans son ensemble, favorable au prévenu"); J.-A. LECLERCQ, "Appel en matière répressive", R.P.D.B., Aanv. VIII, Bruylant, 1995, p. 175, nr. 956. A contrario is eenparigheid van stemmen niet vereist indien de enkele straf die in hoger beroep is uitgesproken, niet zwaarder is dan het totaal van de in eerste aanleg uitgesproken straffen (Cass. 26 september 1984, AR 3778, en de noot getekend E.L., AC 1984-85, nr. 69).

- Art. 211bis Wetboek van Strafvordering

16 oktober 2019

P.2019.0565.F

[ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191016.1](#)

AC nr. ...

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Rechtspleging in hoger beroep - Verzwaring van de door de eerste rechter opgelegde straf - Vaste gedeelte van de door de appelrechters opgelegde straf lager dan dat van de door de eerste rechter opgelegde straffen - Eenparigheid - Artikel 211bis, Wetboek van Strafvordering

De beslissing van de appelrechters is nietig wanneer ze, zonder vast te stellen dat ze met eenparigheid van stemmen is geweest, de door de eerste rechter opgelegde straf verzwart, zelfs als het vaste gedeelte van de door de appelrechters opgelegde hoofdstraf lager is dan de hoofdstraf die, zonder uitstel, werd uitgesproken door de eerste rechter. (Impliciete oplossing) (1). (1) Zie Cass. 1 oktober 2002, AR P.02.1108.N, AC 2002, nr. 495; Cass. 22 september 1998, AR P.98.1149.N, AC 1998, nr. 412; Cass. 30 november 1959, AC 1960, p. 287. A contrario, "wanneer het appelgerecht de door de eerste rechter met uitstel van de tenuitvoerlegging uitgesproken straf vermindert, en slechts ten dele het door de eerste rechter verleende uitstel van de tenuitvoerlegging behoudt, hoeft de beslissing niet met eenparige stemmen van de leden te worden genomen" (Cass. 10 februari 1998, AR P.96.0785.N, AC 1998, nr. 79); zie J.-A. LECLERCQ, o.c., p. 175, nr. 956.

- Art. 211bis Wetboek van Strafvordering

16 oktober 2019

P.2019.0565.F

[ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191016.1](#)

AC nr. ...

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Grievensformulier of verzoekschrift - Geen formele ondertekening - Gevolg - Beoordeling door de rechter - Aard

De sanctie van het verval van het hoger beroep wegens het gebrek aan formele ondertekening van het grievenformulier is slechts uitzonderlijk niet van toepassing, namelijk indien het op grond van de specifieke feiten van het geval vaststaat dat de appelland of zijn raadsman zich de erin vermelde grieven toch eigen heeft gemaakt; de appelrechter oordeelt daarover onaantastbaar, maar het Hof gaat na of hij uit de vastgestelde feiten geen gevolgen trekt die daarmee geen verband houden of op grond daarvan niet kunnen worden aangenomen.

- Art. 204 Wetboek van Strafvordering

5 maart 2019

P.2018.1222.N

[ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190305.2](#)

AC nr. ...

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Volgappel van het openbaar ministerie - Verwijzing naar het grievenformulier van de beklaagde

Indien het openbaar ministerie in zijn grievenformulier verwijst naar het door de beklaagde ingestelde hoger beroep en ingediende grievenformulier en aangeeft dit hoger beroep te volgen, dan geeft het te kennen dat het binnen de perken van zijn hoger beroep tegen het beroepen vonnis dezelfde grieven aanvoert als de beklaagde; aldus maakt het openbaar ministerie zich die grieven eigen binnen de perken van zijn hoger beroep (1). (1) Cass. 18 september 2018, AR P.18.0369.N arrest niet gepubliceerd; Cass. 18 oktober 2016, AR P.16.0818.N, AC 2016, nr. 584 met concl. advocaat-generaal WINANTS.

- Art. 204 Wetboek van Strafvordering

5 maart 2019

P.2018.1222.N

[ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190305.2](#)

AC nr. ...

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Verzoekschrift of grievenformulier - Nauwkeurigheid van de opgegeven grieven - Beoordeling door de rechter

Het staat aan de appelrechter om te bepalen, rekening houdend met de wijze waarop de appellent in het verzoekschrift of grievenformulier de grieven heeft vermeld, of de grieven voldoende nauwkeurig zijn opgegeven; bij die beoordeling mag de rechter noch overdreven soepel zijn, omdat anders de bedoeling van de wetgever om ondoordachte hogere beroepen te vermijden niet kan worden bereikt, noch overdreven formalistisch zijn, omdat anders het door artikel 6.1 EVRM gewaarborgde recht van toegang tot de rechter dreigt in het gedrang te komen.

- Art. 204 Wetboek van Strafvordering

5 maart 2019

P.2018.1158.N

[ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190305.1](#)

AC nr. ...

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Verzoekschrift dat de grieven bevat - Grieven - Vereiste verduidelijking - Niet ter zake doende grief

Het verval van het hoger beroep, bepaald in artikel 204 Wetboek van Strafvordering, betreft enkel het geval waarin niet wordt verduidelijkt op welke punten de beslissing hervormd moet worden, en niet het geval waarin de aangevoerde reden als irrelevant wordt beschouwd (1). (1) Zie Cass. 28 juni 2017, AR P.17.0176.F, AC 2017, nr. 427 en concl. "in hoofdzaak" OM in Pas.; Cass. 27 september 2017, AR P.17.0257.F, AC 2017, nr. 502; Cass. 19 december 2018, AR P.18.0824.F, AC 2018, nr. 724. Hier dient een onderscheid te worden gemaakt met het geval waarin het hoger beroep niet ontvankelijk is bij gebrek aan bestaansredenen, omdat het geen betrekking heeft op een beschikking van de beroepen beslissing: dat is met name het geval wanneer de enige grief in het verzoekschrift tot hoger beroep van het openbaar ministerie tegen een vrijsprekend vonnis betrekking heeft op de opgelegde straffen en maatregelen (Cass. 24 januari 2018, AR P.17.1070.F, AC 2018, nr. 53, en concl. "in hoofdzaak" OM in Pas.). (M.N.B.)

- Art. 204 Wetboek van Strafvordering

16 oktober 2019

P.2019.0803.F

[ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191016.4](#)

AC nr. ...

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Straf die niet kan worden verzwaard - Hoger beroep van het openbaar ministerie - Grieven - Ontoereikende straf

De vermelding dat het openbaar ministerie de straf ontoereikend acht, terwijl ze niet naar recht kan worden verzwamd, maakt de aanwijzing door de appellant van de beschikking die hij opnieuw in het debat wilde betrekken niet onduidelijk; die vermelding ontnemt het gerecht in hoger beroep de bevoegdheid niet om de straf te beoordelen binnen de grenzen van de wet die ze oplegt en van de procedure waarop ze betrekking heeft (1). (1) Het OM heeft erop gewezen dat de beklaagde hoger beroep had ingesteld tegen een verstekvonnis en dat de "straf" deel uitmaakte van de aangevoerde grieven, zodat de vermelding van de grief "ontoereikende straf" door de procureur des Konings, volgend op dat hoger beroep, geen weerslag heeft gehad op de aanhangigmaking van de zaak bij de appelrechters - die de straf, bij gebrek aan hoger beroep tegen het verstekvonnis, niet konden verzwamen -, noch, bijgevolg, op hun beslissingen. De voornoemde rechters hebben dus uitspraak gedaan zoals zij dat hadden moeten doen indien zij niet ten onrechte hadden vastgesteld dat het hoger beroep van de procureur des Konings niet ontvankelijk was (voor het Hof heeft het OM derhalve geconcludeerd tot vernietiging zonder verwijzing). Hoewel het cassatieberoep was ingesteld door het openbaar ministerie, dat van nature belang erbij heeft dat de miskennis van een regel van openbare orde wordt rechtgezet - zelfs als dat de vermindering van de opgelegde straf tot gevolg zou hebben -, was voormeld cassatieberoep daarom nog niet onontvankelijk bij gebrek aan belang (zie Cass. 30 mei 2018, AR P.18.0387.F, AC 2018, nr. 345, en concl. OM in Pas.). (M.N.B.)

- Art. 204 Wetboek van Strafvordering

16 oktober 2019

P.2019.0803.F

[ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191016.4](#)

AC nr. ...

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Vorm - Grievens - Veroordeling met uitstel - Vordering tot herroeping - Vonnis dat de vordering tot herroeping laattijdig verklaart - Hoger beroep van het openbaar ministerie - Grief "verjaring van de strafvordering"

Wanneer de eerste rechter, op de vordering van de procureur des Konings strekkende tot herroeping van de aan de veroordeelde toegekende opschorting, die vordering niet-ontvankelijk heeft verklaard op grond dat deze meer dan een jaar na het verstrijken van de proeftijd was ingesteld, en het openbaar ministerie de vermelding in het grievenformulier betreffende de verjaring van de strafvordering heeft aangekruist, met inbegrip, in geval van hervorming van de beroepen beslissing, van de aan die vordering te verbinden gevolgen, zijn de bewoordingen die het openbaar ministerie in het grievenformulier aanwendt niet in die mate ongeschikt dat ze de geadresseerden van de akte van hoger beroep beletten de draagwijdte ervan te begrijpen, aangezien het beroepen vonnis geen andere beslissingen bevat dan die welke betrekking heeft op de laattijdigheid van de vorderingen tot herroeping en de keuze voor de rubriek "verjaring" redelijkerwijs in die zin kan worden geïnterpreteerd dat ze enkel op die beschikking betrekking heeft (1). (1) Zie Cass. 16 mei 2018, AR P.17.1086.F, AC 2018, nr. 309, met concl. OM "in hoofdzaak" in Pas. 2018; Cass. 31 januari 2018, RG P.17.1029.F, arrest niet gepubliceerd. In die zaken hadden de eisers, die door het beroepen vonnis waren veroordeeld, in het grievenformulier de rubriek "vrijspraak" aangekruist. Het Hof heeft hier respectievelijk uit afgeleid dat "die gegevens [de appelrechters] toelieten om met zekerheid te bepalen dat de grief van de eisers tegen het beroepen vonnis betrekking had op de beslissing van de eerste rechter om hen schuldig te verklaren aan de in die telastleggingen bedoelde feiten" en dat "het feit dat [de beklaagde] de grief "1.11 Vrijspraak" en niet de grief "1.1 Schuldigverklaring" had aangekruist, geen twijfel kon doen ontstaan omtrent haar voornemen om de beschikking van het beroepen vonnis aan te vechten die haar schuldig had verklaard aan de enige telastlegging die haar werd verweten. Het vonnis verantwoordt aldus zijn beslissing om het hoger beroep zonder belang en, in die mate, niet-ontvankelijk te verklaren, niet naar recht". In deze zaak voerde het OM aan dat het onaanvaardbaar is dat de rechter zich ten aanzien van het openbaar ministerie op een dergelijke overdreven formalistische manier gedraagt; men mag weliswaar van een rechtsbeoefenaar verwachten dat hij zich rigoureuzer gedraagt dan een rechtzoekende, maar in dat geval zou men ook moeten aannemen dat advocaten op dezelfde formalistische manier behandeld worden. (M.N.B.)

2 oktober 2019

P.2019.0576.F

[ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191002.7](#)

AC nr. ...

HUUR VAN GOEDEREN

HANDELSHUUR

Handelshuur - Einde (opzegging, huurhervorming, enz.) - Huurhervorming - Hoger bod door een derde - Gelijk aanbod van de huurder - Vormvoorschriften

Zowel het hoger bod van de derde als desgevallend het gelijk aanbod van de huurder dient overeenkomstig de artikelen 21, 22 en 23 Handelshuurwet te gebeuren.

- Art. 16, I, 5° Wet van 30 april 1951 BURGERLIJK WETBOEK. - BOEK III - TITEL VIII - HOOFDSTUK II, Afdeling 2bis : Regels betreffende de handelshuur in het bijzonder

15 maart 2019

C.2018.0278.N

[ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190315.3](#)

AC nr. ...

Handelshuur - Einde (opzegging, huurhervorming, enz.) - Huurhervorming - Aanbod van een derde - Kennisgeving door de verhuurder - Vermelding van de termijn van aanvaarding - Niet-inachtneming van de termijn - Gevolg - Wetsbepaling - Aard - Gevolg - Kennisgeving die niet voldoet aan de vormvoorwaarden

De wetsbepaling die voorziet dat in de kennisgeving van het aanbod van de derde de verhuurder de termijn moet opgeven waarbinnen de huurder de in het aanbod voorgestelde huurprijs moet aanvaarden, en vermelden dat niet-inachtneming van die termijn verval ten gevolge heeft, is van dwingend recht ten voordele van de huurder; de kennisgeving die niet voldoet aan die vormvoorwaarden is nietig.

- Art. 21, derde lid Wet van 30 april 1951 BURGERLIJK WETBOEK. - BOEK III - TITEL VIII - HOOFDSTUK II, Afdeling 2bis : Regels betreffende de handelshuur in het bijzonder

15 maart 2019

C.2018.0278.N

[ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190315.3](#)

AC nr. ...

INKOMSTENBELASTINGEN

AANSLAGPROCEDURE

Aanslagprocedure - Belastingaangifte - Inkomsten uit roerende goederen - Belgische belastingplichtigen - Opname in de jaarlijkse aangifte - Verplichting - Omvang - Toepassing

De Belgische belastingplichtigen zijn ertoe gehouden, behoudens wettelijke uitzonderingen, hun roerende inkomsten zoals bepaald in de wet, op te nemen in hun jaarlijkse aangifte in de personenbelasting, met inbegrip van de inkomsten die zij in het buitenland hebben behaald of verkregen; dat is niet anders wanneer de belastingplichtigen hun bedoelde inkomsten hebben behaald of verkregen op naam van buitenlandse juridische constructies of rechtspersonen die zij slechts hebben gebruikt om te verhullen dat zijzelf de werkelijke begunstigde van die inkomsten zijn.

- Artt. 5, 17 tot 22, 305, eerste lid, en 307 tot 311 Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

26 februari 2019

P.2018.1040.N

[ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190226.2](#)

AC nr. ...

Aanslagprocedure - Belastingaangifte - Wetboek van de Inkomstenbelastingen (1992) - Artikel 305 - Artikel 307

De artikelen 305 en 307 WIB92 zijn niet beperkt tot het opzettelijk verbergen van belastbare inkomsten ter gelegenheid van de jaarlijkse aangifte in de personenbelasting, maar kunnen slaan op alle gedragingen gericht op de ontduiking van die belasting.

- Artt. 305 en 307 Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

26 februari 2019

P.2018.1040.N

[ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190226.2](#)

AC nr. ...

Aanslagprocedure - Belastingaangifte - Wetboek van de Inkomstenbelastingen (1992) - Artikel 307, § 1 - Wijzigingen aangebracht bij wet van 30 juli 2013 en door de Programmawet van 10

---

augustus 2015

De aan artikel 307, § 1, WIB92 aangebrachte wijzigingen bij de artikelen 35 en 36 van de wet van 30 juli 2013 houdende diverse bepalingen en artikel 44 van de Programmawet van 10 augustus 2015, waarbij de verplichting werd opgelegd om in de personenbelasting het bestaan te vermelden van een juridische constructie waarvan de belastingplichtige de oprichter of de begunstigde is, voeren geen nieuwe aangifteverplichtingen of belastbare grondslagen in voor de Belgische belastingplichtigen, maar specificeren slechts de voor hen reeds bestaande verplichtingen om de belastbare roerende inkomsten die zij in het buitenland werkelijk hebben behaald of verkregen, op te nemen in hun jaarlijkse aangifte in de personenbelasting (1). (1) Art. 307, §1, WIB92 zoals gewijzigd bij de artikelen 35 en 36 van de wet van 30 juli 2013 houdende diverse bepalingen en artikel 44 van de Programmawet van 10 augustus 2015.

- Art. 307, § 1 Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

26 februari 2019

P.2018.1040.N

[ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190226.2](#)

AC nr. ...

ALGEMEEN

Algemeen - Wetboek van de Inkomstenbelastingen (1992) - Artikel 307, § 1 - Wijzigingen aangebracht bij wet van 30 juli 2013 en door de Programmawet van 10 augustus 2015

De aan artikel 307, § 1, WIB92 aangebrachte wijzigingen bij de artikelen 35 en 36 van de wet van 30 juli 2013 houdende diverse bepalingen en artikel 44 van de Programmawet van 10 augustus 2015, waarbij de verplichting werd opgelegd om in de personenbelasting het bestaan te vermelden van een juridische constructie waarvan de belastingplichtige de oprichter of de begunstigde is, voeren geen nieuwe aangifteverplichtingen of belastbare grondslagen in voor de Belgische belastingplichtigen, maar specificeren slechts de voor hen reeds bestaande verplichtingen om de belastbare roerende inkomsten die zij in het buitenland werkelijk hebben behaald of verkregen, op te nemen in hun jaarlijkse aangifte in de personenbelasting (1). (1) Art. 307, §1, WIB92 zoals gewijzigd bij de artikelen 35 en 36 van de wet van 30 juli 2013 houdende diverse bepalingen en artikel 44 van de Programmawet van 10 augustus 2015.

- Art. 307, § 1 Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

26 februari 2019

P.2018.1040.N

[ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190226.2](#)

AC nr. ...

PERSONENBELASTING

Personenbelasting - Bedrijfsinkomsten - Bedrijfsverliezen - Aftrekbepanking artikel 79 WIB92 - Abnormale of goedgunstige voordelen

Het begrip "abnormale of goedgunstige voordelen" in artikel 79 WIB92 heeft een ruimere draagwijdte dan louter de voordelen uit verrichtingen waarbij een rechtstreekse tegenprestatie ontbreekt of deze tegenprestatie niet beantwoordt aan normale marktvoorwaarden en omvat ook voordelen die werden verkregen onder abnormale omstandigheden in het raam van verrichtingen die niet op grond van economische doelstellingen maar enkel op grond van fiscale oogmerken kunnen worden verklaard.

- Art. 79 Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

24 mei 2019

F.2016.0053.N

[#Type!](#)

AC nr. ...

Personenbelasting - Bedrijfsinkomsten - Bedrijfslasten - Receptiekosten

Receptiekosten zijn kosten die de belastingplichtige maakt in het kader van zijn externe relaties voor de ontvangst van derden, ongeacht of zij hoofdzakelijk of bijkomend een publicitair doel hebben (1). (1) Zie concl. OM. in de zaak F.17.0123.N.

- Art. 53, 8° Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

12 april 2019

C.2019.0117.N

[ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190412.1](#)

AC nr. ...

Personenbelasting - Algemeen - Wetboek van de Inkomstenbelastingen (1992) - Artikel 307, § 1 - Wijzigingen aangebracht bij wet van 30 juli 2013 en door de Programmawet van 10 augustus 2015

De aan artikel 307, § 1, WIB92 aangebrachte wijzigingen bij de artikelen 35 en 36 van de wet van 30 juli 2013 houdende diverse bepalingen en artikel 44 van de Programmawet van 10 augustus 2015, waarbij de verplichting werd opgelegd om in de personenbelasting het bestaan te vermelden van een juridische constructie waarvan de belastingplichtige de oprichter of de begunstigde is, voeren geen nieuwe aangifteverplichtingen of belastbare grondslagen in voor de Belgische belastingplichtigen, maar specificeren slechts de voor hen reeds bestaande verplichtingen om de belastbare roerende inkomsten die zij in het buitenland werkelijk hebben behaald of verkregen, op te nemen in hun jaarlijkse aangifte in de personenbelasting (1). (1) Art. 307, §1, WIB92 zoals gewijzigd bij de artikelen 35 en 36 van de wet van 30 juli 2013 houdende diverse bepalingen en artikel 44 van de Programmawet van 10 augustus 2015.

- Art. 307, § 1 Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

26 februari 2019

P.2018.1040.N

[ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190226.2](#)

AC nr. ...

Personenbelasting - Bedrijfsinkomsten - Bedrijfslasten - Restaurantkosten - Restaurant

Onder restaurant moet worden verstaan een horecagelegenheid waar door een kok bereide gerechten worden geserveerd, ongeacht of die gelegenheid steeds voor iedereen toegankelijk is dan wel tijdelijk gereserveerd is voor een welbepaald publiek (1) (2). (1) Het arrest betreft een verbetering van het arrest dd. 22 februari 2019 in de zaak F.17.0123.N. (2) Zie concl. OM. in de zaak F.17.0123.N.

- Art. 53, 8°bis Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

12 april 2019

C.2019.0117.N

[ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190412.1](#)

AC nr. ...

Personenbelasting - Inkomsten uit roerende goederen - Belgische belastingplichtigen - Opname in de jaarlijkse aangifte - Verplichting - Omvang - Toepassing

De Belgische belastingplichtigen zijn ertoe gehouden, behoudens wettelijke uitzonderingen, hun roerende inkomsten zoals bepaald in de wet, op te nemen in hun jaarlijkse aangifte in de personenbelasting, met inbegrip van de inkomsten die zij in het buitenland hebben behaald of verkregen; dat is niet anders wanneer de belastingplichtigen hun bedoelde inkomsten hebben behaald of verkregen op naam van buitenlandse juridische constructies of rechtspersonen die zij slechts hebben gebruikt om te verhullen dat zijzelf de werkelijke begunstigde van die inkomsten zijn.

- Artt. 5, 17 tot 22, 305, eerste lid, en 307 tot 311 Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

26 februari 2019

P.2018.1040.N

[ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190226.2](#)

AC nr. ...

VENNOOTSCHAPSBELASTING

Vennootschapsbelasting - Vaststelling van het belastbaar netto-inkomen - Bedrijfslasten - Receptiekosten

Receptiekosten zijn kosten die de belastingplichtige maakt in het kader van zijn externe relaties voor de ontvangst van derden, ongeacht of zij hoofdzakelijk of bijkomend een publicitair doel hebben (1). (1) Zie concl. OM. in de zaak F.17.0123.N.

- Art. 53, 8° Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

12 april 2019

C.2019.0117.N

[ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190412.1](#)

AC nr. ...

Vennootschapsbelasting - Vaststelling van het belastbaar netto-inkomen - Allerlei - Aftrekken

bedoeld in de artikelen 199 tot en met 206 WIB92 - Aftrek voor risicokapitaal - Abnormale of goedgunstige voordelen

Aangezien artikel 207, tweede lid, WIB92 verwijst naar de abnormale of goedgunstige voordelen bedoeld in artikel 79, dient dit begrip in de voormelde zin te worden begrepen ten aanzien van alle in de artikelen 199 tot en met 206 bedoelde aftrekken en derhalve ook ten aanzien van de aftrek voor risicokapitaal waarvan sprake in de artikelen 205bis tot en met 205novies WIB92; deze invulling van het begrip "abnormale en goedgunstige voordelen" is geenszins in strijd met de ratio legis van de aftrek voor risicokapitaal, die erop gericht is de fiscale discriminatie van risicokapitaal ten opzichte van kapitaal dat van derden is geleend te verminderen, maar laat integendeel toe het oneigenlijk gebruik van deze aftrek te beteugelen.

- Artt. 205bis tot en met 205novies, 207 Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

24 mei 2019

F.2016.0053.N

[#Type!](#)

AC nr. ...

Vennootschapsbelasting - Vaststelling van het belastbaar netto-inkomen - Bedrijfsverliezen - Aftrekbeperking artikel 79 WIB92 - Abnormale of goedgunstige voordelen

Het begrip "abnormale of goedgunstige voordelen" in artikel 79 WIB92 heeft een ruimere draagwijdte dan louter de voordelen uit verrichtingen waarbij een rechtstreekse tegenprestatie ontbreekt of deze tegenprestatie niet beantwoordt aan normale marktvoorwaarden en omvat ook voordelen die werden verkregen onder abnormale omstandigheden in het raam van verrichtingen die niet op grond van economische doelstellingen maar enkel op grond van fiscale oogmerken kunnen worden verklaard.

- Art. 79 Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

24 mei 2019

F.2016.0053.N

[#Type!](#)

AC nr. ...

Vennootschapsbelasting - Vaststelling van het belastbaar netto-inkomen - Bedrijfslasten - Restaurantkosten - Restaurant

Onder restaurant moet worden verstaan een horecagelegenheid waar door een kok bereide gerechten worden geserveerd, ongeacht of die gelegenheid steeds voor iedereen toegankelijk is dan wel tijdelijk gereserveerd is voor een welbepaald publiek (1) (2). (1) Het arrest betreft een verbetering van het arrest dd. 22 februari 2019 in de zaak F.17.0123.N. (2) Zie concl. OM. in de zaak F.17.0123.N.

- Art. 53, 8°bis Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

12 april 2019

C.2019.0117.N

[ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190412.1](#)

AC nr. ...

VOORHEFFINGEN EN BELASTINGKREDIET

Voorheffingen en belastingkrediet - Bedrijfsvoorheffing - Niet-betaling - Aansprakelijkheid van de bestuurder - Rechtsvordering - Voorafgaande kennisgeving door de ontvanger - Later verschuldigd geworden bedrijfsvoorheffing - Herhaling kennisgeving - Vereiste

Noch uit de tekst van artikel 442quater, §5, WIB92, noch uit de ratio legis ervan kan worden afgeleid dat de ontvanger, die vaststelt dat de bedrijfsvoorheffing niet wordt doorgestort en dat hiervoor na de vereiste kennisgeving geen verantwoording wordt gegeven, de kennisgeving moet herhalen om een ontvankelijke vordering tot betaling van later verschuldigd geworden bedrijfsvoorheffing te kunnen inleiden (1). (1) Zie concl. OM.

- Art. 442quater, § 5 Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

24 mei 2019

F.2017.0007.N

[ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190524.2](#)

AC nr. ...

Voorheffingen en belastingkrediet - Bedrijfsvoorheffing - Niet-betaling - Hoofdelijke gehoudenheid van de bestuurder - Fiscale schuld - Kwijtschelding in het raam van de procedure van artikel 70, WCO - Mogelijkheid

De hoofdelijke gehoudenheid bepaald bij artikel 442quater WIB92 die leidt tot een fiscale schuld in hoofde van de bestuurders van een vennootschap is een schuld die vatbaar is voor kwijtschelding in het raam van de procedure bepaald in artikel 70 WCO.

- Art. 442quater Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

24 mei 2019

F.2017.0105.N

[ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190524.4](#)

AC nr. ...

INTEREST

ALLERLEI

Allerlei - Inkomstenbelasting - Vraag tot vrijstelling nalatigheidsintresten bij toepassing artikel 417 WIB92 - Recht om vooraf gehoord te worden

Het beginsel van behoorlijk bestuur dat inhoudt het recht om gehoord te worden vooraleer een bestuurlijke beslissing wordt genomen die de rechtspositie van de betrokkene wijzigt, is niet absoluut; het kan terzijde gelaten worden indien, zelfs met het horen van de betrokkene, geen andere beslissing mogelijk is dan de beslissing genomen zonder dat de betrokkene gehoord is (1). (1) Zie concl. OM.

- Art. 417 Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

12 april 2019

F.2018.0062.N

[ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190412.4](#)

AC nr. ...

JEUGDBESCHERMING

- Arrest van de jeugdkamer - Recht op tegenspraak - Niet aan de tegenspraak van partijen onderworpen feiten - Verwijzing naar internetlinks - Niet op die elementen gesteunde beslissing - Beoordeling

De appeljeugdrechtster die studies over de voordelen en risico's voor het welzijn van een peuter, die bij een opgesloten moeder leeft, alsook van informatie over de opvangmogelijkheden van een kind van meer dan drie jaar oud in een strafinrichting vermeldt, die hij heeft geraadpleegd op websites, louter tot staving van de risico's en voordelen van de terugkeer van het kind bij zijn in de gevangenis opgesloten moeder, waarover het debat voor het hof van beroep wordt gevoerd, schendt artikel 6 EVRM niet en miskent evenmin het algemeen rechtsbeginsel van het recht van verdediging (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2019, nr. 28.

- Art. 6 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

16 januari 2019

P.2018.1134.F

[ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190116.2](#)

AC nr. ...

- Arrest van de jeugdkamer - Arrest bij verstek ten aanzien van de vader van het kind - Cassatieberoep van de moeder van het kind - Onmiddellijk cassatieberoep - Ontvankelijkheid

De moeder van het kind is gerechtigd onmiddellijk cassatieberoep in te stellen tegen het arrest inzake jeugdbescherming dat gewezen is op tegenspraak ten aanzien van haar en bij verstek ten aanzien van de vader van het kind, hoewel de gewone verzetstermijn die open staat voor laatstgenoemde niet is verstreken (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2019, nr. 28.

- Artt. 423 en 424 Wetboek van Strafvordering

16 januari 2019

P.2018.1134.F

[ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190116.2](#)

AC nr. ...

- Als misdrijf omschreven feit gepleegd door een minderjarige - Hoger beroep aangetekend door de minderjarige vervallen verklaard - Geen hoger beroep van het openbaar ministerie - Geen hoger beroep van de moeder van de minderjarige tegen de schuldigverklaring - Betwisting nopens de ontvankelijkheid van de strafvordering - Burgerlijk aansprakelijke partij - Draagwijdte

De appelrechter moet, rekening houdend met de door artikel 203 Wetboek van Strafvordering afgelegde verklaringen van hoger beroep en de overeenkomstig artikel 204 Wetboek van Strafvordering nauwkeurig bepaalde grieven, zijn rechtsmacht bepalen; uit de omstandigheid dat de vaststelling dat een minderjarige een als misdrijf omschreven feit heeft gepleegd niet tot de rechtsmacht van de jeugdrechter in hoger beroep behoort, volgt niet dat een burgerlijk aansprakelijke partij, ouder van de minderjarige, niet langer kan aanvoeren dat de door het openbaar ministerie uitgebrachte vordering niet ontvankelijk is wegens miskennis van het recht van verdediging van de minderjarige en die ouder, aangezien die vordering de grondslag vormt voor het opleggen van een maatregel aan de minderjarige en voor de beslissing over de burgerlijke aansprakelijkheid van die ouder.

5 februari 2019 P.2018.1204.N [ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190205.7](#) AC nr. ...

- Arrest van de jeugdkamer - Partijen in het geding - Ouders van het kind - Geding tussen de ouders

De beslissingen inzake jeugdbescherming plaatsen de ouders van het minderjarig kind niet tegenover elkaar, aangezien er tussen hen geen geding hangende is (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2019, nr. 28.

16 januari 2019 P.2018.1134.F [ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190116.2](#) AC nr. ...

KOOP

- Overeenkomst over de zaak en de prijs - Hoger bod

Opdat de koop tussen de partijen voltrokken is, moeten die partijen over de zaak en over de prijs een overeenkomst hebben bereikt; de enige omstandigheid dat een bod hoger is dan dat waarmee de verkoper eerder had ingestemd, volstaat niet als bewijs van zijn instemming met dat nieuw bod.

- Art. 1583 Burgerlijk Wetboek

4 oktober 2019 C.2018.0414.F [ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191004.2](#) AC nr. ...

- Verborgen gebrek - Aard - In te stellen rechtsvordering

Het verborgen gebrek is het gebrek dat de koper bij de levering niet kon of niet moest kunnen vaststellen, zodat wanneer de verkochte zaak door een verborgen gebrek is aangetast de koper alleen de rechtsvordering tot vrijwaring voor verborgen gebreken kan instellen en niet de rechtsvordering wegens niet-nakoming van de verbintenis om de zaak te leveren conform de verkochte zaak.

- Art. 1641 Burgerlijk Wetboek

7 juni 2019 C.2018.0509.N [ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190607.3](#) AC nr. ...

KORT GEDING

- Verzoek voorlopige invrijheidstelling om medische redenen - Niet-opgesloten veroordeelde - Spoed - Bevoegdheid van de voorzitter van de rechtbank van eerste aanleg

Het verzoek dat niet rechtstreeks voor het hof van beroep of voor het Hof van Cassatie komt en die door de wet niet specifiek aan een ander gerecht wordt toegekend, valt onder de algemene bevoegdheid van de rechtbank van eerste aanleg; in voorkomend geval doet de voorzitter van die rechtbank, in gevallen die hij spoedeisend acht, uitspraak bij voorraad; geen enkele schending van artikel 3 EVRM kan worden afgeleid uit de vaststelling dat de wet de strafuitvoeringsrechter niet de bevoegdheid heeft verleend om uitspraak te doen over het verzoek tot voorlopige invrijheidstelling om medische redenen van een veroordeelde die niet is opgesloten, terwijl de voorzitter van de rechtbank van eerste aanleg, in spoedeisende gevallen, bevoegd is om de voorlopige maatregelen te bevelen teneinde de schending van de voormelde verdragsbepaling te voorkomen.

- Artt. 72, 73 en 74 Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten
- Art. 3 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden
- Artt. 568 en 584 Gerechtelijk Wetboek

16 oktober 2019

P.2019.0952.F

[ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191016.5](#)

AC nr. ...

LASTGEVING

- Lasthebber - Ontvangst van een geldsom - Bewijs van de teruggave - Toepassing

Indien wordt aangetoond dat de lasthebber in het raam van de uitvoering van zijn opdracht een geldsom heeft ontvangen van de lastgever of een derde, dan rust op de lasthebber de bewijslast van de teruggave overeenkomstig de regels van het bewijs in burgerlijke zaken.

- Art. 1993 Burgerlijk Wetboek

7 juni 2019

C.2018.0523.N

[ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190607.5](#)

AC nr. ...

LUCHTVAART

- Vervoersovereenkomst - Forumkeuzebeding - Beoordeling door de rechter

Het Hof van Justitie van de Europese Unie oordeelt in vaste rechtspraak dat artikel 3, lid 3, Richtlijn 93/13/EEG, waarvan artikel 3, lid 7, Ierse Wet nr.27/1995 de omzetting vormt in het Ierse recht, aldus moet worden uitgelegd dat een beding in een overeenkomst tussen een consument en een verkoper dat tevoren door de verkoper is opgesteld en waarover niet afzonderlijk is onderhandeld, en dat de rechter van de plaats van de vestiging van de verkoper bevoegd verklaart voor de beslechting van alle uit de overeenkomst voortvloeiende geschillen, als oneerlijk kan worden aangemerkt zodat de Belgische rechter die slechts de formele geldigheid van het voorliggende beding inzake internationale rechtsmacht heeft getoetst aan de voorwaarden van artikel 25 Brussel Ibis- verordening, zonder na te gaan of dit beding, krachtens het op grond van de verwijzingsregel in deze bepaling toepasselijke recht, de rechten en verplichtingen van de partijen ten nadele van de consument aanzienlijk verstoort, zijn beslissing niet naar recht verantwoordt (1). (1) Zie concl. OM.

- Art. 25, eerste lid Verordening (EU) nr. 1215/2012 van het Europees Parlement en de Raad van 12 december 2012 betreffende de rechterlijke bevoegdheid, de erkenning en de tenuitvoerlegging van beslissingen in burgerlijke en handelszaken

8 februari 2019

C.2018.0354.N

[ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190208.5](#)

AC nr. ...

- Luchtvervoerder - Niet betalende vluchten - Aansprakelijkheid - Aansprakelijkheidsbeperking - Artikel L.322-3, lid 1, Franse Code de l'aviation civile

De luchtvervoerder in de zin van artikel L.322-3, lid 1 van de Franse Code de l'aviation civile moet volgens de heersende Franse rechtspraak geen luchtvervoerder zijn in de zin van het verdrag van Warschau.

- Art. L.322-3, eerste lid Franse Code de l'aviation civile

MAATSCHAPPELIJK WELZIJN (OPENBARE CENTRA VOOR)

- Leefloon - Bevoegd OCMW - Territoriale bevoegdheid - Betwisting door het OCMW - Bevoegdheid van de rechter - Ambtshalve oproeping van het OCMW

Artikel 47, § 4, eerste lid, Leefloonwet bepaalt dat wanneer het in de zaak betrokken openbaar centrum voor maatschappelijk welzijn zijn territoriale bevoegdheid betwist, de arbeidsrechtbank zo nodig, in afwijking van artikel 811 Gerechtelijk Wetboek, bij gerechtsbrief het bevoegd geachte centrum ambtshalve in de zaak oproept, teneinde te verschijnen op de eerstvolgende nuttige zitting; de toepassing van die wetsbepaling veronderstelt dat de gegevens van de zaak toelaten ervan uit te gaan dat een ander dan het in de zaak betrokken openbaar centrum voor maatschappelijk welzijn bevoegd is (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2019, nr. 549.

- Art. 1, 1° Wet 2 april 1965 betreffende het ten laste nemen van de steun verleend door de openbare centra voor maatschappelijk welzijn

- Art. 47, § 4, al. 1er Wet 26 mei 2002 betreffende het recht op maatschappelijke integratie

MACHTEN

UITVOERENDE MACHT

Uitvoerende macht - Koninklijk besluit van 28 december 1972 betreffende de inrichting en de toepassing van de ontwerp-gewestplannen en gewestplannen - Kwalificatie van een inrichting - Bevoegdheid van de uitvoerende macht

Het begrip "milieubelastende industrie" wordt gedefinieerd in artikel 8, 2.1.2. van het koninklijk besluit van 28 december 1972 betreffende de inrichting en de toepassing van de ontwerp-gewestplannen en gewestplannen, waaruit volgt dat het de uitvoerende macht in het kader van een voorgenomen onteigening niet is toegelaten om een onderneming die niet beantwoordt aan de criteria van voormeld artikel niettemin te kwalificeren als een milieubelastende industrie in een ontwerp-gewestplan of gewestplan door middel van een aanduiding op een kaart (1). (1) Zie concl. OM.

- Art. 8, 2.1.2 KB 28 december 1972 betreffende de inrichting en toepassing van de ontwerp-gewestplannen en gewestplannen

MISBRUIK VAN VERTROUWEN

- Misbruik van vennootschapsgoederen - Ratio legis

De strafbaarstelling van het misbruik van vennootschapsgoederen strekt tot bescherming van de integriteit van het vermogen van de vennootschap en van de waarde van de onderneming tegen bepaalde bedrieglijke praktijken van haar bestuurders.

- Art. 492bis Strafwetboek

- Misbruik van vennootschapsgoederen - Vennootschapsgoederen - Begrip - Cliënteel en winsten - Activiteit uitgeoefend in omstandigheden die strijdig zijn met de openbare orde, omdat de op straffe van een sanctie voorgeschreven erkenning niet werd verkregen

Uit de omstandigheid dat een activiteit wordt uitgeoefend in omstandigheden die strijdig zijn met de openbare orde, omdat de op straffe van een sanctie voorschreven erkenning niet werd verkregen, volgt niet dat het cliënteel en de winsten uit die activiteit geen economische waarde zouden hebben noch, bijgevolg, dat ze geen goed zouden vormen dat in het vermogen van de vennootschap is overgegaan (1). (1) Zie concl. OM "in hoofdzaak" in Pas. 2019, nr. 491.

- Art. 492bis Strafwetboek

2 oktober 2019

P.2018.0981.F

[ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191002.4](#)

AC nr. ...

MISDRIJF

ALLERLEI

Allerlei - Onttrekking van een minderjarig kind door de vader of de moeder - Bestanddeel - Procedure inzake jeugdbijstand - Plaatsingsbeschikking - Kennisneming, door de beklagde, van de beschikking

Artikel 432 Strafwetboek stelt iedere daad strafbaar die tot doel heeft de uitvoering te belemmeren van een ten aanzien van de minderjarige genomen gerechtelijke maatregel en bestraft onder meer de onttrekking van een kind aan de uitvoering van een maatregel die genomen werd in het kader van een procedure inzake jeugdbijstand; de schuldigverklaring aan dat misdrijf vereist niet dat de plaatsingsbeschikking door de ouder volledig werd gelezen, maar het bestaan en de inhoud van de beslissing dienen hem enkel ter kennis te zijn gebracht, uiterlijk op het ogenblik waarop hij zich ernaar moet schikken (1). (1) Zie Cass. 25 februari 2009, AR P.08.1594.F, AC 2009, nr. 154.

- Art. 432 Strafwetboek

9 oktober 2019

P.2019.0146.F

[ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191009.1](#)

AC nr. ...

DEELNEMING

Deelneming - Poging tot doodslag - Mededaderschap

Strafbare deelneming aan een poging tot doodslag veronderstelt dat de mededader zich willens en wetens heeft aangesloten bij het misdadig opzet van de dader, namelijk het oogmerk om te doden.

- Artt. 51, 66 en 392 Strafwetboek

2 oktober 2019

P.2019.0579.F

[ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191002.8](#)

AC nr. ...

POGING

Poging - Poging tot doodslag - Oogmerk om te doden

De dood van anderen is een resultaat dat gewild, gewenst, verhoopt of aanvaard kan worden als een normaal en voorzienbaar gevolg van het toegepaste geweld (1); het feit dat het slachtoffer zijn verwondingen heeft overleefd of aan de op hem gepleegde aanslag is ontkomen, niettegenstaande de daden die door de daders tegen hem zijn gesteld, is een omstandigheid die, onafhankelijk van de wil van die daders, als dusdanig het oogmerk om te doden niet opheft. (1) Zie Cass. 2 oktober 2018, AR P.18.0682.N, AC 2018, nr. 519, § 3, noot V. VEREECKE, "Het eventueel opzet bij de beoordeling van het oogmerk om te doden", R.A.B.G., 2019, pp. 22-30. Zie ook Cass. 6 november 2019, AR P.19.0651.F, en de concl. van advocaat-generaal VANDERMEERSCH, AC 2019, nr. 572: "De poging tot doodslag veronderstelt dat de dader willens en wetens het opzet had om te doden. De bij de wet vereiste bestanddelen wil en kennis bestaan hierin dat de dader opzettelijk en met kennis van zaken tot de verboden gedraging is overgegaan, mits hij, met betrekking tot een gevolg dat het misdrijf heeft opgeleverd, dat gevolg heeft willen teweegbrengen of zich ervan bewust was dat het gevolg zich bij een normale gang van zaken zou voordoen", volgens de definitie van "oogmerk" en "kennis" die het opzet kenmerken, zoals gecodificeerd in artikel 30 van het Statuut van Rome inzake het Internationaal Strafhof: voornoemd arrest lijkt aldus een einde te maken aan de controverse aangaande het begrip "eventueel opzet", waardoor het zinloos is geworden nog langer op dat begrip een beroep te doen (zie Cass. 8 november 2017, AR P.17.0797.F, AC 2017, nr. 623, en concl. "in substantie" van het OM, noot Fr. KUTY, «La notion de dol éventuel et son application à la tentative punissable», J.T., 2018, pp. 369-374).(M.N.B.)

- Artt. 51 en 392 Strafwetboek

2 oktober 2019

P.2019.0579.F

[ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191002.8](#)

AC nr. ...

RECHTVAARDIGING EN VERSCHONING

Rechtvaardiging en verschoning - Rechtvaardiging - Wettige verdediging - Voorwaarden - Beoordeling door de rechter - Toezicht door het Hof

Wanneer wettige verdediging wordt aangevoerd, oordeelt de rechter op onaantastbare wijze over de ernst en het ogenblikkelijke karakter van de onrechtmatige agressie alsook over de noodzaak en het evenredige karakter van het verweer, op grond van de feitelijke omstandigheden van de zaak en rekening houdend met de reacties die de aangevallen persoon redelijkerwijs kon of moest hebben; het Hof beperkt zich ertoe na te gaan of de rechter, uit die vaststellingen, die beslissing naar recht heeft kunnen afleiden (1). (1) Cass. 5 september 2018, AR P.18.0242.F, AC 2018, nr. 443.

- Art. 416 Strafwetboek

25 september 2019

P.2019.0544.F

[ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190925.4](#)

AC nr. ...

Rechtvaardiging en verschoning - Verschoning - Verschoning wegens uitlokking

De door artikel 411 van het Strafwetboek bedoelde verschoning wegens uitlokking geldt enkel voor diegene die zich schuldig maakt aan doodslag en opzettelijke slagen en verwondingen als het een onmiddellijke reactie op onrechtmatige en ernstige gewelddaden van de uitlokker betreft (1). (1) Cass. 22 april 2015, AR P.15.0118.F, AC 2015, nr. 271, met concl. van advocaat-generaal .D. VANDERMEERSCH, in Pas.

- Art. 416 Strafwetboek

25 september 2019

P.2019.0544.F

[ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190925.4](#)

AC nr. ...

NIEUWE VORDERING

- Burgerlijke zaken - Uitbreiding of wijziging van de vordering - Hoger beroep

De toepassing van artikel 807 van het Gerechtelijk Wetboek vereist, ook in hoger beroep, enkel dat de uitbreiding of wijziging van de vordering berust op een feit of akte in de dagvaarding aangevoerd (1). (1) Cass. 19 februari 2016, AR C.15.0205.F, AC 2016, nr. 129.

- Artt. 807 en 1042 Gerechtelijk Wetboek

5 april 2019

C.2018.0074.N

[ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190405.2](#)

AC nr. ...

ONAANTASTBARE BEOORDELING DOOR DE FEITENRECHTER

- Hoger beroep - Strafzaken - Grievenformulier of verzoekschrift - Geen formele ondertekening

De sanctie van het verval van het hoger beroep wegens het gebrek aan formele ondertekening van het grievenformulier is slechts uitzonderlijk niet van toepassing, namelijk indien het op grond van de specifieke feiten van het geval vaststaat dat de appellant of zijn raadsman zich de erin vermelde grieven toch eigen heeft gemaakt; de appelrechter oordeelt daarover onaantastbaar, maar het Hof gaat na of hij uit de vastgestelde feiten geen gevolgen trekt die daarmee geen verband houden of op grond daarvan niet kunnen worden aangenomen.

- Art. 204 Wetboek van Strafvordering

5 maart 2019

P.2018.1222.N

[ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190305.2](#)

AC nr. ...

- Stedenbouw - Artikel 6.1.41, § 3, Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening - Herstelvordering - Termijn voor de uitvoering van de herstelmaatregel - Draagwijdte

Artikel 6.1.41, § 3, Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening, schrijft voor dat de rechter een termijn voor de uitvoering van de herstelmaatregel bepaalt; uit de wetsgeschiedenis van deze bepaling volgt dat de rechter onaantastbaar beslist over de termijn voor het vrijwillig herstel in het licht van de concrete omstandigheden van de zaak (1). (1) Cass. 16 januari 2018, AR P.17.0437.N, AC 2018, nr. 31.

5 februari 2019

P.2017.0756.N

[ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190205.1](#)

AC nr. ...

ONDERZOEK IN STRAFZAKEN

ALGEMEEN

Algemeen - Verhoor van een persoon

Artikel 47bis, § 6, 6), Wetboek van Strafvordering, dat bepaalt dat het verhoor wordt geleid door de verhoorder, heeft niet voor gevolg dat de verhoorder gerichte vragen moet stellen.

26 maart 2019

P.2019.0265.N

[ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190326.5](#)

AC nr. ...

Algemeen - Op heterdaad gepleegd misdrijf - Onderzoeksverrichting uitgevoerd bij misdrijf op heterdaad - Huiszoeking in de woonplaats van de verdachte

Opdat een misdrijf dat net is gepleegd een op heterdaad gepleegd misdrijf zou zijn, is vereist dat het nog actueel is en dat de tijd die verloopt tussen het plegen van het misdrijf en de onderzoeksverrichting, beperkt is tot de tijd die materieel noodzakelijk is om die handeling te stellen; uit de enkele omstandigheid dat de agenten die het op heterdaad gepleegd misdrijf voor de woonplaats van de verdachte hebben vastgesteld, die plaats verlaten, kan niet worden afgeleid dat dit misdrijf niet langer actueel is en dat hun latere huiszoeking in de woning van de verdachte, zonder bevel van de onderzoeksrechter, onwettig is.

- Artt. 36 en 41 Wetboek van Strafvordering

23 januari 2019

P.2018.0826.F

[ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190123.13](#)

AC nr. ...

GERECHTELIJK ONDERZOEK

Gerechtigd onderzoek - Onderzoeksverrichtingen - Bevel tot huiszoeking - Regelmaticheid - Motiveringsvereiste

Het bevel tot huiszoeking is regelmatig als de plaats van de huiszoeking en de redenen die haar verantwoordden vermeld zijn; de vermelding van de datum van de gepleegde feiten is echter niet vereist (1). (1) Zie Cass.4 oktober 2016, AR P.15.0866.N, AC 2016, nr. 542.

- Art. 89bis Wetboek van Strafvordering

16 januari 2019 P.2019.0026.F [ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190116.3](#) AC nr. ...

Gerechtigd onderzoek - Regeling van de rechtspleging - Bestaan van voldoende bezwaren - Onderscheiden beoordeling voor elke inverdenkinggestelde

Geen enkele wettelijke bepaling verplicht het onderzoeksgerecht dat uitspraak doet over de regeling van de rechtspleging, om alle inverdenkinggestelden naar de feitenrechter te verwijzen wanneer het te maken krijgt met tegenstrijdige versies van de feiten, zoals deze door henzelf en door de burgerlijke partijen zijn voorgesteld.

- Artt. 128 en 130 Wetboek van Strafvordering

2 oktober 2019 P.2018.0362.F [ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191002.3](#) AC nr. ...

Gerechtigd onderzoek - Onderzoeksverrichtingen - Bevel tot aanhouding - Voorafgaand verhoor van de verdachte

De onderzoeksrechter die de verdachte ondervraagt over de feiten die aan de beschuldiging ten grondslag liggen en die aanleiding kunnen geven tot de afgifte van een bevel tot aanhouding, moet daarbij geen gerichte vragen stellen of concrete aanwijzingen voorleggen.

- Art. 16, § 2, eerste lid Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

26 maart 2019 P.2019.0265.N [ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190326.5](#) AC nr. ...

Gerechtigd onderzoek - Onderzoeksverrichtingen - Bevel tot huiszoeking - Regelmaticheid - Voorwaarde - Ernstige aanwijzingen van schuld ten aanzien van de persoon bij wie de huiszoeking wordt uitgevoerd

De wettigheid van een bevel tot huiszoeking hangt niet af van de voorwaarde dat er ernstige aanwijzingen van schuld zijn ten aanzien van de persoon bij wie die handeling wordt uitgevoerd (1). (1) Cass. 5 april 2011, AR P.11.0085.F, AC 2011, nr. 248.

- Art. 89bis Wetboek van Strafvordering

16 januari 2019 P.2019.0026.F [ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190116.3](#) AC nr. ...

Gerechtigd onderzoek - Regeling van de rechtspleging - Bestaan van voldoende bezwaren - Tegenstrijdige versies van een zelfde feit - Onaanstatbare beoordeling door het onderzoeksgerecht

Artikel 128 Wetboek van Strafvordering verleent het onderzoeksgerecht de bevoegdheid om op onaantastbare wijze te beoordelen of er voldoende bezwaren bestaan om de inverdenkinggestelde naar het vonnisgerecht te verwijzen; de wet maakt van de tegenstelling tussen twee versies van een zelfde feit geen bezwaar dat in die mate ernstig is dat het de rechter zou verplichten de veroordeling van de vervolgte persoon al meteen waarschijnlijk te achten (1). (1) Zie Cass. 28 januari 2015, AR P.14.1463.F, AC 2015, nr. 64: "Onder aanwijzingen van schuld die de verwijzing van de inverdenkinggestelde naar het vonnisgerecht verantwoordden, worden de gegevens verstaan die, nadat ze op het einde van het gerechtelijk onderzoek zijn vergaard en getoetst, voldoende ernstig blijken zodat een veroordeling waarschijnlijk lijkt. Het bestaan van aanwijzingen van schuld die de verwijzing van de inverdenkinggestelde naar het vonnisgerecht verantwoordden, wordt door het onderzoeksgerecht in feite beoordeeld"; Cass. 27 juni 2007, AR P.05.1685.F, AC 2007, nr. 360.

- Artt. 128 en 130 Wetboek van Strafvordering

2 oktober 2019

P.2018.0362.F

[ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191002.3](#)

AC nr. ...

OPSPORINGSONDERZOEK

Opsporingsonderzoek - Opsporingshandelingen - Bloedafname - Wegverkeer - Overheid bevoegd om de arts op te vorderen

Volgens het tweede lid van artikel 44bis, §1, Wetboek van Strafvordering is de bepaling in het eerste lid van die paragraaf niet van toepassing in geval van overtreding van de wetten en verordeningen betreffende de politie over het wegverkeer, in de limitatief in artikel 63 Wegverkeerswet opgesomde gevallen zijn de in artikel 59, §1 van die wet bedoelde overheidspersonen bevoegd om de in 1° en 20 van die paragraaf bedoelde personen een bloedproef te laten ondergaan door een daartoe opgevorderde geneesheer (1). (1) Cass. 16 december 2015, AR P.15.1179.F, AC 2015, nr. 759.

- Art. 63, § 1 Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

- Art. 44bis, § 1, tweede lid Wetboek van Strafvordering

2 januari 2019

P.2018.0955.F

[ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190102.1](#)

AC nr. ...

ONDERZOEKSGERECHTEN

- Uitleveringsprocedure - Oordeel over verzoek tot voorlopige invrijheidstelling - Aard

Het onderzoeksgerecht dat oordeelt over een verzoek tot voorlopige invrijheidstelling in het kader van een uitleveringsprocedure oordeelt of de vrijheidsberoving wettig en rechtmatig is en doet geen uitspraak over de vaststelling van een burgerlijk recht noch over de gegrondheid van de strafvordering; dit betekent niet dat er voor dergelijk verzoek geen toegang tot de rechter gewaarborgd is, vermits artikel 5.4 EVRM bepaalt dat eenieder die van zijn vrijheid is beroofd, het recht heeft voorziening te vragen bij de rechter opdat deze op korte termijn beslist over de wettigheid van zijn gevangenhouding.

2 april 2019

P.2019.0284.N

[ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190402.2](#)

AC nr. ...

ONDERZOEKSRECHTER

- Voorlopige hechtenis - Bevel tot aanhouding - Voorafgaand verhoor van de verdachte

De onderzoeksrechter die de verdachte ondervraagt over de feiten die aan de beschuldiging ten grondslag liggen en die aanleiding kunnen geven tot de afgifte van een bevel tot aanhouding, moet daarbij geen gerichte vragen stellen of concrete aanwijzingen voorleggen.

- Art. 16, § 2, eerste lid Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

26 maart 2019

P.2019.0265.N

[ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190326.5](#)

AC nr. ...

ONSPLITSBAARHEID (GESCHIL)

- Gevolg daarvan op de ontvankelijkheid van het cassatieberoep - Beoordeling - Waarde

De toepassing van de artikelen 31 en 1084 Gerechtelijk Wetboek, die moeten worden nageleefd op straffe van niet-ontvankelijkheid van het cassatieberoep, kan niet afhankelijk worden gesteld van de vermeende erkenning van een gedeeltelijke splitsbaarheid van het geschil noch van de beoordeling van dat karakter door de appelrechter.

- Artt. 31 en 1084 Gerechtelijk Wetboek

11 oktober 2019 C.2018.0340.F [ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191011.2](#) AC nr. ...

- Beslissing van de algemene vergadering van de verweerster om de parkeerplaatsen en kelders van de eiser aan een vennootschap te verhuren en van de tussen de verweerster en de vennootschap gesloten huurovereenkomst - Tegenstelbaarverklaring van deze beslissing - Vordering gericht tegen de verweerster en tegen de vennootschap - Onsplitsbaar geschil

Indien het geschil splitsbaar was, zou de eiser kunnen verkrijgen dat de hem toebehorende parkeerplaatsen en kelders niet het voorwerp uitmaken van de handelshuurovereenkomst die tussen de verweerster en de vennootschap werd gesloten ter uitvoering van de beslissingen van de litigieuze algemene vergaderingen, terwijl die beslissingen ten aanzien van de vennootschap geldig zouden blijven en de erkenning van het feit dat haar genotsrecht ook op de parkeerplaatsen en de kelders van de eiser betrekking heeft, zou standhouden (1). (1) Zie Cass. 22 januari 2015, AR C.12.0636.F, AC 2015, nr. 654.

- Artt. 31 en 1084 Gerechtelijk Wetboek

11 oktober 2019 C.2018.0340.F [ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191011.2](#) AC nr. ...

- Voorwaarden

Krachtens artikel 31 Gerechtelijk Wetboek is het geschil enkel onsplitsbaar in de zin van dit artikel, wanneer de gezamenlijke tenuitvoerlegging van de onderscheiden beslissingen waartoe het aanleiding geeft, materieel onmogelijk zou zijn (1). (1) Zie concl. OM.

- Art. 31 Gerechtelijk Wetboek

1 maart 2019 C.2016.0430.N [ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190301.1](#) AC nr. ...

ONTEIGENING TEN ALGEMENE NUTTE

- Onteigeningswet - Artikel 16 - Herzieningsprocedure - Hoger beroep - Uitbreiding of wijziging van de vordering

De regel dat ook in hoger beroep enkel is vereist dat de uitbreiding of wijziging van de vordering berust op een feit of akte in de dagvaarding aangevoerd, geldt onverminderd in het kader van de herzieningsprocedure ingesteld krachtens artikel 16 Onteigeningswet 1962, die als een zelfstandige procedure te aanzien is, waarop de regels van het Gerechtelijk Wetboek onverkort van toepassing zijn (1). (1) Cass. 28 november 2013, AR C.13.0003.N, AC 2003, nr. 642.

- Art. 16 Wet van 26 juli 1962 betreffende de rechtspleging bij hoogdringende omstandigheden inzake de onteigeningen ten algemene nutte

- Artt. 807 en 1042 Gerechtelijk Wetboek

5 april 2019 C.2018.0074.N [ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190405.2](#) AC nr. ...

ONTVOERING VAN EEN KIND

- Onttrekking van een minderjarig kind door de vader of de moeder - Bestanddeel - Procedure inzake jeugdbijstand - Plaatsingsbeschikking - Kennisneming, door de beklaagde, van de beschikking

Artikel 432 Strafwetboek stelt iedere daad strafbaar die tot doel heeft de uitvoering te belemmeren van een ten aanzien van de minderjarige genomen gerechtelijke maatregel en bestraft onder meer de onttrekking van een kind aan de uitvoering van een maatregel die genomen werd in het kader van een procedure inzake jeugdbijstand; de schuldigverklaring aan dat misdrijf vereist niet dat de plaatsingsbeschikking door de ouder volledig werd gelezen, maar het bestaan en de inhoud van de beslissing dienen hem enkel ter kennis te zijn gebracht, uiterlijk op het ogenblik waarop hij zich ernaar moet schikken (1). (1) Zie Cass. 25 februari 2009, AR P.08.1594.F, AC 2009, nr. 154.

- Art. 432 Strafwetboek

9 oktober 2019

P.2019.0146.F

[ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191009.1](#)

AC nr. ...

OVEREENKOMST

RECHTEN EN VERPLICHTINGEN VAN PARTIJEN

Rechten en verplichtingen van partijen - Tussen partijen - Restitutie na nietigheid van een overeenkomst - Schadevergoeding op grond van precontractuele aansprakelijkheid

De restitutie na nietigheid van een overeenkomst sluit een vordering tot de schadevergoeding op grond van precontractuele aansprakelijkheid niet uit.

31 mei 2019

C.2018.0506.N

[ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190531.2](#)

AC nr. ...

Rechten en verplichtingen van partijen - Tussen partijen - Restitutie na nietigheid van een overeenkomst - Verrijking

De restitutie na nietigheid van een overeenkomst mag niet leiden tot een verrijking van de partijen.

31 mei 2019

C.2018.0506.N

[ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190531.2](#)

AC nr. ...

Rechten en verplichtingen van partijen - Voor derden - Belgisch Gemeenschappelijk Waarborgfonds - Schaderegelingsakkoord - Artikel 1165, Burgerlijk Wetboek

Behoudens een beding ten behoeve van zichzelf, mag een derde geen vordering instellen tot uitvoering, in zijn voordeel, van verbintenissen uit een overeenkomst en evenmin het dwingend karakter aanvoeren van een overeenkomst waarin hij geen partij is om zijn verbintenissen jegens een van de contractanten te beperken; de verweerder mag zich niet beroepen op het dwingend karakter van een schaderegelingsovereenkomst tussen de getroffen en een andere verzekeraar dan die van de aansprakelijke derde.

- Art. 1165 Burgerlijk Wetboek

13 september 2019

C.2019.0080.F

[ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190913.4](#)

AC nr. ...

VORM

Vorm - Vormvereiste

Gelet op de bestaansreden van deze bepaling, moet artikel 1326 Burgerlijk Wetboek niet worden nageleefd wanneer de eenzijdige verbintenis is neergelegd in een overeenkomst waarbij de bepalingen van artikel 1325 Burgerlijk Wetboek werden nageleefd (1). (1) Zie concl. OM.

- Art. 1326 Burgerlijk Wetboek

1 maart 2019

C.2018.0219.N

[#Type!](#)

AC nr. ...

PREJUDICIEEL GESCHIL

- Europese Unie - Hof van Cassatie - Verordening (EEG) nr. 3821/85 van de Raad van 20 december 1985 en Verordening (EU) nr. 165/2014 van het Europees Parlement en van de Raad van 4 februari 2014 - Begrip voorziening - Draagwijdte

Het begrip voorziening in de zin van de bepalingen van Verordening (EEG) nr. 3821/85 betreffende het controleapparaat in het wegverkeer en Verordening (EU) nr. 165/2014 van het Europees Parlement en van de Raad betreffende tachografen in het wegvervoer is duidelijk en voor geen andere interpretatie vatbaar, zodat de uitlegging van dit begrip niet noodzakelijk is voor de te wijzen beslissing en de prejudiciële vraag bijgevolg niet dient te worden gesteld (1). (1) J. GHYSELS en B. VANLERBERGHE, Prejudiciële vragen: de techniek in kaart gebracht, Intersentia, Antwerpen, 2013, p. 43. Het gaat hier dan om een 'acte clair'.

19 maart 2019

P.2017.1140.N

[ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190319.6](#)

AC nr. ...

- Grondwettelijk Hof - Strafzaken - Rechterlijke organisatie - Rechtbank van eerste aanleg - Correctionele kamer - Correctionele kamer zetelend in beroep - Sociaal strafrecht - Samenstelling - Artikel 78 Gerechtelijk Wetboek - Bestaanbaarheid met de artikelen 10 en 11 van de Grondwet - Verzoek tot het stellen van een prejudiciële vraag - Hof van Cassatie - Uitspraak van het Grondwettelijk Hof over een prejudiciële vraag met identiek onderwerp - Schending - Handhaving van de gevolgen van de geschonden bepalingen - Gevolg

Bij arrest nr. 162/2018 van 22 november 2018 heeft het Grondwettelijk Hof, naar aanleiding van een prejudiciële vraag met een identiek onderwerp geoordeeld dat artikel 78 Gerechtelijk Wetboek de artikelen 10 en 11 Grondwet schendt, in zoverre het niet erin voorziet dat, wanneer de in artikel 76, § 2, tweede lid, van hetzelfde Wetboek bedoelde correctionele kamer uit drie rechters bestaat, één van de rechters een bijzondere opleiding heeft gevolgd of dat één van hen rechter is in de arbeidsrechtbank en heeft het de gevolgen van die bepaling gehandhaafd ten aanzien van alle vonnissen die vóór de bekendmaking van dit arrest in het Belgisch Staatsblad zijn geweest in omstandigheden als vermeld in de prejudiciële vraag; de handhaving van de gevolgen van artikel 78 Gerechtelijk Wetboek heeft tot gevolg dat de beklaagden zich niet langer kunnen beroepen op de met het middel aangevoerde ongrondwettigheid en het Hof is op grond van artikel 26, § 2, eerste lid, 2°, Bijzondere Wet Grondwettelijk Hof niet ertoe gehouden de prejudiciële vraag te stellen (1). (1) Cass. 20 februari 2018, AR P.16.1133.N, AC 2018, nr. 107 met concl. OM; zie ook Cass. 20 februari 2018, AR P. 17.0314.N, AC 2018, nr. 108 met concl. OM; GwH 22 november 2018, nr. 162/2018.

19 maart 2019

P.2018.0865.N

[ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190319.7](#)

AC nr. ...

- Grondwettelijk Hof - Rechtzoekenden in onderscheiden rechtstoestanden

Er bestaat geen grond om aan het Grondwettelijk Hof de door de eiser voorgestelde vraag te stellen, die geen onderscheid laakt tussen advocaten die zich in onderscheiden rechtstoestanden bevinden waarop dezelfde regel van toepassing zou zijn, maar poogt die advocaten tegenover elkaar te stellen, die zich in dezelfde rechtstoestand bevinden, namelijk die waarin hun de straf van schrapping wordt opgelegd, naargelang van hun eigen keuze om al dan niet hun weglating van het tableau te vragen (1). (1) Cass. 30 maart 2018, AR C.16.0420.F, AC 2018, nr. 215.

- Art. 26, §§ 1 en 2 Bijzondere wet op het Arbitragehof van 6 januari 1989

20 september 2019

D.2019.0006.F

[ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190920.3](#)

AC nr. ...

RECHT VAN VERDEDIGING

BURGERLIJKE ZAKEN

Burgerlijke zaken - Hoger beroep - Termijn van verschijning - Op straffe van nietigheid voorgeschreven - Niet-naleving

Uit de wetsgeschiedenis omtrent de afschaffing van artikel 867 Gerechtelijk Wetboek blijkt dat de wetgever het behoud van voormeld artikel overbodig achtte omdat in de gevallen waar het criterium van het bereiken van het normdoel het uitspreken van een nietigheidssanctie verhindert er ook geen sprake kan zijn van belangenschade en artikel 861 kan worden toegepast, zodat uit deze bepalingen en de wetsgeschiedenis volgt dat het sanctioneren van een op straffe van nietigheid voorgeschreven termijn slechts mogelijk is bij belangenschade van de partij die de exceptie opwerpt.

- Art. 1062, eerste lid Gerechtelijk Wetboek
- zoals van toepassing vóór de opheffing bij Wet 19 oktober 2015 houdende wijziging van het burgerlijk procesrecht en houdende diverse bepalingen inzake justitie
- Art. 867 Gerechtelijk Wetboek
- zoals van toepassing vóór de opheffing bij Wet 19 oktober 2015 houdende wijziging van het burgerlijk procesrecht en houdende diverse bepalingen inzake justitie
- Artt. 862, § 1, 1°, en § 2, en 867 Gerechtelijk Wetboek
- vóór en na de wijziging ervan bij Wet 19 oktober 2015 houdende wijziging van het burgerlijk procesrecht en houdende diverse bepalingen inzake justitie
- Artt. 3, 710 en 861 Gerechtelijk Wetboek

8 februari 2019

C.2016.0447.N

[ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190208.2](#)

AC nr. ...

Burgerlijke zaken - Ambt van de rechter - Verplichting van de rechter

Aangezien geen van de partijen, die een debat over de verjaring voerden, een middel hebben aangevoerd dat betrekking had op de uitwerking van een eerder vonnis op de verjaring van de tegen de eiser ingestelde rechtsvordering, en het hof van beroep de partijen niet de mogelijkheid heeft geboden om over de uitwerking van dat vonnis tegenspraak te voeren, wat door het hof van beroep ambtshalve werd aangevoerd, miskent het arrest het recht van verdediging van de eiser.

11 oktober 2019

C.2019.0059.F

[ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191011.4](#)

AC nr. ...

STRAFZAKEN

Strafzaken - Recht van de beschuldigde op de bijstand van een raadsman - Afstand

Wanneer uit de rechtspleging blijkt dat de beklaagde vrij, bewust en ondubbelzinnig afstand heeft gedaan van de bijstand van een raadsman, houdt de omstandigheid dat hij zonder die bijstand werd berecht, geen schending van artikel 6.3.c, EVRM, en geen miskenning van het algemeen rechtsbeginsel van het recht van verdediging in (1). (1) Volgens de rechtspraak van het Europees Hof voor de Rechten van de Mens moet de afstand van een recht dat in het Verdrag wordt gewaarborgd - voor zover een dergelijke afstand rechtmatig is - op ondubbelzinnige wijze worden aangetoond (EHRM, 25 februari 1992, Pfeifer en Plankl t. Oostenrijk, verzoekschrift nr. 10802/84 (§ 37), waarin geciteerd wordt uit EHRM, 23 mei 1991, Oberschlick t. Oostenrijk, verzoekschrift nr. 11662/85) en, inzake rechten van procedurele aard, moet soortgelijke verklaring, om vanuit het oogpunt van het Verdrag in overweging te kunnen worden genomen, gepaard gaan met een minimum aantal waarborgen die in verhouding staan tot de ernst van die verklaring (EHRM, 25 februari 1992, Pfeifer en Plankl t. Oostenrijk, verzoekschrift nr. 10802/84, § 37). (MNB).

- Art. 6.3.c Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

2 oktober 2019

P.2019.0443.F

[ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191002.6](#)

AC nr. ...

Strafzaken - Getuigen - Artikel 6.3.d EVRM - Rechter ten gronde - Niet horen van een getuige à décharge op de rechtszitting - Impact op een eerlijk proces - Beoordeling - Weigering - Vermelding van concrete omstandigheden - Draagwijdte

Volgens artikel 6.3.d EVRM, dat bijzondere toepassingsmodaliteiten bevat van het door artikel 6.1 EVRM gewaarborgde recht op een eerlijk proces, heeft eenieder die wegens een strafbaar feit wordt vervolgd ook het recht getuigen à décharge te ondervragen of te doen ondervragen maar deze artikelen kennen aan een beklaagde geen absoluut of onbeperkt recht toe om getuigen à décharge door de politie te doen ondervragen of op de rechtszitting als getuige te horen, waarbij het aan de beklaagde toekomt aan te tonen en te motiveren dat het horen van een getuige à décharge noodzakelijk is voor de waarheidsvinding en het aan de rechter staat om daarover te oordelen, waarbij deze er dient over te waken dat het recht van de beklaagde op een eerlijk proces in zijn geheel beschouwd niet in het gedrang wordt gebracht; de rechter moet zijn beslissing over het al dan niet horen van de getuigen à décharge steunen op concrete omstandigheden die hij aanwijst en die onder meer betrekking kunnen hebben op de feitelijke of juridische onmogelijkheid om de getuigen te horen, de relatie die de getuige had of heeft met de bij het strafproces betrokken partijen, de betrouwbaarheid van de door de getuige af te leggen verklaring rekening houdend met die relatie, zijn persoonlijkheid of het tijdsverloop sinds de feiten of het beschikbaar zijn van een geschreven verklaring van de persoon die de beklaagde als getuige wenst te horen, waarin die een eerdere verklaring herroept of nuanceert, maar de rechter is niet ertoe gehouden bij de afwijzing van het verzoek tot het horen onder eed op de rechtszitting van getuigen à décharge de criteria betreffende het horen van getuigen à charge te betrekken (1). (1) Cass. 21 november 2017, AR P.17.0410.N, AC 2017, nr. 662; Cass. 30 mei 2017, AR P.17.0322.N, arrest niet gepubliceerd; Cass. 2 mei 2017, AR P.17.0290.N, AC 2017, nr. 303; Cass. 31 januari 2017, AR P.16.0970.N, AC 2017, nr. 73 met concl. van advocaat-generaal MORTIER; EHRM 14 juni 2016, Riahi t. België.

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

26 februari 2019

P.2018.1028.N

[ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190226.1](#)

AC nr. ...

Strafzaken - Jeugdbescherming - Niet aan de tegenspraak van partijen onderworpen feiten - Verwijzing naar internetlinks - Niet op die elementen gesteunde beslissing - Beoordeling

De appeljeugdrechter die studies over de voordelen en risico's voor het welzijn van een peuter, die bij een opgesloten moeder leeft, alsook van informatie over de opvangmogelijkheden van een kind van meer dan drie jaar oud in een strafinrichting vermeldt, die hij heeft geraadpleegd op websites, louter tot staving van de risico's en voordelen van de terugkeer van het kind bij zijn in de gevangenis opgesloten moeder, waarover het debat voor het hof van beroep wordt gevoerd, schendt artikel 6 EVRM niet en miskent evenmin het algemeen rechtsbeginsel van het recht van verdediging (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2019, nr. 28.

- Art. 6 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

16 januari 2019

P.2018.1134.F

[ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190116.2](#)

AC nr. ...

Strafzaken - Getuigen - Rechter ten gronde - Niet horen van een getuige à charge op de rechtszitting - Impact op een eerlijk proces - Beoordeling

In de regel zal de rechter de impact op het eerlijk proces van het niet-horen op de rechtszitting van een getuige die tijdens het vooronderzoek een belastende verklaring heeft afgelegd, beoordelen aan de hand van drie criteria, gehanteerd door het Europees Hof voor de Rechten van de Mens en in die volgorde, of (i) er ernstige redenen zijn voor het niet-horen van de getuige (ii) de belastende verklaring het enige of doorslaggevend element is waarop de schuldigverklaring steunt, (iii) er voor het niet-kunnen ondervragen van de getuige voldoende compenserende factoren zijn met inbegrip van sterke procedurele waarborgen, tenzij één van de criteria van dermate overwegend belang is dat dit criterium volstaat om uit te maken of het strafproces in zijn geheel beschouwd al dan niet eerlijk verloopt (1). (1) Cass. 21 november 2017, AR P.17.0410.N, AC 2017, nr. 662; Cass. 30 mei 2017, AR P.17.0322.N, arrest niet gepubliceerd; Cass. 2 mei 2017, AR P.17.0290.N, AC 2017, nr. 303; Cass. 31 januari 2017, AR P.16.0970.N, AC 2017, nr. 73 met concl. van advocaat-generaal MORTIER; EHRM 14 juni 2016, Riahi t. België.

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

26 februari 2019

P.2018.1028.N

[ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190226.1](#)

AC nr. ...

Strafzaken - Getuigen - Rechter ten gronde - Artikel 6.3.d EVRM - Verplichting tot het horen van een getuige à décharge - Beoordeling - Weigering - Impact op een eerlijk proces - Vermelding van concrete omstandigheden - Draagwijdte

Volgens artikel 6.3.d EVRM, dat bijzondere toepassingsmodaliteiten bevat van het door artikel 6.1 EVRM gewaarborgde recht op een eerlijk proces, heeft eenieder die wegens een strafbaar feit wordt vervolgd ook het recht getuigen à décharge te ondervragen of te doen ondervragen maar deze artikelen kennen aan een beklaagde geen absoluut of onbeperkt recht toe om getuigen à décharge door de politie te doen ondervragen of op de rechtszitting als getuige te horen, waarbij het aan de beklaagde toekomt aan te tonen en te motiveren dat het horen van een getuige à décharge noodzakelijk is voor de waarheidsvinding en het aan de rechter staat om daarover te oordelen, waarbij deze er dient over te waken dat het recht van de beklaagde op een eerlijk proces in zijn geheel beschouwd niet in het gedrang wordt gebracht; de rechter moet zijn beslissing over het al dan niet horen van de getuigen à décharge steunen op concrete omstandigheden die hij aanwijst en die onder meer betrekking kunnen hebben op de feitelijke of juridische onmogelijkheid om de getuigen te horen, de relatie die de getuige had of heeft met de bij het strafproces betrokken partijen, de betrouwbaarheid van de door de getuige af te leggen verklaring rekening houdend met die relatie, zijn persoonlijkheid of het tijdsverloop sinds de feiten of het beschikbaar zijn van een geschreven verklaring van de persoon die de beklaagde als getuige wenst te horen, waarin die een eerdere verklaring herroept of nuanceert, maar de rechter is niet ertoe gehouden bij de afwijzing van het verzoek tot het horen onder eed op de rechtszitting van getuigen à décharge de criteria betreffende het horen van getuigen à charge te betrekken (1). (1) Cass. 21 november 2017, AR P.17.0410.N, AC 2017, nr. 662; Cass. 30 mei 2017, AR P.17.0322.N, arrest niet gepubliceerd; Cass. 2 mei 2017, AR P.17.0290.N, AC 2017, nr. 303; Cass. 31 januari 2017, AR P.16.0970.N, AC 2017, nr. 73 met concl. van advocaat-generaal MORTIER; EHRM 14 juni 2016, Riahi t. België.

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

26 februari 2019

P.2018.1028.N

[ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190226.1](#)

AC nr. ...

Strafzaken - Beklaagde ingelicht over de hem ten laste gelegde feiten - Wijze

Hoewel het recht van verdediging vereist dat een beklaagde voldoende ingelicht wordt over de hem ten laste gelegde feiten, schrijft geen enkele bepaling voor dat die inlichting alleen kan voortvloeien uit de vordering tot verwijzing, de verwijzingsbeslissing van het onderzoeksgerecht of de dagvaarding; die inlichting kan mede gegeven worden aan de hand van de stukken van het strafdossier of de conclusie van een burgerlijke partij, waarvan de beklaagde heeft kunnen kennisnemen en waarover hij voor de feitenrechter zijn recht van verdediging vrij heeft kunnen uitoefenen (1). (1) Cass. 23 mei 2001, AR P.01.0218.F, AC 2001, nr. 306; Cass. 28 juni 1994, AR P.94.0503.N, AC 1994, nr. 335.

- Art. 6.3 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

26 maart 2019

P.2018.1248.N

[ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190326.2](#)

AC nr. ...

Strafzaken - Beklaagde - Verzoek tot heropening van het debat - Afwijzing

Uit het recht op een eerlijk proces zoals gewaarborgd door artikel 6 EVRM en het algemeen rechtsbeginsel houdende eerbiediging van het recht van verdediging en het vermoeden van onschuld kan niet worden afgeleid dat een beklaagde het recht zou hebben op een heropening van het debat om gegevens, die hem reeds bekend waren bij de behandeling van de zaak, alsnog aan de rechter voor te leggen, zodat de rechter een verzoek van een beklaagde tot heropening van het debat mag afwijzen indien blijkt dat de beklaagde de elementen waarop dit verzoek is gesteund, kon aanvoeren tijdens de behandeling van de zaak.

- Artt. 6.1 en 6.2 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

26 februari 2019

P.2018.1067.N

[ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190226.5](#)

AC nr. ...

Strafzaken - Onderzoeksgerecht - Oordeel over verzoek tot voorlopige invrijheidstelling - Aard

Het onderzoeksgerecht dat oordeelt over een verzoek tot voorlopige invrijheidstelling in het kader van een uitleveringsprocedure oordeelt of de vrijheidsberoving wettig en rechtmatig is en doet geen uitspraak over de vaststelling van een burgerlijk recht noch over de gegrondheid van de strafvordering; dit betekent niet dat er voor dergelijk verzoek geen toegang tot de rechter gewaarborgd is, vermits artikel 5.4 EVRM bepaalt dat eenieder die van zijn vrijheid is beroofd, het recht heeft voorziening te vragen bij de rechter opdat deze op korte termijn beslist over de wettigheid van zijn gevangenhouding.

2 april 2019

P.2019.0284.N

[ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190402.2](#)

AC nr. ...

Strafzaken - Getuigen - Rechter ten gronde - Verplichting tot het horen van een getuige à charge - Beoordeling

Of de rechter die zich over de gegrondheid van de strafvordering moet uitspreken verplicht is een persoon, die tijdens het vooronderzoek een voor een beklaagde belastende verklaring heeft afgelegd, te horen als getuige indien die beklaagde daarom verzoekt, moet worden beoordeeld in het licht van het door artikel 6.1. EVRM gewaarborgde recht op een eerlijk proces en het door artikel 6.3.d EVRM gewaarborgde recht om getuigen à charge te ondervragen of te doen ondervragen; wezenlijk daarbij is of de tegen de beklaagde gevoerde strafvervolgning in haar geheel beschouwd eerlijk verloopt, wat niet uitsluit dat de rechter niet alleen rekening houdt met het recht van verdediging van die beklaagde, maar ook met de belangen van de samenleving, de slachtoffers en de getuigen zelf (1). (1) Cass. 21 november 2017, AR P.17.0410.N, AC 2017, nr. 662; Cass. 30 mei 2017, AR P.17.0322.N, arrest niet gepubliceerd; Cass. 2 mei 2017, AR P.17.0290.N, AC 2017, nr. 303; Cass. 31 januari 2017, AR P.16.0970.N, AC 2017, nr. 73 met concl. van advocaat-generaal MORTIER; EHRM 14 juni 2016, Riahi t. België.

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

26 februari 2019

P.2018.1028.N

[ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190226.1](#)

AC nr. ...

Strafzaken - Beklaagde - Organisatie van zijn verdediging - Grens - Vraag tot het voegen van stukken - Afwijzing

Het recht van de beklaagde in het strafproces om binnen de wettelijke regels zijn verdediging te organiseren zoals hij meent die te moeten organiseren en te bepalen welk ogenblik hij het meest geschikt acht om bij de behandeling van de zaak een vraag tot het voegen van stukken te formuleren, is niet absoluut; indien de rechter vaststelt dat de beklaagde de vraag tot het voegen reeds vroeger kon formuleren en hij met de laattijdig geformuleerde vraag in wezen beoogt de strafvordering te stremmen en zich dus schuldig maakt aan procesmisbruik, mag hij het verzoek op die grond afwijzen.

- Art. 6.3 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

26 februari 2019

P.2018.1067.N

[ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190226.5](#)

AC nr. ...

RECHTBANKEN**BURGERLIJKE ZAKEN*****Burgerlijke zaken - Algemeen - Deskundigenverslag - Bewijswaarde - Bevoegdheid van de rechter - Beoordelingsbevoegdheid***

Doordat het bestreden arrest zijn beoordelingsvrijheid inzake de bewijswaarde van een deskundigenverslag beperkt tot het geval waarin dat verslag door een vergissing zou zijn aangetast, schendt het artikel 962, vierde lid, Gerechtelijk Wetboek (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2019, nr. 516.

- Art. 962, vierde lid Gerechtelijk Wetboek

14 oktober 2019

S.2018.0102.F

[ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191014.1](#)

AC nr. ...

Burgerlijke zaken - Algemeen - Ambt van de rechter - Draagwijdte

De rechter moet de juridische aard van de door de partijen aangevoerde feiten onderzoeken en mag, ongeacht de juridische omschrijving die de partijen daaraan hebben gegeven, de voor hem aangevoerde redenen ambtshalve aanvullen, op voorwaarde dat hij geen betwisting opwerpt waarvan de partijen het bestaan hebben uitgesloten, dat hij enkel steunt op feiten die hem regelmatig ter beoordeling zijn voorgelegd, dat hij het voorwerp van de vordering niet wijzigt en daarbij het recht van verdediging van de partijen niet miskent (1). (1) Zie Cass. 27 september 2018, AR C.16.0138.F-C.16.0375.F, AC 2018, nr. 504.

11 oktober 2019

C.2019.0059.F

[ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191011.4](#)

AC nr. ...

RECHTEN VAN DE MENS

INTERNATIONAAL VERDRAG BURGERRECHTEN EN POLITIEKE RECHTEN

International verdrag burgerrechten en politieke recht - Artikel 15.1 - Toepassing van de strafwet in de tijd - Wegverkeer - Bijzondere herhaling - Gunstigere tussenliggende wet

Uit de artikelen 2 Strafwetboek en 15.1 IVBPR volgt dat de staat van herhaling door de rechter niet in aanmerking kan worden genomen ten aanzien van de pleger van een strafbaar feit wanneer de wettelijke voorwaarden voor herhaling waren vervuld op de datum van het plegen van het feit, maar niet op enig ogenblik tussen die datum en de datum van het vonnis; indien evenwel, met toepassing van die bepalingen en artikel 7 EVRM, een feit niet langer strafbaar is of nog enkel strafbaar is onder mildere voorwaarden, met name wat de bijzondere herhaling betreft, dan is dat op voorwaarde dat het de duidelijke bedoeling van de wetgever is geweest af te zien van elke bestraffing voor zowel het verleden als de toekomst alsook, onder dezelfde tijdsvoorwaarden, van de bestraffing van de herhaling zoals die op de datum van de overtreding was bepaald; de beklaagde kan zich dan ook niet met terugwerkende kracht beroepen op de wet die gunstiger lijkt, als de daaruit voortvloeiende wijziging van de grondvoorwaarden voor herhaling te wijten is aan een fout in de formulering van de tekst die de wetgever naderhand heeft rechtgezet (1). (1) Zie gedeeltelijk andersluidende concl. OM in Pas. 2019, nr. 60.

- Art. 38 Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

- Art. 7 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

- Art. 15.1 Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten, ondertekend te New-York op 19 december 1966

- Art. 2, tweede lid Strafwetboek

30 januari 2019

P.2018.0879.F

[ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190130.8](#)

AC nr. ...

VERDRAG RECHTEN VAN DE MENS

Verdrag rechten van de mens - Art. 7 - Artikel 7.1 - Legaliteitsbeginsel - Niet-retroactiviteit van de strafwet

Het uit artikel 7.1, tweede zin, EVRM voortvloeiende verbod voor de rechter om een wet die een zwaardere straf bepaalt toe te passen op feiten gepleegd vóór de inwerkingtreding van de nieuwe wet, geldt niet alleen voor wetten die in strafsancties voorzien, maar ook voor wetten die reeds door de rechter opgelegde strafsancties herdefiniëren of wijzigen (1). (1) Cass. 27 februari 2018, AR P.17.0509.N, AC 2018, nr. 133 met concl. van advocaat-generaal WINANTS.

26 maart 2019 P.2019.0219.N [ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190326.4](#) AC nr. ...

Verdrag rechten van de mens - Art. 7 - Voorwaardelijke invrijheidstelling - Toelaatbaarheidsdatum - Grondslag - Wet van toepassing op het ogenblik van de uitgevoerde beslissing

Artikel 7 EVRM verzet er zich niet tegen dat de strafuitvoeringsrechtbank de toelaatbaarheidsdatum van de voorwaardelijke invrijheidsstelling bepaalt op grond van de wet zoals die van toepassing is op het ogenblik van de beslissing die in uitvoering is; daarmee herdefinieert noch wijzigt de strafuitvoeringsrechtbank de opgelegde straf noch legt zij een zwaardere straf op dan deze die van toepassing was ten tijde van de feiten.

26 maart 2019 P.2019.0219.N [ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190326.4](#) AC nr. ...

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.3 - Artikel 6.3.d - Vonnisgerecht - Verzoek om een getuige te horen op de rechtszitting - Weigering - Verklaring van de getuige tijdens het onderzoek in afwezigheid van de inverdenkinggestelde - Inaanmerkingneming als bewijs

De artikelen 6.1 en 6.3.d EVRM vereisen dat, om belastende verklaringen die tijdens het onderzoek in afwezigheid van de inverdenkinggestelde of diens raadsman zijn afgelegd, als bewijs in aanmerking te kunnen nemen, zonder dat de beklaagde, hoewel hij bij de feitenrechter daarom had verzocht, die persoon als getuige tijdens het proces heeft kunnen ondervragen, moet worden nagegaan- of er ernstige redenen zijn voor het niet-verschijnen van de getuige,- of de belastende verklaring van de afwezige getuige het enige of doorslaggevende element is waarop de schuldigverklaring steunt,- of er compenserende factoren voorhanden zijn, inzonderheid voldoende sterke procedurele waarborgen, die een tegenwicht vormen voor de moeilijkheden die de verdediging door de aanname van een dergelijk bewijs heeft ondervonden en die de eerlijkheid van het proces in zijn geheel verzekeren (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2019, nr. 479.

- Art. 6.1 en 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

25 september 2019 P.2019.0334.F [ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190925.2](#) AC nr. ...

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.3 - Artikel 6.3.d - Vonnisgerecht - Verzoek om een getuige te horen op de rechtszitting - Weigering - Verklaring van de getuige tijdens het onderzoek - Inaanmerkingneming als bewijs - Voorwaarden - Vermelding van compenserende factoren - Verplichting

De appelrechters die op grond van de gegevens die hen tot hun overtuiging hebben gebracht en die aan de tegenspraak van de beklaagde werden onderworpen, oordelen dat de weigering om een getuige op de rechtszitting te horen geen enkele weerslag heeft op de betrouwbaarheid van het schuldigbewijs en op het billijk karakter van het proces, zijn niet verplicht bovendien de compenserende elementen te vermelden die hen in staat hebben gesteld de betrouwbaarheid van de beschuldigingen van die getuige te beoordelen, aangezien zij geoordeeld hebben dat het bewijs geleverd is op grond van elementen die onderscheiden zijn van mogelijke verklaringen van laatstgenoemde.

- Art. 6.1 en 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

25 september 2019 P.2019.0334.F [ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190925.2](#) AC nr. ...

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.3 - Artikel 6.3.c - Recht van de beschuldigde op de bijstand van een raadsman - Afstand

Wanneer uit de rechtspleging blijkt dat de beklaagde vrij, bewust en ondubbelzinnig afstand heeft gedaan van de bijstand van een raadsman, houdt de omstandigheid dat hij zonder die bijstand werd berecht, geen schending van artikel 6.3.c, EVRM, en geen miskennis van het algemeen rechtsbeginsel van het recht van verdediging in (1). (1) Volgens de rechtspraak van het Europees Hof voor de Rechten van de Mens moet de afstand van een recht dat in het Verdrag wordt gewaarborgd - voor zover een dergelijke afstand rechtmatig is - op ondubbelzinnige wijze worden aangetoond (EHRM, 25 februari 1992, Pfeifer en Plankl t. Oostenrijk, verzoekschrift nr. 10802/84 (§ 37), waarin geciteerd wordt uit EHRM, 23 mei 1991, Oberschlick t. Oostenrijk, verzoekschrift nr. 11662/85) en, inzake rechten van procedurele aard, moet soortgelijke verklaring, om vanuit het oogpunt van het Verdrag in overweging te kunnen worden genomen, gepaard gaan met een minimum aantal waarborgen die in verhouding staan tot de ernst van die verklaring (EHRM, 25 februari 1992, Pfeifer en Plankl t. Oostenrijk, verzoekschrift nr. 10802/84, § 37). (MNB).

- Art. 6.3.c Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

2 oktober 2019

P.2019.0443.F

[ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191002.6](#)

AC nr. ...

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Redelijke termijn - Overschrijding - Middel voor de eerste keer aangevoerd voor het Hof van Cassatie - Ontvankelijkheid

Wanneer uit de stukken van de rechtspleging niet blijkt dat de eiser, voor de onderzoeksgerechten, heeft geconcludeerd tot de overschrijding van de redelijke termijn, is het middel dat die overschrijding voor de eerste keer voor het Hof aanvoert, nieuw en derhalve niet ontvankelijk (1). (1) Cass. 16 maart 2011, AR P.11.0441.F, AC 2011, nr. 204.

9 oktober 2019

P.2019.0535.F

[ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191009.2](#)

AC nr. ...

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Redelijke termijn - Overschrijding - Daadwerkelijk rechtsmiddel - Burgerlijke partij - Arrest van buitenvervolginstelling - Beroep tot schadevergoeding

Het daadwerkelijk rechtsmiddel waarover de burgerlijke partij beschikt wanneer zij meent te zijn benadeeld door een overschrijding van de redelijke termijn in het stadium van het onderzoek, is het beroep tot schadevergoeding dat zij tegen de Staat kan instellen en niet het cassatieberoep tegen het arrest van buitenvervolginstelling (1). (1) Zie M.-A. Beernaert, H.-D. Bosly en D. Vandermeersch, *Droit de la procédure pénale*, Brussel, La Chartre, achtste uitg., 2017, p. 58.

9 oktober 2019

P.2019.0535.F

[ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191009.2](#)

AC nr. ...

Verdrag rechten van de mens - Art. 3 - Verzoek voorlopige invrijheidstelling om medische redenen - Niet-opgesloten veroordeelde - Spoed - Bevoegdheid van de voorzitter van de rechtbank van eerste aanleg

Het verzoek dat niet rechtstreeks voor het hof van beroep of voor het Hof van Cassatie komt en die door de wet niet specifiek aan een ander gerecht wordt toegekend, valt onder de algemene bevoegdheid van de rechtbank van eerste aanleg; in voorkomend geval doet de voorzitter van die rechtbank, in gevallen die hij spoedeisend acht, uitspraak bij voorraad; geen enkele schending van artikel 3 EVRM kan worden afgeleid uit de vaststelling dat de wet de strafuitvoeringsrechter niet de bevoegdheid heeft verleend om uitspraak te doen over het verzoek tot voorlopige invrijheidstelling om medische redenen van een veroordeelde die niet is opgesloten, terwijl de voorzitter van de rechtbank van eerste aanleg, in spoedeisende gevallen, bevoegd is om de voorlopige maatregelen te bevelen teneinde de schending van de voormelde verdragsbepaling te voorkomen.

- Artt. 72, 73 en 74 Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten

- Art. 3 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

- Artt. 568 en 584 Gerechtelijk Wetboek

16 oktober 2019

P.2019.0952.F

[ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191016.5](#)

AC nr. ...

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Recht op een eerlijk proces - Onafhankelijkheid en onpartijdigheid van de rechter - Onafhankelijkheid van de kamer van inbeschuldigingstelling ten aanzien van de andere kamers van het hof van beroep

Het ambt van de rechter is niet verenigbaar met een hiërarchie of een bevelstructuur; de kamer van inbeschuldigingstelling van een hof hangt niet af van de correctionele kamers van dat zelfde hof van beroep.

- Art. 6.1 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

9 oktober 2019

P.2019.0535.F

[ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191009.2](#)

AC nr. ...

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Getuigen - Rechter ten gronde - Verplichting tot het horen van een getuige à charge - Beoordeling

Of de rechter die zich over de gegrondheid van de strafvordering moet uitspreken verplicht is een persoon, die tijdens het vooronderzoek een voor een beklaagde belastende verklaring heeft afgelegd, te horen als getuige indien die beklaagde daarom verzoekt, moet worden beoordeeld in het licht van het door artikel 6.1. EVRM gewaarborgde recht op een eerlijk proces en het door artikel 6.3.d EVRM gewaarborgde recht om getuigen à charge te ondervragen of te doen ondervragen; wezenlijk daarbij is of de tegen de beklaagde gevoerde strafvervolgning in haar geheel beschouwd eerlijk verloopt, wat niet uitsluit dat de rechter niet alleen rekening houdt met het recht van verdediging van die beklaagde, maar ook met de belangen van de samenleving, de slachtoffers en de getuigen zelf (1). (1) Cass. 21 november 2017, AR P.17.0410.N, AC 2017, nr. 662; Cass. 30 mei 2017, AR P.17.0322.N, arrest niet gepubliceerd; Cass. 2 mei 2017, AR P.17.0290.N, AC 2017, nr. 303; Cass. 31 januari 2017, AR P.16.0970.N, AC 2017, nr. 73 met concl. van advocaat-generaal MORTIER; EHRM 14 juni 2016, Riahi t. België.

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

26 februari 2019

P.2018.1028.N

[ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190226.1](#)

AC nr. ...

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Recht op een eerlijk proces - Stedenbouw - Herstelvordering - Toepassing van artikel 6 EVRM op de herstellorderende overheden en de Hoge Raad voor het Handhavingsbeleid - Draagwijdte

De omstandigheid dat artikel 6 EVRM zelf niet van toepassing is op de herstellorderende overheden en op de Hoge Raad voor het Handhavingsbeleid zelf, heeft niet tot gevolg dat de herstelplichtige voor de strafrechter zijn feitelijke en juridische verweermiddelen betreffende het gevorderde herstel niet kan laten gelden; uit artikel 6 EVRM en de kwalificatie van de herstelmaatregel als straf volgt niet dat de strafrechter een verdergaande toetsingsbevoegdheid zou moeten hebben op het vlak van het gevorderde herstel dan het behoud van een goede ruimtelijke ordening (1). (1) Cass. 23 januari 2013, AR P.12.1424.F, AC 2013, nr.56.

5 februari 2019

P.2017.0756.N

[ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190205.1](#)

AC nr. ...

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Gerechtig onderzoek - Regeling van de rechtspleging - Bestaan van voldoende bezwaren - Onderscheiden beoordeling voor elke inverdenkinggestelde

Geen enkele wettelijke bepaling verplicht het onderzoeksgerecht dat uitspraak doet over de regeling van de rechtspleging, om alle inverdenkinggestelden naar de feitenrechter te verwijzen wanneer het te maken krijgt met tegenstrijdige versies van de feiten, zoals deze door henzelf en door de burgerlijke partijen zijn voorgesteld.

- Artt. 128 en 130 Wetboek van Strafvordering

2 oktober 2019

P.2018.0362.F

[ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191002.3](#)

AC nr. ...

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.3 - Beklaagde ingelicht over de hem ten laste gelegde feiten - Wijze

Hoewel het recht van verdediging vereist dat een beklaagde voldoende ingelicht wordt over de hem ten laste gelegde feiten, schrijft geen enkele bepaling voor dat die inlichting alleen kan voortvloeien uit de vordering tot verwijzing, de verwijzingsbeslissing van het onderzoeksgerecht of de dagvaarding; die inlichting kan mede gegeven worden aan de hand van de stukken van het strafdossier of de conclusie van een burgerlijke partij, waarvan de beklaagde heeft kunnen kennisnemen en waarover hij voor de feitenrechter zijn recht van verdediging vrij heeft kunnen uitoefenen (1). (1) Cass. 23 mei 2001, AR P.01.0218.F, AC 2001, nr. 306; Cass. 28 juni 1994, AR P.94.0503.N, AC 1994, nr. 335.

- Art. 6.3 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

26 maart 2019

P.2018.1248.N

[ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190326.2](#)

AC nr. ...

Verdrag rechten van de mens - Art. 7 - Toepassing van de strafwet in de tijd - Wegverkeer - Bijzondere herhaling - Gunstigere tussenliggende wet

Uit de artikelen 2 Strafwetboek en 15.1 IVBPR volgt dat de staat van herhaling door de rechter niet in aanmerking kan worden genomen ten aanzien van de pleger van een strafbaar feit wanneer de wettelijke voorwaarden voor herhaling waren vervuld op de datum van het plegen van het feit, maar niet op enig ogenblik tussen die datum en de datum van het vonnis; indien evenwel, met toepassing van die bepalingen en artikel 7 EVRM, een feit niet langer strafbaar is of nog enkel strafbaar is onder mildere voorwaarden, met name wat de bijzondere herhaling betreft, dan is dat op voorwaarde dat het de duidelijke bedoeling van de wetgever is geweest af te zien van elke bestraffing voor zowel het verleden als de toekomst alsook, onder dezelfde tijdsvoorwaarden, van de bestraffing van de herhaling zoals die op de datum van de overtreding was bepaald; de beklaagde kan zich dan ook niet met terugwerkende kracht beroepen op de wet die gunstiger lijkt, als de daaruit voortvloeiende wijziging van de grondvoorwaarden voor herhaling te wijten is aan een fout in de formulering van de tekst die de wetgever naderhand heeft rechtgezet (1). (1) Zie gedeeltelijk andersluidende concl. OM in Pas. 2019, nr. 60.

- Art. 38 Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

- Art. 7 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

- Art. 15.1 Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten, ondertekend te New-York op 19 december 1966

- Art. 2, tweede lid Strafwetboek

30 januari 2019

P.2018.0879.F

[ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190130.8](#)

AC nr. ...

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Recht op een eerlijk proces - Dierenwelzijnswet - Visitatie - Gemotiveerde machtiging verleend door een onafhankelijke rechter - Vereisten - Draagwijdte

Geen enkele verdragsrechtelijke of grondwettelijke bepaling verzet zich tegen het verlenen van een visitatiemachtiging ter opsporing van inbreuken inzake dierenwelzijn; uit de artikelen 6 en 8.2 EVRM en artikel 15 Grondwet volgt dat de visitatie van een woning onder meer toegestaan is wanneer een wet daarin voorziet ter voorkoming van strafbare feiten en voor de visitatie een gemotiveerde machtiging wordt verleend door een onafhankelijke rechter en aan die vereiste is voldaan indien de machtiging, die door haar aard een beperkt karakter heeft, vermeldt in het kader van welk onderzoek, voor welke woning en aan welke persoon of personen ze wordt verleend, evenals op een wijze die beknopt mag zijn de reden waarom ze noodzakelijk is.

5 februari 2019

P.2018.0995.N

[ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190205.3](#)

AC nr. ...

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Recht op een eerlijk proces - Toegang tot de

rechter - Draagwijdte

Het door artikel 6.1 EVRM gewaarborgde recht van toegang tot de rechter, zoals uitgelegd door het Europees Hof voor de Rechten van de Mens, belet de lidstaten niet om het instellen van rechtsmiddelen afhankelijk te maken van voorwaarden, voor zover die voorwaarden een wettig doel dienen en er een redelijke verhouding bestaat tussen de opgelegde voorwaarden en het nagestreefde doel; die voorwaarden mogen niet ertoe leiden dat het recht op het instellen van het rechtsmiddel in de kern wordt aangetast en bij hun toepassing mag de rechter niet overdreven formalistisch zijn zodat de billijkheid van de procedure wordt aangetast of overdreven soepel zodat de opgelegde voorwaarden inhoudsloos worden (1). (1) Cass. 4 april 2017, AR P.17.0023.N, AC 2017, nr. 245 en noot AW.

5 maart 2019

P.2018.1222.N

[ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190305.2](#)

AC nr. ...

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Getuigen - Rechter ten gronde - Verplichting tot het horen van een getuige à décharge - Beoordeling - Weigering - Impact op een eerlijk proces - Vermelding van concrete omstandigheden - Draagwijdte

Volgens artikel 6.3.d EVRM, dat bijzondere toepassingsmodaliteiten bevat van het door artikel 6.1 EVRM gewaarborgde recht op een eerlijk proces, heeft eenieder die wegens een strafbaar feit wordt vervolgd ook het recht getuigen à décharge te ondervragen of te doen ondervragen maar deze artikelen kennen aan een beklagde geen absoluut of onbeperkt recht toe om getuigen à décharge door de politie te doen ondervragen of op de rechtszitting als getuige te horen, waarbij het aan de beklagde toekomt aan te tonen en te motiveren dat het horen van een getuige à décharge noodzakelijk is voor de waarheidsvinding en het aan de rechter staat om daarover te oordelen, waarbij deze er dient over te waken dat het recht van de beklagde op een eerlijk proces in zijn geheel beschouwd niet in het gedrang wordt gebracht; de rechter moet zijn beslissing over het al dan niet horen van de getuigen à décharge steunen op concrete omstandigheden die hij aanwijst en die onder meer betrekking kunnen hebben op de feitelijke of juridische onmogelijkheid om de getuigen te horen, de relatie die de getuige had of heeft met de bij het strafproces betrokken partijen, de betrouwbaarheid van de door de getuige af te leggen verklaring rekening houdend met die relatie, zijn persoonlijkheid of het tijdsverloop sinds de feiten of het beschikbaar zijn van een geschreven verklaring van de persoon die de beklagde als getuige wenst te horen, waarin die een eerdere verklaring herroept of nuanceert, maar de rechter is niet ertoe gehouden bij de afwijzing van het verzoek tot het horen onder eed op de rechtszitting van getuigen à décharge de criteria betreffende het horen van getuigen à charge te betrekken (1). (1) Cass. 21 november 2017, AR P.17.0410.N, AC 2017, nr. 662; Cass. 30 mei 2017, AR P.17.0322.N, arrest niet gepubliceerd; Cass. 2 mei 2017, AR P.17.0290.N, AC 2017, nr. 303; Cass. 31 januari 2017, AR P.16.0970.N, AC 2017, nr. 73 met concl. van advocaat-generaal MORTIER; EHRM 14 juni 2016, Riahi t. België.

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

26 februari 2019

P.2018.1028.N

[ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190226.1](#)

AC nr. ...

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.3 - Artikel 6.3.d - Getuigen - Rechter ten gronde - Verplichting tot het horen van een getuige à décharge - Beoordeling - Weigering - Impact op een eerlijk proces - Vermelding van concrete omstandigheden - Draagwijdte

Volgens artikel 6.3.d EVRM, dat bijzondere toepassingsmodaliteiten bevat van het door artikel 6.1 EVRM gewaarborgde recht op een eerlijk proces, heeft eenieder die wegens een strafbaar feit wordt vervolgd ook het recht getuigen à décharge te ondervragen of te doen ondervragen maar deze artikelen kennen aan een beklaagde geen absoluut of onbeperkt recht toe om getuigen à décharge door de politie te doen ondervragen of op de rechtszitting als getuige te horen, waarbij het aan de beklaagde toekomt aan te tonen en te motiveren dat het horen van een getuige à décharge noodzakelijk is voor de waarheidsvinding en het aan de rechter staat om daarover te oordelen, waarbij deze er dient over te waken dat het recht van de beklaagde op een eerlijk proces in zijn geheel beschouwd niet in het gedrang wordt gebracht; de rechter moet zijn beslissing over het al dan niet horen van de getuigen à décharge steunen op concrete omstandigheden die hij aanwijst en die onder meer betrekking kunnen hebben op de feitelijke of juridische onmogelijkheid om de getuigen te horen, de relatie die de getuige had of heeft met de bij het strafproces betrokken partijen, de betrouwbaarheid van de door de getuige af te leggen verklaring rekening houdend met die relatie, zijn persoonlijkheid of het tijdsverloop sinds de feiten of het beschikbaar zijn van een geschreven verklaring van de persoon die de beklaagde als getuige wenst te horen, waarin die een eerdere verklaring herroept of nuanceert, maar de rechter is niet ertoe gehouden bij de afwijzing van het verzoek tot het horen onder eed op de rechtszitting van getuigen à décharge de criteria betreffende het horen van getuigen à charge te betrekken (1). (1) Cass. 21 november 2017, AR P.17.0410.N, AC 2017, nr. 662; Cass. 30 mei 2017, AR P.17.0322.N, arrest niet gepubliceerd; Cass. 2 mei 2017, AR P.17.0290.N, AC 2017, nr. 303; Cass. 31 januari 2017, AR P.16.0970.N, AC 2017, nr. 73 met concl. van advocaat-generaal MORTIER; EHRM 14 juni 2016, Riahi t. België.

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

26 februari 2019

P.2018.1028.N

[ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190226.1](#)

AC nr. ...

Verdrag rechten van de mens - Allerlei - Eerste aanvullend protocol - Artikel 1 - Bescherming van de eigendom - Stedenbouw - Artikel 6.1.41, § 1, eerste lid, Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening - Herstelvordering - Keuze van de herstelmaatregel - Bepalend criterium - Aantasting van de goede plaatselijke ordening - Draagwijdte

Uit de in artikel 6.1.41, § 1, eerste lid, Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening, vastgelegde prioriteitenorde en de daarbij gehanteerde uitzonderingen volgt dat nog meer dan de aard van de overtreding, de aantasting van de goede plaatselijke ordening bepalend is voor de keuze van de herstelmaatregel, zowel in het door artikel 6.1.41, § 1, 1°, als in het door artikel 6.1.41, § 1, 2°, bedoelde geval en het bevelen van een herstelmaatregel vereist dat de plaatselijke ruimtelijke ordening door het misdrijf is geschaad en de maatregel ertoe strekt de plaatselijke ordening te herstellen; krachtens artikel 1 Eerste Aanvullend Protocol EVRM en artikel 159 Grondwet moet de rechter nagaan of de beslissing van de herstellende overheid om een bepaalde herstelmaatregel te vorderen, uitsluitend met het oog op een goede ruimtelijke ordening is genomen en moet hij een vordering die is gestoeld op motieven die vreemd zijn aan de ruimtelijke ordening of op een opvatting van een goede ruimtelijke ordening die kennelijk onredelijk is, buiten gevolg laten (1). (1) Cass. 16 januari 2018, AR P.17.0437.N, AC 2018, nr. 31; Cass. 15 juni 2004, AR P.04.1345.N, AC 2004, nr. 323.

5 februari 2019

P.2017.0756.N

[ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190205.1](#)

AC nr. ...

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.3 - Artikel 6.3.d - Getuigen - Rechter ten gronde - Niet horen van een getuige à décharge op de rechtszitting - Beoordeling - Weigering - Impact op een eerlijk proces - Vermelding van concrete omstandigheden - Draagwijdte

Volgens artikel 6.3.d EVRM, dat bijzondere toepassingsmodaliteiten bevat van het door artikel 6.1 EVRM gewaarborgde recht op een eerlijk proces, heeft eenieder die wegens een strafbaar feit wordt vervolgd ook het recht getuigen à décharge te ondervragen of te doen ondervragen maar deze artikelen kennen aan een beklaagde geen absoluut of onbeperkt recht toe om getuigen à décharge door de politie te doen ondervragen of op de rechtszitting als getuige te horen, waarbij het aan de beklaagde toekomt aan te tonen en te motiveren dat het horen van een getuige à décharge noodzakelijk is voor de waarheidsvinding en het aan de rechter staat om daarover te oordelen, waarbij deze er dient over te waken dat het recht van de beklaagde op een eerlijk proces in zijn geheel beschouwd niet in het gedrang wordt gebracht; de rechter moet zijn beslissing over het al dan niet horen van de getuigen à décharge steunen op concrete omstandigheden die hij aanwijst en die onder meer betrekking kunnen hebben op de feitelijke of juridische onmogelijkheid om de getuigen te horen, de relatie die de getuige had of heeft met de bij het strafproces betrokken partijen, de betrouwbaarheid van de door de getuige af te leggen verklaring rekening houdend met die relatie, zijn persoonlijkheid of het tijdsverloop sinds de feiten of het beschikbaar zijn van een geschreven verklaring van de persoon die de beklaagde als getuige wenst te horen, waarin die een eerdere verklaring herroept of nuanceert, maar de rechter is niet ertoe gehouden bij de afwijzing van het verzoek tot het horen onder eed op de rechtszitting van getuigen à décharge de criteria betreffende het horen van getuigen à charge te betrekken (1). (1) Cass. 21 november 2017, AR P.17.0410.N, AC 2017, nr. 662; Cass. 30 mei 2017, AR P.17.0322.N, arrest niet gepubliceerd; Cass. 2 mei 2017, AR P.17.0290.N, AC 2017, nr. 303; Cass. 31 januari 2017, AR P.16.0970.N, AC 2017, nr. 73 met concl. van advocaat-generaal MORTIER; EHRM 14 juni 2016, Riahi t. België.

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

26 februari 2019

P.2018.1028.N

[ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190226.1](#)

AC nr. ...

Verdrag rechten van de mens - Art. 8 - Artikel 8.2 - Recht op eerbiediging van het privé-, familie en gezinsleven en woning - Dierenwelzijnswet - Visitatie - Gemotiveerde machtiging verleend door een onafhankelijke rechter - Vereisten - Draagwijdte

Geen enkele verdragsrechtelijke of grondwettelijke bepaling verzet zich tegen het verlenen van een visitatiemachtiging ter opsporing van inbreuken inzake dierenwelzijn; uit de artikelen 6 en 8.2 EVRM en artikel 15 Grondwet volgt dat de visitatie van een woning onder meer toegestaan is wanneer een wet daarin voorziet ter voorkoming van strafbare feiten en voor de visitatie een gemotiveerde machtiging wordt verleend door een onafhankelijke rechter en aan die vereiste is voldaan indien de machtiging, die door haar aard een beperkt karakter heeft, vermeldt in het kader van welk onderzoek, voor welke woning en aan welke persoon of personen ze wordt verleend, evenals op een wijze die beknopt mag zijn de reden waarom ze noodzakelijk is.

5 februari 2019

P.2018.0995.N

[ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190205.3](#)

AC nr. ...

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.3 - Artikel 6.3.d - Getuigen - Rechter ten gronde - Verplichting tot het horen van een getuige à charge - Beoordeling

Of de rechter die zich over de gegrondheid van de strafvordering moet uitspreken verplicht is een persoon, die tijdens het vooronderzoek een voor een beklaagde belastende verklaring heeft afgelegd, te horen als getuige indien die beklaagde daarom verzoekt, moet worden beoordeeld in het licht van het door artikel 6.1. EVRM gewaarborgde recht op een eerlijk proces en het door artikel 6.3.d EVRM gewaarborgde recht om getuigen à charge te ondervragen of te doen ondervragen; wezenlijk daarbij is of de tegen de beklaagde gevoerde strafvervolgning in haar geheel beschouwd eerlijk verloopt, wat niet uitsluit dat de rechter niet alleen rekening houdt met het recht van verdediging van die beklaagde, maar ook met de belangen van de samenleving, de slachtoffers en de getuigen zelf (1). (1) Cass. 21 november 2017, AR P.17.0410.N, AC 2017, nr. 662; Cass. 30 mei 2017, AR P.17.0322.N, arrest niet gepubliceerd; Cass. 2 mei 2017, AR P.17.0290.N, AC 2017, nr. 303; Cass. 31 januari 2017, AR P.16.0970.N, AC 2017, nr. 73 met concl. van advocaat-generaal MORTIER; EHRM 14 juni 2016, Riahi t. België.

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

26 februari 2019

P.2018.1028.N

[ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190226.1](#)

AC nr. ...

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Getuigen - Rechter ten gronde - Niet horen van een getuige à charge op de rechtszitting - Impact op een eerlijk proces - Beoordeling

In de regel zal de rechter de impact op het eerlijk proces van het niet-horen op de rechtszitting van een getuige die tijdens het vooronderzoek een belastende verklaring heeft afgelegd, beoordelen aan de hand van drie criteria, gehanteerd door het Europees Hof voor de Rechten van de Mens en in die volgorde, of (i) er ernstige redenen zijn voor het niet-horen van de getuige (ii) de belastende verklaring het enige of doorslaggevende element is waarop de schuldigverklaring steunt, (iii) er voor het niet-kunnen ondervragen van de getuige voldoende compenserende factoren zijn met inbegrip van sterke procedurele waarborgen, tenzij één van de criteria van dermate overwegend belang is dat dit criterium volstaat om uit te maken of het strafproces in zijn geheel beschouwd al dan niet eerlijk verloopt (1). (1) Cass. 21 november 2017, AR P.17.0410.N, AC 2017, nr. 662; Cass. 30 mei 2017, AR P.17.0322.N, arrest niet gepubliceerd; Cass. 2 mei 2017, AR P.17.0290.N, AC 2017, nr. 303; Cass. 31 januari 2017, AR P.16.0970.N, AC 2017, nr. 73 met concl. van advocaat-generaal MORTIER; EHRM 14 juni 2016, Riahi t. België.

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

26 februari 2019

P.2018.1028.N

[ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190226.1](#)

AC nr. ...

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.3 - Artikel 6.3.d - Getuigen - Rechter ten gronde - Niet horen van een getuige à charge op de rechtszitting - Impact op een eerlijk proces - Beoordeling

In de regel zal de rechter de impact op het eerlijk proces van het niet-horen op de rechtszitting van een getuige die tijdens het vooronderzoek een belastende verklaring heeft afgelegd, beoordelen aan de hand van drie criteria, gehanteerd door het Europees Hof voor de Rechten van de Mens en in die volgorde, of (i) er ernstige redenen zijn voor het niet-horen van de getuige (ii) de belastende verklaring het enige of doorslaggevende element is waarop de schuldigverklaring steunt, (iii) er voor het niet-kunnen ondervragen van de getuige voldoende compenserende factoren zijn met inbegrip van sterke procedurele waarborgen, tenzij één van de criteria van dermate overwegend belang is dat dit criterium volstaat om uit te maken of het strafproces in zijn geheel beschouwd al dan niet eerlijk verloopt (1). (1) Cass. 21 november 2017, AR P.17.0410.N, AC 2017, nr. 662; Cass. 30 mei 2017, AR P.17.0322.N, arrest niet gepubliceerd; Cass. 2 mei 2017, AR P.17.0290.N, AC 2017, nr. 303; Cass. 31 januari 2017, AR P.16.0970.N, AC 2017, nr. 73 met concl. van advocaat-generaal MORTIER; EHRM 14 juni 2016, Riahi t. België.

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

26 februari 2019

P.2018.1028.N

[ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190226.1](#)

AC nr. ...

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.3 - Strafzaken - Overtreding op de Wegverkeerswet - Voertuig ingeschreven op naam van een rechtspersoon - Vraag om inlichtingen

Uit artikel 6 EVRM volgt niet dat de vraag om inlichtingen als bedoeld in artikel 67ter Wegverkeerswet de straf moet vermelden ingeval aan die vraag geen gevolg wordt gegeven.

- Art. 67ter Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

- Art. 6 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

26 maart 2019

P.2018.1202.N

[ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190326.1](#)

AC nr. ...

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Recht op tegenspraak - Jeugdbescherming - Niet aan de tegenspraak van partijen onderworpen feiten - Verwijzing naar internetlinks - Niet op die elementen gesteunde beslissing - Beoordeling

De appelleugdrechter die studies over de voordelen en risico's voor het welzijn van een peuter, die bij een opgesloten moeder leeft, alsook van informatie over de opvangmogelijkheden van een kind van meer dan drie jaar oud in een strafinstelling vermeldt, die hij heeft geraadpleegd op websites, louter tot staving van de risico's en voordelen van de terugkeer van het kind bij zijn in de gevangenis opgesloten moeder, waarover het debat voor het hof van beroep wordt gevoerd, schendt artikel 6 EVRM niet en miskent evenmin het algemeen rechtsbeginsel van het recht van verdediging (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2019, nr. 28.

- Art. 6 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

16 januari 2019

P.2018.1134.F

[ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190116.2](#)

AC nr. ...

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Onpartijdige rechterlijke instantie - Afwijzing verweermiddelen als dilatoir

Uit de enkele omstandigheid dat de rechter bepaalde verweermiddelen van een partij afwijst als dilatoir, volgt niet als dusdanig dat de rechter niet onpartijdig over de schuld en straf van deze partij kan oordelen.

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

26 februari 2019

P.2018.1067.N

[ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190226.5](#)

AC nr. ...

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Recht op een eerlijk proces - Beklaagde - Verzoek tot heropening van het debat - Afwijzing

Uit het recht op een eerlijk proces zoals gewaarborgd door artikel 6 EVRM en het algemeen rechtsbeginsel houdende eerbiediging van het recht van verdediging en het vermoeden van onschuld kan niet worden afgeleid dat een beklagde het recht zou hebben op een heropening van het debat om gegevens, die hem reeds bekend waren bij de behandeling van de zaak, alsnog aan de rechter voor te leggen, zodat de rechter een verzoek van een beklagde tot heropening van het debat mag afwijzen indien blijkt dat de beklagde de elementen waarop dit verzoek is gesteund, kon aanvoeren tijdens de behandeling van de zaak.

- Artt. 6.1 en 6.2 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

26 februari 2019

P.2018.1067.N

[ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190226.5](#)

AC nr. ...

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.2 - Vermoeden van onschuld - Beklaagde - Verzoek tot heropening van het debat - Afwijzing

Uit het recht op een eerlijk proces zoals gewaarborgd door artikel 6 EVRM en het algemeen rechtsbeginsel houdende eerbiediging van het recht van verdediging en het vermoeden van onschuld kan niet worden afgeleid dat een beklagde het recht zou hebben op een heropening van het debat om gegevens, die hem reeds bekend waren bij de behandeling van de zaak, alsnog aan de rechter voor te leggen, zodat de rechter een verzoek van een beklagde tot heropening van het debat mag afwijzen indien blijkt dat de beklagde de elementen waarop dit verzoek is gesteund, kon aanvoeren tijdens de behandeling van de zaak.

- Artt. 6.1 en 6.2 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

26 februari 2019

P.2018.1067.N

[ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190226.5](#)

AC nr. ...

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.3 - Artikel 6.3.b - Beklaagde - Organisatie van zijn verdediging - Grens - Vraag tot het voegen van stukken - Afwijzing

Het recht van de beklaagde in het strafproces om binnen de wettelijke regels zijn verdediging te organiseren zoals hij meent die te moeten organiseren en te bepalen welk ogenblik hij het meest geschikt acht om bij de behandeling van de zaak een vraag tot het voegen van stukken te formuleren, is niet absoluut; indien de rechter vaststelt dat de beklaagde de vraag tot het voegen reeds vroeger kon formuleren en hij met de laattijdig geformuleerde vraag in wezen beoogt de strafvordering te stremmen en zich dus schuldig maakt aan procesmisbruik, mag hij het verzoek op die grond afwijzen.

- Art. 6.3 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

26 februari 2019

P.2018.1067.N

[ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190226.5](#)

AC nr. ...

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Getuigen - Rechter ten gronde - Niet horen van een getuige à décharge op de rechtszitting - Beoordeling - Weigering - Impact op een eerlijk proces - Vermelding van concrete omstandigheden - Draagwijdte

Volgens artikel 6.3.d EVRM, dat bijzondere toepassingsmodaliteiten bevat van het door artikel 6.1 EVRM gewaarborgde recht op een eerlijk proces, heeft eenieder die wegens een strafbaar feit wordt vervolgd ook het recht getuigen à décharge te ondervragen of te doen ondervragen maar deze artikelen kennen aan een beklaagde geen absoluut of onbeperkt recht toe om getuigen à décharge door de politie te doen ondervragen of op de rechtszitting als getuige te horen, waarbij het aan de beklaagde toekomt aan te tonen en te motiveren dat het horen van een getuige à décharge noodzakelijk is voor de waarheidsvinding en het aan de rechter staat om daarover te oordelen, waarbij deze er dient over te waken dat het recht van de beklaagde op een eerlijk proces in zijn geheel beschouwd niet in het gedrang wordt gebracht; de rechter moet zijn beslissing over het al dan niet horen van de getuigen à décharge steunen op concrete omstandigheden die hij aanwijst en die onder meer betrekking kunnen hebben op de feitelijke of juridische onmogelijkheid om de getuigen te horen, de relatie die de getuige had of heeft met de bij het strafproces betrokken partijen, de betrouwbaarheid van de door de getuige af te leggen verklaring rekening houdend met die relatie, zijn persoonlijkheid of het tijdsverloop sinds de feiten of het beschikbaar zijn van een geschreven verklaring van de persoon die de beklaagde als getuige wenst te horen, waarin die een eerdere verklaring herroept of nuanceert, maar de rechter is niet ertoe gehouden bij de afwijzing van het verzoek tot het horen onder eed op de rechtszitting van getuigen à décharge de criteria betreffende het horen van getuigen à charge te betrekken (1). (1) Cass. 21 november 2017, AR P.17.0410.N, AC 2017, nr. 662; Cass. 30 mei 2017, AR P.17.0322.N, arrest niet gepubliceerd; Cass. 2 mei 2017, AR P.17.0290.N, AC 2017, nr. 303; Cass. 31 januari 2017, AR P.16.0970.N, AC 2017, nr. 73 met concl. van advocaat-generaal MORTIER; EHRM 14 juni 2016, Riahi t. België.

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

26 februari 2019

P.2018.1028.N

[ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190226.1](#)

AC nr. ...

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Recht op een eerlijk proces - Stedenbouw - Herstelvordering - Procedure voor de Hoge Raad voor het Handhavingsbeleid - Schending van het gelijkheidsbeginsel - Draagwijdte

Het op een verschillende wijze regelen van de wijze waarop de herstelplichtige en de herstellvorderende overheid participeren in de procedure voor de Hoge Raad voor het Handhavingsbeleid, zijnde een orgaan van het actief bestuur belast met een opdracht van administratief toezicht op de herstellvorderende overheden, is niet strijdig met het gelijkheidsbeginsel; uit het verschil in belang dat die partijen behartigen, de eerste enkel zijn persoonlijk belang, de tweede het algemeen belang volgens de door de decreetgever bepaalde criteria, volgt dat zij zich in een verschillende rechtstoestand bevinden en dat een verschil in behandeling verantwoord is.

5 februari 2019

P.2017.0756.N

[ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190205.1](#)

AC nr. ...

Verdrag rechten van de mens - Allerlei - Eerste aanvullend protocol - Artikel 1 - Bescherming van de eigendom - Stedenbouw - Herstelmaatregelen - Vrijwaring van de ruimtelijke ordening - Beperking van het recht op eigendom - Draagwijdte

De vrijwaring van een goede ruimtelijke ordening maakt deel uit van het algemeen belang en de Staat mag ter verwezenlijking van dit algemeen belang overeenkomstig artikel 1 Eerste Aanvullend Protocol EVRM het recht op eigendom beperken en mag dan ook betreffende de te vorderen herstelmaatregelen een beleids- en appreciatieruimte toevertrouwen aan de met de handhaving belaste organen van het bestuur (1). (1) Cass. 25 januari 2011, AR P.10.0369.N, AC 2011, nr. 69.

5 februari 2019

P.2017.0756.N

[ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190205.1](#)

AC nr. ...

RECHTERLIJK GEWIJSDE

GEZAG VAN GEWIJSDE

Gezag van gewijsde - Burgerlijke zaken - Exceptie van het gewijsde - Einduitspraak - Nieuw hoger beroep met hetzelfde voorwerp

Uit de artikelen 19, eerste en tweede lid, 23, 616 en 1050 Gerechtelijk Wetboek volgt dat de exceptie van het gewijsde verhindert dat partijen opnieuw een hoger beroep met hetzelfde voorwerp instellen wanneer in hoger beroep reeds een einduitspraak werd gedaan over de vorderingen van partijen (1). (1) Zie concl. OM.

- Artt. 19, eerste en tweede lid, 23, 616 en 1050 Gerechtelijk Wetboek

8 maart 2019

C.2016.0130.N

[ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190308.1](#)

AC nr. ...

RECHTERLIJKE ORGANISATIE

BURGERLIJKE ZAKEN

Burgerlijke zaken - Maatschap - Gerechtelijk mandataris - Voorlopig bewindvoerder - Betwisting over de aanstelling - Geding in hoger beroep - Noodzakelijk betrokken partij in hoger beroep

Waar hoger beroep slechts kan worden ingesteld tegen een partij die in de procedure in eerste aanleg, hetzij in persoon, hetzij vertegenwoordigd, tegen de appellant is opgetreden en niet kan worden gericht tegen iemand die geen partij was in eerste aanleg, verhindert dit, noch artikel 1053 Gerechtelijk Wetboek, dat naast de onsplitsbaarheid, de aard zelf van de procedure of de rol van de gerechtelijke mandataris die in de loop van de procedure wordt aangesteld, in beginsel vereist dat deze mandataris noodzakelijk in de procedure moet worden betrokken om hem te horen en de verdere procesgang aan hem tegenstelbaar te maken, wat met name het geval is wanneer de aanstelling van een voorlopig bewindvoerder wordt betwist en met een rechtsmiddel beoogd wordt het bestuur van een maatschap te herstellen (1). (1) Zie concl. OM.

- Artt. 616 en 1053 Gerechtelijk Wetboek

8 maart 2019

C.2016.0506.N

[ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190308.3](#)

AC nr. ...

Burgerlijke zaken - Samenstelling van het rechtscollege - Vermelding van dezelfde namen van raadsheren in het proces- verbaal van de terechtzitting en de in de zaak gewezen uitspraak

Wanneer het proces-verbaal van de terechtzitting waarop de zaak werd behandeld en in beraad werd genomen en de in de zaak gewezen uitspraak dezelfde namen van raadsheren vermeldt, staat vast dat het dezelfde rechters zijn die de zaak hebben behandeld en erover hebben geoordeeld en die de beslissing hebben ondertekend (1). (1) Zie concl. OM.

- Art. 779 Gerechtelijk Wetboek

12 april 2019

F.2017.0161.N

[ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190412.3](#)

AC nr. ...

Burgerlijke zaken - Verordening nr. 1215/2012 van 12 december 2012 - Vervoersovereenkomst - Forumkeuzebeding - Beoordeling door de rechter

Het Hof van Justitie van de Europese Unie oordeelt in vaste rechtspraak dat artikel 3, lid 3, Richtlijn 93/13/EEG, waarvan artikel 3, lid 7, Ierse Wet nr.27/1995 de omzetting vormt in het Ierse recht, aldus moet worden uitgelegd dat een beding in een overeenkomst tussen een consument en een verkoper dat tevoren door de verkoper is opgesteld en waarover niet afzonderlijk is onderhandeld, en dat de rechter van de plaats van de vestiging van de verkoper bevoegd verklaart voor de beslechting van alle uit de overeenkomst voortvloeiende geschillen, als oneerlijk kan worden aangemerkt zodat de Belgische rechter die slechts de formele geldigheid van het voorliggende beding inzake internationale rechtsmacht heeft getoetst aan de voorwaarden van artikel 25 Brussel Ibis- verordening, zonder na te gaan of dit beding, krachtens het op grond van de verwijzingsregel in deze bepaling toepasselijke recht, de rechten en verplichtingen van de partijen ten nadele van de consument aanzienlijk verstoort, zijn beslissing niet naar recht verantwoordt (1). (1) Zie concl. OM.

- Art. 25, eerste lid Verordening (EU) nr. 1215/2012 van het Europees Parlement en de Raad van 12 december 2012 betreffende de rechterlijke bevoegdheid, de erkenning en de tenuitvoerlegging van beslissingen in burgerlijke en handelszaken

8 februari 2019

C.2018.0354.N

[ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190208.5](#)

AC nr. ...

STRAFZAKEN

Strafzaken - Rechtbank van eerste aanleg - Correctionele kamer - Correctionele kamer zetelend in beroep - Sociaal strafrecht - Samenstelling - Artikel 78 Gerechtelijk Wetboek - Bestaanbaarheid met de artikelen 10 en 11 van de Grondwet - Verzoek tot het stellen van een prejudiciële vraag - Uitspraak van het Grondwettelijk Hof over een prejudiciële vraag met identiek onderwerp - Schending - Handhaving van de gevolgen van de geschonden bepalingen - Gevolg

Bij arrest nr. 162/2018 van 22 november 2018 heeft het Grondwettelijk Hof, naar aanleiding van een prejudiciële vraag met een identiek onderwerp geoordeeld dat artikel 78 Gerechtelijk Wetboek de artikelen 10 en 11 Grondwet schendt, in zoverre het niet erin voorziet dat, wanneer de in artikel 76, § 2, tweede lid, van hetzelfde Wetboek bedoelde correctionele kamer uit drie rechters bestaat, één van de rechters een bijzondere opleiding heeft gevolgd of dat één van hen rechter is in de arbeidsrechtbank en heeft het de gevolgen van die bepaling gehandhaafd ten aanzien van alle vonnissen die vóór de bekendmaking van dit arrest in het Belgisch Staatsblad zijn gewezen in omstandigheden als vermeld in de prejudiciële vraag; de handhaving van de gevolgen van artikel 78 Gerechtelijk Wetboek heeft tot gevolg dat de beklaagden zich niet langer kunnen beroepen op de met het middel aangevoerde ongrondwettigheid en het Hof is op grond van artikel 26, § 2, eerste lid, 2°, Bijzondere Wet Grondwettelijk Hof niet ertoe gehouden de prejudiciële vraag te stellen (1). (1) Cass. 20 februari 2018, AR P.16.1133.N, AC 2018, nr. 107 met concl. OM; zie ook Cass. 20 februari 2018, AR P. 17.0314.N, AC 2018, nr. 108 met concl. OM; GwH 22 november 2018, nr. 162/2018.

19 maart 2019

P.2018.0865.N

[ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190319.7](#)

AC nr. ...

RECHTSBEGINSELEN (ALGEMENE)

- Loyale medewerking aan de bewijsvoering - Verbod op verrijking zonder oorzaak - Bewijslast - Verdeling van de bewijslast - Toepassing

Krachtens het algemeen rechtsbeginsel van het verbod op verrijking zonder oorzaak kan een vermogensverschuiving worden ongedaan gemaakt wanneer zowel de verrijking als de correlatieve verarming niet door enige rechtsgrond gerechtvaardigd zijn, waarbij de bewijslast dat de voorwaarden voor het instellen van deze vordering vervuld zijn, rust op diegene die ze instelt, weze het dat wanneer de eiser voldoende aanwijzingen verstrekt dat iedere rechtsgrond ontbreekt het, krachtens het algemeen rechtsbeginsel dat partijen gehouden zijn om loyaal mee te werken aan de bewijsvoering, aan de verweerder op de verrijkingsvordering staat om het voorhanden zijn van een rechtsgrond aan te tonen.

7 juni 2019

C.2018.0523.N

[ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190607.5](#)

AC nr. ...

- Verbod op verrijking zonder oorzaak - Bewijslast - Verdeling van de bewijslast - Toepassing

Krachtens het algemeen rechtsbeginsel van het verbod op verrijking zonder oorzaak kan een vermogensverschuiving worden ongedaan gemaakt wanneer zowel de verrijking als de correlatieve verarming niet door enige rechtsgrond gerechtvaardigd zijn, waarbij de bewijslast dat de voorwaarden voor het instellen van deze vordering vervuld zijn, rust op diegene die ze instelt, weze het dat wanneer de eiser voldoende aanwijzingen verstrekt dat iedere rechtsgrond ontbreekt het, krachtens het algemeen rechtsbeginsel dat partijen gehouden zijn om loyaal mee te werken aan de bewijsvoering, aan de verweerder op de verrijkingsvordering staat om het voorhanden zijn van een rechtsgrond aan te tonen.

7 juni 2019

C.2018.0523.N

[ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190607.5](#)

AC nr. ...

- Burgerlijke zaken - Beschikkingsbeginsel - Ambt van de rechter

De rechter moet de juridische aard van de door de partijen aangevoerde feiten onderzoeken en mag, ongeacht de juridische omschrijving die de partijen daaraan hebben gegeven, de voor hem aangevoerde redenen ambtshalve aanvullen, op voorwaarde dat hij geen betwisting opwerpt waarvan de partijen het bestaan hebben uitgesloten, dat hij enkel steunt op feiten die hem regelmatig ter beoordeling zijn voorgelegd, dat hij het voorwerp van de vordering niet wijzigt en daarbij het recht van verdediging van de partijen niet miskent (1). (1) Zie Cass. 27 september 2018, AR C.16.0138.F-C.16.0375.F, AC 2018, nr. 504.

11 oktober 2019

C.2019.0059.F

[ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191011.4](#)

AC nr. ...

- Onafhankelijkheid en onpartijdigheid van de rechter - Onafhankelijkheid van de kamer van inbeschuldigingstelling ten aanzien van de andere kamers van het hof van beroep

Het ambt van de rechter is niet verenigbaar met een hiërarchie of een bevelstructuur; de kamer van inbeschuldigingstelling van een hof hangt niet af van de correctionele kamers van dat zelfde hof van beroep.

- Art. 6.1 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

9 oktober 2019

P.2019.0535.F

[ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191009.2](#)

AC nr. ...

- Rechtsmisbruik - In het geding zijnde belangen - Beoordeling - Feitenrechter - Verplichting

Rechtsmisbruik bestaat in de uitoefening van een recht op een wijze die kennelijk de grenzen te buiten gaat van de normale uitoefening van dat recht door een voorzichtig en bedachtzaam persoon; dit is inzonderheid het geval wanneer de veroorzaakte schade niet in verhouding staat tot het voordeel dat de houder van dat recht beoogd of verkregen heeft; bij de beoordeling van de belangen die in het geding zijn, moet de rechter rekening houden met alle omstandigheden van de zaak.

- Art. 1134, derde lid Burgerlijk Wetboek

18 oktober 2019

C.2019.0136.F

[ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191018.2](#)

AC nr. ...

- Burgerlijke zaken - Beschikkingsbeginsel - Ambt van de rechter

De rechter moet de juridische aard van de door de partijen aangevoerde feiten onderzoeken en mag, ongeacht de juridische omschrijving die de partijen daaraan hebben gegeven, de voor hem aangevoerde redenen ambtshalve aanvullen, op voorwaarde dat hij geen betwisting opwerpt waarvan de partijen het bestaan hebben uitgesloten, dat hij enkel steunt op feiten die hem regelmatig ter beoordeling zijn voorgelegd, dat hij het voorwerp van de vordering niet wijzigt en daarbij het recht van verdediging van de partijen niet miskent (1). (1) Zie Cass. 27 september 2018, AR C.16.0138.F-C.16.0375.F, AC 2018, nr. 504.

11 oktober 2019

C.2019.0059.F

[ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191011.4](#)

AC nr. ...

RECHTSMISBRUIK

- Receptiekosten

Rechtsmisbruik bestaat in de uitoefening van een recht op een wijze die kennelijk de grenzen te buiten gaat van de normale uitoefening van dat recht door een voorzichtig en bedachtzaam persoon; dit is inzonderheid het geval wanneer de veroorzaakte schade niet in verhouding staat tot het voordeel dat de houder van dat recht beoogd of verkregen heeft; bij de beoordeling van de belangen die in het geding zijn, moet de rechter rekening houden met alle omstandigheden van de zaak.

- Art. 1134, derde lid Burgerlijk Wetboek

18 oktober 2019

C.2019.0136.F

[ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191018.2](#)

AC nr. ...

- In het geding zijnde belangen - Beoordeling - Feitenrechter - Verplichting

Rechtsmisbruik bestaat in de uitoefening van een recht op een wijze die kennelijk de grenzen te buiten gaat van de normale uitoefening van dat recht door een voorzichtig en bedachtzaam persoon; dit is inzonderheid het geval wanneer de veroorzaakte schade niet in verhouding staat tot het voordeel dat de houder van dat recht beoogd of verkregen heeft; bij de beoordeling van de belangen die in het geding zijn, moet de rechter rekening houden met alle omstandigheden van de zaak.

- Art. 1134, derde lid Burgerlijk Wetboek

18 oktober 2019

C.2019.0136.F

[ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191018.2](#)

AC nr. ...

RECHTSPLEGINGSVERGOEDING

- Appelrechter - Hervorming rechtsplegingsvergoeding eerste rechter - Indexering van de rechtsplegingsvergoeding verschuldigd voor de procedure in eerste aanleg - Werking in de tijd

Wanneer de appelrechter de beslissing van de eerste rechter nopens de rechtsplegingsvergoeding hervormt, dient hij zich voor wat betreft de indexering van de rechtsplegingsvergoeding verschuldigd voor de procedure in eerste aanleg, te plaatsen op de datum van de uitspraak door de eerste rechter (1). (1) Zie concl. OM.

- Artt. 2, tweede lid, en 8 KB 26 oktober 2007 tot vaststelling van het tarief van de rechtsplegingsvergoeding bedoeld in artikel 1022 Gerechtelijk Wetboek en tot vaststelling van de datum van inwerkingtreding van de artikelen 1 tot 13 Wet 21 april 2007 betreffende de verhaalbaarheid

- Artt. 1017, eerste lid, 1018, 6°, en 1022, eerste en tweede lid Gerechtelijk Wetboek

1 maart 2019

C.2018.0219.N

#Type!

AC nr. ...

- Strafzaken - Beslissing die verschillende partijen, in eenzelfde gerechtelijke band en bijgestaan door dezelfde advocaat, in het gelijk stelt - Rechtsplegingsvergoeding ten laste van de in het ongelijk gestelde partij - Vaststelling

Wanneer eenzelfde advocaat in eenzelfde gerechtelijke band verschillende partijen bijstaat die in het gelijk worden gesteld, vermag de rechter de in het ongelijk gestelde partij niet jegens hen te veroordelen tot meerdere rechtsplegingsvergoedingen per aanleg (1). (1) Waarvan het tweede lid voortaan bepaalt: "De bedragen worden vastgesteld per gerechtelijke band en ten aanzien van elke partij die door een advocaat wordt bijgestaan. Wanneer eenzelfde advocaat in eenzelfde gerechtelijke band verschillende partijen bijstaat, wordt de rechtsplegingsvergoeding onder hen verdeeld", en dit sinds de wijziging ervan door het koninklijk besluit van 29 maart 2019 tot wijziging van het koninklijk besluit van 26 oktober 2007 tot vaststelling van het tarief van de rechtsplegingsvergoeding bedoeld in artikel 1022 van het Gerechtelijk Wetboek en tot vaststelling van de datum van inwerkingtreding van de artikelen 1 tot 13 van de wet van 21 april 2007 betreffende de verhaalbaarheid van de erelonen en de kosten verbonden aan de bijstand van de advocaat en tot vaststelling van de datum van inwerkingtreding van de wet van 21 februari 2010 tot wijziging van de artikelen 1022 van het Gerechtelijk Wetboek en 162bis van het Wetboek van strafvordering, BS 29 maart 2019, i.w.tr. 20 april 2019.

- Art. 1 KB 26 oktober 2007 tot vaststelling van het tarief van de rechtsplegingsvergoeding bedoeld in artikel 1022 Gerechtelijk Wetboek en tot vaststelling van de datum van inwerkingtreding van de artikelen 1 tot 13 Wet 21 april 2007 betreffende de verhaalbaarheid

- Art. 1022 Gerechtelijk Wetboek

16 oktober 2019

P.2019.0718.F

[ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191016.3](#)

AC nr. ...

- Berekening - Strafzaken - Meerdere burgerlijke partijen in het gelijk gesteld

Uit artikel 1022 Gerechtelijk Wetboek en artikel 162bis, eerste lid, Wetboek van Strafvordering volgt dat, onverminderd de toepassing van het derde lid of vijfde lid van artikel 1022 Gerechtelijk Wetboek, wanneer meerdere burgerlijke partijen in het gelijk zijn gesteld, ieder van hen afzonderlijk recht heeft op een rechtsplegingsvergoeding ten laste van de beklaagde, ongeacht of zij al dan niet samen met één of meerdere andere in het gelijkgestelde burgerlijke partijen worden bijgestaan door eenzelfde advocaat en ongeacht of zij al dan niet in dezelfde zin hebben geconcludeerd (1). (1) Cass. 10 juni 2014, AR P.14.0280.N, AC 2014, nr. 412.

- Art. 162bis, eerste lid Wetboek van Strafvordering

- Art. 1022 Gerechtelijk Wetboek

26 maart 2019

P.2018.1248.N

[ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190326.2](#)

AC nr. ...

REDENEN VAN DE VONNISSEN EN ARRESTEN

ALGEMEEN

Algemeen - Verordening nr. 1215/2012 van 12 december 2012 - Vervoersovereenkomst - Forumkeuzebeding - Beoordeling door de rechter

Het Hof van Justitie van de Europese Unie oordeelt in vaste rechtspraak dat artikel 3, lid 3, Richtlijn 93/13/EEG, waarvan artikel 3, lid 7, Ierse Wet nr.27/1995 de omzetting vormt in het Ierse recht, aldus moet worden uitgelegd dat een beding in een overeenkomst tussen een consument en een verkoper dat tevoren door de verkoper is opgesteld en waarover niet afzonderlijk is onderhandeld, en dat de rechter van de plaats van de vestiging van de verkoper bevoegd verklaart voor de beslechting van alle uit de overeenkomst voortvloeiende geschillen, als oneerlijk kan worden aangemerkt zodat de Belgische rechter die slechts de formele geldigheid van het voorliggende beding inzake internationale rechtsmacht heeft getoetst aan de voorwaarden van artikel 25 Brussel Ibis- verordening, zonder na te gaan of dit beding, krachtens het op grond van de verwijzingsregel in deze bepaling toepasselijke recht, de rechten en verplichtingen van de partijen ten nadele van de consument aanzienlijk verstoort, zijn beslissing niet naar recht verantwoordt (1). (1) Zie concl. OM.

- Art. 25, eerste lid Verordening (EU) nr. 1215/2012 van het Europees Parlement en de Raad van 12 december 2012 betreffende de rechterlijke bevoegdheid, de erkenning en de tenuitvoerlegging van beslissingen in burgerlijke en handelszaken

8 februari 2019

C.2018.0354.N

[ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190208.5](#)

AC nr. ...

Algemeen - Exceptie van nietigheid - Taak van de rechter

Artikel 861, Gerechtelijk wetboek, krachtens hetwelk de rechter een proceshandeling alleen dan nietig kan verklaren of het niet-naleven van een termijn die op straffe van nietigheid is voorgeschreven kan sanctioneren indien het aangeklaagde verzuim of onregelmatigheid de belangen schaadt van de partij die de exceptie opwerpt, veronderstelt dat de partij die de exceptie opwerpt door het verzuim of de onregelmatigheid haar rechten in het geding redelijkerwijze niet of niet volledig heeft kunnen laten gelden binnen de normale procesgang, waarbij de rechter nagaat of het aangeklaagde verzuim de belangen schaadt van de partij die de exceptie opwerpt en onaantastbaar oordeelt over het oorzakelijk verband tussen de ingeroepen belangenschade van die partij en het aangeklaagde verzuim of onregelmatigheid (1). (1) Zie concl. OM.

- Art. 861 Gerechtelijk Wetboek

8 februari 2019

C.2016.0315.N

[ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190208.1](#)

AC nr. ...

ALLERLEI

Allerlei - Burgerlijke zaken - Punt van de vordering - Beoordeling door de rechter - Algemene formule van afwijzing ("vangnetformule")

Een algemene formule waarbij de rechter "al het op hoofdeis meer en andersgevorderde als zijnde ongegrond" afwijst, kan niet als een beoordeling van een punt van de vordering worden beschouwd wanneer uit de redenen van de beslissing niet blijkt dat de rechter dit punt van de vordering heeft onderzocht (1). (1) Zie concl. OM.

- Artt. 794/1 en 1138, 3° Gerechtelijk Wetboek

15 maart 2019

C.2018.0275.N

[ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190315.2](#)

AC nr. ...

SLAGEN EN VERWONDINGEN - DODEN

OPZETTELIJK TOEBRENGEN VAN VERWONDINGEN EN OPZETTELIJK DODEN

Opzettelijk toebrengen van verwondingen en opzettelijk doden - Verschoningsgrond - Verschoning wegens uitlokking

De door artikel 411 van het Strafwetboek bedoelde verschoning wegens uitlokking geldt enkel voor diegene die zich schuldig maakt aan doodslag en opzettelijke slagen en verwondingen als het een onmiddellijke reactie op onrechtmatige en ernstige gewelddaden van de uitlokker betreft (1). (1) Cass. 22 april 2015, AR P.15.0118.F, AC 2015, nr. 271, met concl. van advocaat-generaal .D. VANDERMEERSCH, in Pas.

- Art. 416 Strafwetboek

25 september 2019

P.2019.0544.F

[ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190925.4](#)

AC nr. ...

Opzettelijk toebrengen van verwondingen en opzettelijk doden - Poging tot doodslag - Oogmerk om te doden

De dood van anderen is een resultaat dat gewild, gewenst, verhoopt of aanvaard kan worden als een normaal en voorzienbaar gevolg van het toegepaste geweld (1); het feit dat het slachtoffer zijn verwondingen heeft overleefd of aan de op hem gepleegde aanslag is ontkomen, niettegenstaande de daden die door de daders tegen hem zijn gesteld, is een omstandigheid die, onafhankelijk van de wil van die daders, als dusdanig het oogmerk om te doden niet opheft. (1) Zie Cass. 2 oktober 2018, AR P.18.0682.N, AC 2018, nr. 519, § 3, noot V. VERECKE, "Het eventueel opzet bij de beoordeling van het oogmerk om te doden", R.A.B.G., 2019, pp. 22-30. Zie ook Cass. 6 november 2019, AR P.19.0651.F, en de concl. van advocaat-generaal VANDERMEERSCH, AC 2019, nr. 572: "De poging tot doodslag veronderstelt dat de dader willens en wetens het opzet had om te doden. De bij de wet vereiste bestanddelen wil en kennis bestaan hierin dat de dader opzettelijk en met kennis van zaken tot de verboden gedraging is overgegaan, mits hij, met betrekking tot een gevolg dat het misdrijf heeft opgeleverd, dat gevolg heeft willen teweegbrengen of zich ervan bewust was dat het gevolg zich bij een normale gang van zaken zou voordoen", volgens de definitie van "oogmerk" en "kennis" die het opzet kenmerken, zoals gecodificeerd in artikel 30 van het Statuut van Rome inzake het Internationaal Strafhof: voornoemd arrest lijkt aldus een einde te maken aan de controverse aangaande het begrip "eventueel opzet", waardoor het zinloos is geworden nog langer op dat begrip een beroep te doen (zie Cass. 8 november 2017, AR P.17.0797.F, AC 2017, nr. 623, en concl. "in substantie" van het OM, noot Fr. KUTY, «La notion de dol éventuel et son application à la tentative punissable», J.T., 2018, pp. 369-374).(M.N.B.)

- Artt. 51 en 392 Strafwetboek

2 oktober 2019

P.2019.0579.F

[ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191002.8](#)

AC nr. ...

Opzettelijk toebrengen van verwondingen en opzettelijk doden - Poging tot doodslag - Mededaderschap

Strafbare deelneming aan een poging tot doodslag veronderstelt dat de mededader zich willens en wetens heeft aangesloten bij het misdadig opzet van de dader, namelijk het oogmerk om te doden.

- Artt. 51, 66 en 392 Strafwetboek

2 oktober 2019

P.2019.0579.F

[ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191002.8](#)

AC nr. ...

Opzettelijk toebrengen van verwondingen en opzettelijk doden - Rechtvaardiging - Wettige verdediging - Voorwaarden - Beoordeling door de rechter - Toezicht door het Hof

Wanneer wettige verdediging wordt aangevoerd, oordeelt de rechter op onaantastbare wijze over de ernst en het ogenblikkelijke karakter van de onrechtmatige agressie alsook over de noodzaak en het evenredige karakter van het verweer, op grond van de feitelijke omstandigheden van de zaak en rekening houdend met de reacties die de aangevallen persoon redelijkerwijs kon of moest hebben; het Hof beperkt zich ertoe na te gaan of de rechter, uit die vaststellingen, die beslissing naar recht heeft kunnen afleiden (1). (1) Cass. 5 september 2018, AR P.18.0242.F, AC 2018, nr. 443.

- Art. 416 Strafwetboek

25 september 2019

P.2019.0544.F

[ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190925.4](#)

AC nr. ...

Opzettelijk toebrengen van verwondingen en opzettelijk doden - Oogmerk om te doden

Het oogmerk om te doden kan met name worden afgeleid uit het gebruikte instrument, de verbetering van de dader, zijn houding of zijn uitspraken vóór, tijdens en na de daad; het opzettelijk aanrijden van een voetganger met een motorvoertuig kan, naargelang van de omstandigheden, een oogmerk om te doden uitmaken, ook al ontkomt het slachtoffer aan de dood.

- Artt. 51 en 392 Strafwetboek

2 oktober 2019

P.2019.0579.F

[ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191002.8](#)

AC nr. ...

SOCIALE ZEKERHEID**ALGEMEEN*****Algemeen - Venootschap - Faillissement - Sociale zekerheidsschulden - Persoonlijke en hoofdelijke aansprakelijkheid van de bestuurder en gewezen bestuurder - Bepaling van de omvang van de bedragen - Beoordeling door de rechter***

De rechter, die dient te oordelen of de wettelijke voorwaarden voor de persoonlijke en hoofdelijke aansprakelijkheid zijn vervuld, kan nagaan of er, in geval van de herhaalde betrokkenheid bij faillissementen met sociale zekerheidsschulden, sprake is van een dergelijk procedé van frauduleuze herhaling en kan bij het bepalen van de omvang van de bedragen waartoe de bestuurder en de gewezen bestuurder gehouden zijn, derhalve rekening houden met het gegeven of zij al dan niet te goeder trouw waren (1). (1) GwH 25 september 2014, nr. 133/2014, B-9; zie ook Cass. 24 maart 2016, AR C.15.0166.N, AC 2016, nr. 217, met concl. OM.

- Art. 265, § 2 Wetboek 7 mei 1999 van vennootschappen

31 mei 2019

C.2018.0499.N

[ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190531.1](#)

AC nr. ...

STEDENBOUW**BOUWVERGUNNING*****Bouwvergunning - Herstelvordering - Beoordeling van de wettigheid van de herstellvordering - Wijzigingen sedert de bewezen verklaarde feiten - In acht te nemen elementen - Feitelijke toestand, verleende stedenbouwkundige vergunningen en planologisch kader - Draagwijdte***

De herstellvordering moet in beginsel geënt zijn op feiten die het voorwerp uitmaken van een bewezen verklaarde telastlegging en ze beoogt het herstel van de wettigheid naar de toekomst toe; de rechter moet bij de beoordeling van de wettigheid van de herstellvordering dan ook wel degelijk rekening houden met de wijzigingen die zich sinds de bewezen verklaarde feiten hebben voorgedaan en dit zowel wat betreft de plaatselijke feitelijke toestand, de verleende stedenbouwkundige vergunningen als het planologische kader en hij dient het planologisch kader met inbegrip van de toepasselijke stedenbouwkundige verordeningen in aanmerking te nemen zoals die gelden op het ogenblik van zijn uitspraak (1). (1) Cass. 27 februari 2018, AR P.17.0593.N, AC 2018, nr. 125; Cass. 12 december 2017, AR P.16.1104.N, AC 2017, nr. 705; Cass. 18 april 2017, AR P.16.0688.N, AC 2017, nr. 260; Cass. 09 september 2014, AR P.12.0896.N, AC 2014, nr. 500; Cass. 12 juni 2012, AR P.11.2025; AC 2012, nr. 378; Cass. 22 mei 2012, AR P.11.2058.N, AC 2012, nr. 325.

5 februari 2019

P.2017.0756.N

[ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190205.1](#)

AC nr. ...

HERSTEL VAN PLAATS IN DE VORIGE STAAT. BETALING VAN EEN MEERWAARDE***Herstel van plaats in de vorige toestand - Betaling van een meerwaarde - Herstelvordering -***

Aanvechting van de wettigheid van de herstellvordering - Taak van de rechter - Draagwijdte

Wanneer de wettigheid van de herstellvordering wordt aangevochten, moet de rechter in het bijzonder nagaan of die vordering niet kennelijk onredelijk is, meer bepaald of het voordeel van de gevorderde herstellmaatregel tot behoud van een goede ruimtelijke ordening opweegt tegen de last die daaruit voor de overtreder voortvloeit.; het gevorderde herstel moet evenredig zijn aan de in concreto vastgestelde aantasting van de ruimtelijke ordening en de maatregel moet redelijk blijven in vergelijking tot de last die hij voor de betrokkene meebrengt (1). (1) Cass. 10 februari 2009, AR P.08.1163.N, AC 2009, nr. 108; Cass. 4 februari 2003, AR P.01.1462.N, AC 2003, nr. 80.

5 februari 2019

P.2017.0756.N

[ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190205.1](#)

AC nr. ...

Herstel van plaats in de vorige toestand - Betaling van een meerwaarde - Herstellvordering - Beoordeling van de wettigheid van de herstellvordering - Wijzigingen sedert de bewezen verklaarde feiten - In acht te nemen elementen - Feitelijke toestand, verleende stedenbouwkundige vergunningen en planologisch kader - Draagwijdte

De herstellvordering moet in beginsel geënt zijn op feiten die het voorwerp uitmaken van een bewezen verklaarde telastlegging en ze beoogt het herstel van de wettigheid naar de toekomst toe; de rechter moet bij de beoordeling van de wettigheid van de herstellvordering dan ook wel degelijk rekening houden met de wijzigingen die zich sinds de bewezen verklaarde feiten hebben voorgedaan en dit zowel wat betreft de plaatselijke feitelijke toestand, de verleende stedenbouwkundige vergunningen als het planologische kader en hij dient het planologisch kader met inbegrip van de toepasselijke stedenbouwkundige verordeningen in aanmerking te nemen zoals die gelden op het ogenblik van zijn uitspraak (1). (1) Cass. 27 februari 2018, AR P.17.0593.N, AC 2018, nr. 125; Cass. 12 december 2017, AR P.16.1104.N, AC 2017, nr. 705; Cass. 18 april 2017, AR P.16.0688.N, AC 2017, nr. 260; Cass. 09 september 2014, AR P.12.0896.N, AC 2014, nr. 500; Cass. 12 juni 2012, AR P.11.2025; AC 2012, nr. 378; Cass. 22 mei 2012, AR P.11.2058.N, AC 2012, nr. 325.

5 februari 2019

P.2017.0756.N

[ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190205.1](#)

AC nr. ...

Herstel van plaats in de vorige toestand - Betaling van een meerwaarde - Artikel 6.1.41, § 1, eerste lid, Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening - Herstellvordering - Keuze van de herstellmaatregel - Bepalend criterium - Aantasting van de goede plaatselijke ordening - Draagwijdte

Uit de in artikel 6.1.41, § 1, eerste lid, Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening, vastgelegde prioriteitenorde en de daarbij gehanteerde uitzonderingen volgt dat nog meer dan de aard van de overtreding, de aantasting van de goede plaatselijke ordening bepalend is voor de keuze van de herstellmaatregel, zowel in het door artikel 6.1.41, § 1, 1°, als in het door artikel 6.1.41, § 1, 2°, bedoelde geval en het bevelen van een herstellmaatregel vereist dat de plaatselijke ruimtelijke ordening door het misdrijf is geschaad en de maatregel ertoe strekt de plaatselijke ordening te herstellen; krachtens artikel 1 Eerste Aanvullend Protocol EVRM en artikel 159 Grondwet moet de rechter nagaan of de beslissing van de herstellvorderende overheid om een bepaalde herstellmaatregel te vorderen, uitsluitend met het oog op een goede ruimtelijke ordening is genomen en moet hij een vordering die is gestoeld op motieven die vreemd zijn aan de ruimtelijke ordening of op een opvatting van een goede ruimtelijke ordening die kennelijk onredelijk is, buiten gevolg laten (1). (1) Cass. 16 januari 2018, AR P.17.0437.N, AC 2018, nr. 31; Cass. 15 juni 2004, AR P.04.1345.N, AC 2004, nr. 323.

5 februari 2019

P.2017.0756.N

[ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190205.1](#)

AC nr. ...

Herstel van plaats in de vorige toestand - Betaling van een meerwaarde - Artikel 6.1.41, § 3, Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening - Herstellvordering - Termijn voor de uitvoering van de herstellmaatregel - Onaantastbare beoordeling door de rechter

Artikel 6.1.41, § 3, Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening, schrijft voor dat de rechter een termijn voor de uitvoering van de herstelmaatregel bepaalt; uit de wetsgeschiedenis van deze bepaling volgt dat de rechter onaantastbaar beslist over de termijn voor het vrijwillig herstel in het licht van de concrete omstandigheden van de zaak (1). (1) Cass. 16 januari 2018, AR P.17.0437.N, AC 2018, nr. 31.

5 februari 2019

P.2017.0756.N

[ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190205.1](#)

AC nr. ...

Herstel van plaats in de vorige toestand - Betaling van een meerwaarde - Herstelvordering - Procedure voor de Hoge Raad voor het Handhavingsbeleid - Schending van het gelijkheidsbeginsel - Draagwijdte

Het op een verschillende wijze regelen van de wijze waarop de herstellplichtige en de herstellvorderende overheid participeren in de procedure voor de Hoge Raad voor het Handhavingsbeleid, zijnde een orgaan van het actief bestuur belast met een opdracht van administratief toezicht op de herstellvorderende overheden, is niet strijdig met het gelijkheidsbeginsel; uit het verschil in belang dat die partijen behartigen, de eerste enkel zijn persoonlijk belang, de tweede het algemeen belang volgens de door de decreetgever bepaalde criteria, volgt dat zij zich in een verschillende rechtstoestand bevinden en dat een verschil in behandeling verantwoord is.

5 februari 2019

P.2017.0756.N

[ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190205.1](#)

AC nr. ...

Herstel van plaats in de vorige toestand - Betaling van een meerwaarde - Artikelen 6.1.41, § 1, eerste lid, 6.1.7 en 6.1.6, § 2, eerste lid, Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening - Herstelvordering - Hoge Raad voor het Handhavingsbeleid - Adviesbevoegdheid - Beoordelingsbevoegdheid van de rechter - Draagwijdte

Uit de bepalingen van de artikelen 6.1.41, § 1, eerste lid, 6.1.7 en 6.1.6, § 2, eerste lid, Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening volgt dat de overheden die op grond van het decreet bevoegd zijn om een herstellvordering te formuleren dit moeten doen volgens de door de decreetgever bepaalde criteria en in de regel op een positief advies van de Hoge Raad voor het Handhavingsbeleid en dus niet naar eigen inzicht de meest passende herstellvordering kunnen kiezen.; de aan de Hoge Raad voor het Handhavingsbeleid toevertrouwde adviesbevoegdheid laat de beoordelingsbevoegdheid van de rechter over de herstellvordering volledig vrij en de rechter vermog een op grond van artikel 6.1.7 Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening verleend advies met betrekking tot het inleiden van een herstellvordering bij toepassing van artikel 159 Grondwet op zijn wettigheid te toetsen en ingeval van onwettigheid dit advies buiten toepassing laten (1). (1) Cass. 7 juni 2016, AR P.15.0253.N, AC 2016, nr. 378; Cass. 2 juni 2015, AR P.14.1532.N, AC 2015, nr. 361.

5 februari 2019

P.2017.0756.N

[ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190205.1](#)

AC nr. ...

Herstel van plaats in de vorige toestand - Betaling van een meerwaarde - Herstelvordering - Artikel 6 EVRM - Artikel 6.1 - Recht op een eerlijk proces - Toepassing van artikel 6 EVRM op de herstellvorderende overheden en de Hoge Raad voor het Handhavingsbeleid - Draagwijdte

De omstandigheid dat artikel 6 EVRM zelf niet van toepassing is op de herstellvorderende overheden en op de Hoge Raad voor het Handhavingsbeleid zelf, heeft niet tot gevolg dat de herstellplichtige voor de strafrechter zijn feitelijke en juridische verweermiddelen betreffende het gevorderde herstel niet kan laten gelden; uit artikel 6 EVRM en de kwalificatie van de herstelmaatregel als straf volgt niet dat de strafrechter een verdergaande toetsingsbevoegdheid zou moeten hebben op het vlak van het gevorderde herstel dan het behoud van een goede ruimtelijke ordening (1). (1) Cass. 23 januari 2013, AR P.12.1424.F, AC 2013, nr.56.

5 februari 2019

P.2017.0756.N

[ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190205.1](#)

AC nr. ...

Herstel van plaats in de vorige toestand - Betaling van een meerwaarde - Artikel 4.3.1, § 2, 3°, Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening - Herstelvordering - Beoordeling van de plaatselijke ordening - Voorschriften van een stedenbouwkundige verordening - Draagwijdte

Artikel 4.3.1, § 2, 3°, Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening, belet niet dat bij de beoordeling van de plaatselijke ordening de rechter rekening houdt met de voorschriften van een stedenbouwkundige verordening.

5 februari 2019 P.2017.0756.N [ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190205.1](#) AC nr. ...

Herstel van plaats in de vorige toestand - Betaling van een meerwaarde - Vrijwaring van de ruimtelijke ordening - Beperking van het recht op eigendom - Draagwijdte

De vrijwaring van een goede ruimtelijke ordening maakt deel uit van het algemeen belang en de Staat mag ter verwezenlijking van dit algemeen belang overeenkomstig artikel 1 Eerste Aanvullend Protocol EVRM het recht op eigendom beperken en mag dan ook betreffende de te vorderen herstelmaatregelen een beleids- en appreciatieruimte toevertrouwen aan de met de handhaving belaste organen van het bestuur (1). (1) Cass. 25 januari 2011, AR P.10.0369.N, AC 2011, nr. 69.

5 februari 2019 P.2017.0756.N [ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190205.1](#) AC nr. ...

ONTEIGENING

Onteigening - Koninklijk besluit van 28 december 1972 betreffende de inrichting en de toepassing van de ontwerp-gewestplannen en gewestplannen - Kwalificatie van een inrichting - Onteigening - Bevoegdheid van de uitvoerende macht

Het begrip "milieubelastende industrie" wordt gedefinieerd in artikel 8, 2.1.2. van het koninklijk besluit van 28 december 1972 betreffende de inrichting en de toepassing van de ontwerp-gewestplannen en gewestplannen, waaruit volgt dat het de uitvoerende macht in het kader van een voorgenomen onteigening niet is toegelaten om een onderneming die niet beantwoordt aan de criteria van voormeld artikel niettemin te kwalificeren als een milieubelastende industrie in een ontwerp-gewestplan of gewestplan door middel van een aanduiding op een kaart (1). (1) Zie concl. OM.

- Art. 8, 2.1.2 KB 28 december 1972 betreffende de inrichting en toepassing van de ontwerp-gewestplannen en gewestplannen

8 maart 2019 C.2016.0481.N [ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190308.2](#) AC nr. ...

SANCTIES

Sancties - Voortzetten van handelingen, werken of wijzigingen in strijd met een bevel tot staken - Administratieve geldboete - Orgaan van een rechtspersoon

Voor het opleggen van een administratieve geldboete met toepassing van artikel 6.1.49.VCRO volstaat het wetens en willens voortzetten van handelingen, werken of wijzigingen in strijd met een door de stedenbouwkundig inspecteur bekrachtigd bevel tot staking, waarbij de enkele omstandigheid dat een natuurlijke persoon bij het doorbreken van een stakingsbevel is opgetreden als orgaan van een rechtspersoon geen afbreuk doet aan zijn eigen verantwoordelijkheid voor de miskennis van het stakingsbevel wanneer vaststaat dat hij het bevel tot staken wetens en willens heeft doorbroken (1). (1) Cass. 7 december 2018, AR C.17.0003.N, arrest niet gepubliceerd.

- Artt. 6.1.47 en 6.1.49 Besluit van de Vlaamse Regering 15 mei 2009 houdende coördinatie van de decreetgeving op de ruimtelijke ordening

7 juni 2019 C.2017.0108.N [ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190607.1](#) AC nr. ...

STRAF

ALGEMEEN. STRAF EN MAATREGEL. WETTIGHEID

Algemeen - Straf en maatregel - Wettigheid - Straf waarvoor geen uitsel kan worden verleend - Vaststelling van de overschrijding van de redelijke termijn - Sanctie - Straf lager dan de minimumstraf - Draagwijdte - Verlenen van een uitsel - Wettigheid

Het uitstel is een maatregel die gevolgen heeft voor de tenuitvoerlegging van de straf, terwijl de vermindering waarin de wet voorziet ingeval de rechter vaststelt dat de redelijke termijn overschreden is, betrekking heeft op de straf en niet op de tenuitvoerlegging ervan; wanneer, bijgevolg, de rechter vaststelt dat de redelijke termijn voor de berechting van de beklaagde overschreden is, is hij niet gemachtigd hem het voordeel toe te kennen van de in de Probatiwet bepaalde maatregelen, waarop zijn staat van herhaling hem verbiedt aanspraak te maken (1). (1) Zie Cass. 28 september 2011, AR P.11.1080.F, AC 2011, nr. 507; Cass. 9 oktober 2013, RG P.13.0772.F, AC 2013, nr. 509; Fr. KUTY, Principes généraux du droit pénal belge, dl. IV - La peine, Larcier, 2017, p. 1029.

- Art. 8 Wet van 29 juni 1964 betreffende de opschorting, het uitstel en de probatie
- Art. 21ter Wetboek van Strafvordering

16 oktober 2019   P.2019.0608.F   [ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191016.2](#)   AC nr. ...

Algemeen - Straf en maatregel - Wettigheid - Wettigheid - Als vervoersonderneming de bestuurder niet naar behoren te hebben geïnstrueerd en gecontroleerd - Strafbaarstelling - Artikel 2, § 1, eerste lid, Wet van 18 februari 1969 - Veroordeling tot een geldboete en vervangend rijverbod - Artikel 69bis Wegverkeerswet - Toepasselijkheid

Voor een geldboete opgelegd krachtens artikel 2, § 1, eerste lid, Wet van 18 februari 1969 kan als vervangende straf niet het door artikel 69bis Wegverkeerswet bedoelde vervangend rijverbod worden opgelegd, maar enkel de door artikel 40, eerste lid, Strafwetboek bedoelde vervangende gevangenisstraf (1). (1) Cass. 10 september 2013, AR P.13.1166.N, AC 2013, nr. 435.

- Art. 69bis Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968
- Art. 40 Strafwetboek
- Art. 2, § 1, eerste lid Wet 18 februari 1969 betreffende de maatregelen ter uitvoering van de internationale verdragen en akten inzake vervoer over de weg, de spoorweg of de waterweg, BS 4 april 1969

19 maart 2019   P.2017.1139.N   [ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190319.5](#)   AC nr. ...

AUTRES PEINES

Andere Straffen - Verbeurdverklaring - Heling - Witwassen - Vermogensvoordelen - Artikel 43bis, Strafwetboek - Verbeurdverklaring per equivalent - Draagwijdte

De verbeurdverklaring per equivalent, bedoeld in artikel 43bis, tweede lid, Strafwetboek, houdt geen verband met de individualiseerbaarheid van de illegale vermogensvoordelen, maar enkel met de vraag of die vermogensvoordelen nog aanwezig zijn in een vermogen, dan wel daaruit zijn verdwenen; enkel in dat laatste geval dient de rechter op grond van deze bepaling de beklaagde te veroordelen tot het betalen van een geldsom die het equivalent is van de geschatte waarde van het verdwenen vermogensvoordeel (1). (1) Indien de vermogensvoordelen soortzaken zijn die niet uit het vermogen van de betrokkene zijn verdwenen, maar daarin zijn vermengd met andere gelden, zijn zij verbeurd te verklaren op grond van art. 42, 3°, Sw. (objectconfiscatie) en niet op grond van art. 43bis, 2de lid, Sw. (waardeconfiscatie).

26 februari 2019   P.2018.1041.N   [ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190226.3](#)   AC nr. ...

Andere Straffen - Verbeurdverklaring - Heling - Witwassen - Vermogensvoordelen - Artikel 42, 3° Strafwetboek - Belastingmisdrijf - Draagwijdte

Illegale vermogensvoordelen als bedoeld in artikel 42, 3°, Strafwetboek omvatten zowel goederen en waarden als elk economisch voordeel uit een misdrijf, zij het een belastingmisdrijf, ook als ze niet in een vermogen kunnen worden geïdentificeerd; aldus is de verhoging van het globale vermogen van een persoon, die voortkomt uit het misdrijf waardoor hij zijn fiscale uitgaven bedrieglijk vermindert, een vermogensvoordeel dat op grond van die bepaling kan worden verbeurdverklaard (1). (1) S. DE MEULENAER, 'Het witwassen van fiscale vermogensvoordelen', in M. MAUS en M. ROZIE (eds.), Actuele problemen van fiscaal strafrecht, 2011, Intersentie, pp. 181-198; zie Cass. 23 september 2015, AR P.13.1451.F, AC 2015, nr.545, met concl. van advocaat-generaal D. VANDERMEERSCH op datum in Pas. Hierbij dient er evenwel op te worden gewezen dat dit arrest betrekking had op feiten daterend van vóór 1 september 2007 datum van inwerkingtreding van de Wet van 10 mei 2007 houdende diverse maatregelen inzake de heling en inbeslagneming, (BS 22 augustus 2007), terwijl in de voorliggende casus de nieuwe wet van toepassing was.

26 februari 2019 P.2018.1041.N [ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190226.3](#) AC nr. ...

Andere Straffen - Verbeurdverklaring - Cassatie - Vernietiging van beslissing over de straf - Bijzondere verbeurdverklaring vermogensvoordelen door rechter op verwijzing - Schriftelijke vordering van het openbaar ministerie

De vernietiging van een beslissing over de straf belet niet dat de rechter op verwijzing een verbeurdverklaring uitspreekt op grond van een schriftelijke vordering die het openbaar ministerie reeds heeft genomen tijdens de rechtspleging die voorafgaat aan de vernietigde beslissing; aldus hoeft het openbaar ministerie die schriftelijke vordering niet opnieuw te nemen voor de rechter op verwijzing.

26 februari 2019 P.2018.1042.N [ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190226.4](#) AC nr. ...

SAMENLOOP

Samenloop - Meerdaadse - Samenloop van verscheidene wanbedrijven - Artikelen 60 en 100 Strafwetboek - Draagwijdte

Uit de bepalingen van de artikelen 60 en 100 Strafwetboek volgt dat de rechter, indien hij voor meerdere wanbedrijven onderscheiden straffen oplegt, hij in voorkomend geval de hoofd- en bijkomende straffen moet herleiden tot het dubbele van het maximum dat is bepaald voor het wanbedrijf waarop de zwaarste straf is gesteld, behoudens ingeval de wet anders bepaalt (1). (1) Cass. 30 oktober 2012, AR P.12.0797.N, AC 2012, nr. 577; Cass. 12 juni 2012, AR P.12.0573.N, AC 2012, nr. 380.

5 februari 2019 P.2018.1072.N [ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190205.6](#) AC nr. ...

STRAFUITVOERING

- Strafuitvoeringsrechtbank - Voorwaardelijke invrijheidstelling - Toelaatbaarheidsdatum - Grondslag - Wet van toepassing op het ogenblik van de uitgevoerde beslissing - Verenigbaarheid met artikel 7.1 EVRM

Artikel 7 EVRM verzet er zich niet tegen dat de strafuitvoeringsrechtbank de toelaatbaarheidsdatum van de voorwaardelijke invrijheidsstelling bepaalt op grond van de wet zoals die van toepassing is op het ogenblik van de beslissing die in uitvoering is; daarmee herdefinieert noch wijzigt de strafuitvoeringsrechtbank de opgelegde straf noch legt zij een zwaardere straf op dan deze die van toepassing was ten tijde van de feiten.

26 maart 2019 P.2019.0219.N [ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190326.4](#) AC nr. ...

- Strafuitvoeringsmodaliteiten - Voorlopige invrijheidstelling met het oog op verwijdering van het grondgebied - Tegenaanwijzingen - Beoordeling door de strafuitvoeringsrechtbank

Naast de afwezigheid van de bij artikel 47, § 2, 2°, 3° en 4°, Wet Strafvuivering limitatief opgesomde tegenaanwijzingen, is de zekerheid over de identiteit en het land van herkomst van de veroordeelde een noodzakelijke voorwaarde voor zijn voorlopige invrijheidstelling en zijn daarmee beoogde verwijdering van het grondgebied omdat zonder die gegevens het al dan niet bestaan van tegenaanwijzingen niet kan worden beoordeeld en niet kan worden bepaald naar welk land de veroordeelde dient te worden gerepatrieerd (1). (1) Cass. 9 januari 2018, AR P.17.1283.N, AC 2018, nr. 18.

- Art. 47, § 2 Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten

5 maart 2019

P.2019.0137.N

[ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190305.3](#)

AC nr. ...

- Strafvuiveringsrechtbank - Verzoek tot het bekomen van strafuitvoeringsmodaliteiten - Tegenaanwijzingen - Beoordeling - Aard - Grondslag

De strafuitvoeringsrechtbank, die onaantastbaar oordeelt over het bestaan van de in artikel 47, § 1, Wet Strafvuivering bepaalde tegenaanwijzingen om strafuitvoeringsmodaliteiten toe te staan, kan zich uitspreken over het toekennen van de gevraagde strafuitvoeringsmodaliteit op basis van de gegevens die beschikbaar zijn op het ogenblik van de behandeling van de zaak; het gegeven dat een bepaalde informatie niet aan de strafuitvoeringsrechtbank is bezorgd, verplicht de rechtbank niet de behandeling van de zaak uit te stellen tot die informatie haar wordt overgemaakt.

- Artt. 47, § 1 en 54, § 1, tweede lid Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten

5 maart 2019

P.2019.0138.N

[ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190305.4](#)

AC nr. ...

- Afwijzing - Onzekerheid over de identiteit van de veroordeelde - Strafvuiveringsrechtbank - Strafvuiveringsmodaliteiten - Verzoek tot voorlopige invrijheidstelling met het oog op verwijdering van het grondgebied

Het is de strafuitvoeringsrechtbank niet verboden om ingeval van onzekerheid over de identiteit van een veroordeelde een verzoek tot voorlopige invrijheidstelling met het oog op verwijdering van het grondgebied of met het oog op overlevering af te wijzen; de strafuitvoeringsrechtbank is niet verplicht de zaak voor verdere behandeling in voortzetting te stellen tot wanneer daar zekerheid over bestaat.

- Art. 47, § 2 Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten

5 maart 2019

P.2019.0137.N

[ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190305.3](#)

AC nr. ...

- Verzoek voorlopige invrijheidstelling om medische redenen - Bevoegdheid van de strafuitvoeringsrechter - Voorwaarde - Opgesloten veroordeelde

De veroordeelde die door de strafuitvoeringsrechter voorlopig in vrijheid kan worden gesteld om medische redenen, is de opgesloten veroordeelde bij wie is vastgesteld, op grond van met name de adviezen van de directeur van de gevangenis waar hij verblijft, van de aan de gevangenis verbonden behandelende geneesheer, van de leidende ambtenaar-geneesheer van de Penitentiaire Gezondheidsdienst en, in voorkomend geval, van de door de veroordeelde gekozen geneesheer, dat hij zich in de terminale fase van een ongeneeslijke ziekte bevindt of bij wie is vastgesteld dat zijn opsluiting onverenigbaar is met zijn gezondheidstoestand (1). (1) Het OM heeft tot staving van deze oplossing gewezen op de volgende punten: - zoals gepreciseerd in de memorie van toelichting van het ontwerp van de Wet Strafuitvoering, en in tegenstelling tot wat het middel aanvoert, is de voorlopige invrijheidstelling om medische redenen een "strafuitvoeringsmodaliteit" (Parl. St. Kamer, zitting 2004-2005, nr. 3-1128, nr. 1, pp. 6-8; zie concl. advocaat-generaal D. VANDERMEERSCH in Pas., Cass. 25 april 2018, AR P.18.0333.F, AC 2018, nr. 268);- de woorden "invrijheidstelling" en (art. 77, eerste lid, Wet Strafuitvoering) "opnieuw opgesloten" (in geval van herroeping van die maatregel) bevestigen dat die modaliteit van toepassing is op een gedetineerde;- hieruit blijkt dat de wetgever de strafuitvoeringsrechter niet de bevoegdheid heeft verleend om een veroordeelde, wiens straf nog niet ten uitvoer is gebracht, voorlopig "in vrijheid te stellen" om medische redenen, terwijl de Wet Voorlopige Hechtenis, van haar kant, in de artt. 16, §1, vierde lid, en 28, §1, eerste lid, een onderscheid maakt tussen de beslissingen om de persoon "in vrijheid te laten" en "in vrijheid stellen";- de bevoegdheid van de strafuitvoeringsrechter om een samenloop van misdrijven vast te stellen of een vrijheidsstraf door een werkstraf te vervangen, lijkt de stelling van de eiser te ontkrachten.(M.N.B.)

- Artt. 72, 73 en 74 Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten

16 oktober 2019

P.2019.0952.F

[ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191016.5](#)

AC nr. ...

- Verzoek voorlopige invrijheidstelling om medische redenen - Niet-opgesloten veroordeelde - Spoed - Bevoegdheid van de voorzitter van de rechtbank van eerste aanleg

Het verzoek dat niet rechtstreeks voor het hof van beroep of voor het Hof van Cassatie komt en die door de wet niet specifiek aan een ander gerecht wordt toegekend, valt onder de algemene bevoegdheid van de rechtbank van eerste aanleg; in voorkomend geval doet de voorzitter van die rechtbank, in gevallen die hij spoedeisend acht, uitspraak bij voorraad; geen enkele schending van artikel 3 EVRM kan worden afgeleid uit de vaststelling dat de wet de strafuitvoeringsrechter niet de bevoegdheid heeft verleend om uitspraak te doen over het verzoek tot voorlopige invrijheidstelling om medische redenen van een veroordeelde die niet is opgesloten, terwijl de voorzitter van de rechtbank van eerste aanleg, in spoedeisende gevallen, bevoegd is om de voorlopige maatregelen te bevelen teneinde de schending van de voormelde verdragsbepaling te voorkomen.

- Artt. 72, 73 en 74 Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten

- Art. 3 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

- Artt. 568 en 584 Gerechtelijk Wetboek

16 oktober 2019

P.2019.0952.F

[ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191016.5](#)

AC nr. ...

STRAFVORDERING

- Betwisting nopens de ontvankelijkheid van de strafvordering - Jeugdbescherming - Als misdrijf omschreven feit gepleegd door een minderjarige - Hoger beroep aangetekend door de minderjarige vervallen verklaard - Geen hoger beroep van het openbaar ministerie - Geen hoger beroep van de moeder van de minderjarige tegen de schuldigverklaring - Burgerlijk aansprakelijke partij - Draagwijdte

De appelrechter moet, rekening houdend met de door artikel 203 Wetboek van Strafvordering afgelegde verklaringen van hoger beroep en de overeenkomstig artikel 204 Wetboek van Strafvordering nauwkeurig bepaalde grieven, zijn rechtsmacht bepalen; uit de omstandigheid dat de vaststelling dat een minderjarige een als misdrijf omschreven feit heeft gepleegd niet tot de rechtsmacht van de jeugdrechter in hoger beroep behoort, volgt niet dat een burgerlijk aansprakelijke partij, ouder van de minderjarige, niet langer kan aanvoeren dat de door het openbaar ministerie uitgebrachte vordering niet ontvankelijk is wegens miskennis van het recht van verdediging van de minderjarige en die ouder, aangezien die vordering de grondslag vormt voor het opleggen van een maatregel aan de minderjarige en voor de beslissing over de burgerlijke aansprakelijkheid van die ouder.

5 februari 2019

P.2018.1204.N

[ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190205.7](#)

AC nr. ...

- Bevoegdheidsverdeling tussen procureur des Konings, procureur-generaal en federale procureur

Artikel 144ter, § 5, Gerechtelijk Wetboek bepaalt dat inzake de bevoegdheidsverdeling tussen de procureur des Konings, respectievelijk de procureur-generaal, en de federale procureur betreffende de uitoefening van de strafvordering geen nietigheden kunnen worden opgeworpen; daaruit volgt dat een procespartij niet de onontvankelijkheid van de strafvordering kan opwerpen omdat de federale procureur niet op de in artikel 144ter, § 3, Gerechtelijk Wetboek bepaalde wijze heeft beslist de strafvordering te zullen uitoefenen en de strafvordering bijgevolg door de territoriaal bevoegde procureur des Konings had moeten worden ingesteld (1). (1) Cass. 20 mei 2014, AR P.14.0746.N, AC 2014, nr. 361; het Grondwettelijk Hof heeft met het arrest nr. 49/2013 van 28 maart 2013 de stelling dat die bepaling strijdig zou zijn met het gelijkheidsbeginsel, omdat bijv. de verdeling tussen de bevoegdheid van procureur des Konings en de arbeidsauditeur wel tot nietigheid kan leiden, op gemotiveerde wijze verworpen. De onmogelijkheid om ter zake nietigheden op te werpen was een bewuste keuze van de wetgever, waarvoor een duidelijke verantwoording werd gegeven (Parl. St. Kamer, 2000-2001, DOC 50-0897/004, p. 6) en waarbij geoordeeld werd dat het hier gaat om een kwestie van wettelijke taakverdeling tussen de verschillende entiteiten van het openbaar ministerie. AW

26 februari 2019

P.2018.1130.N

[ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190226.6](#)

AC nr. ...

TAALGEBRUIK

GERECHTSZAKEN (WET 15 JUNI 1935)

Gerechtszaken (wet 15 juni 1935) - Vonnissen en arresten - nietigheden - Strafzaken - Artikel 40, eerste lid, Taalwet Gerechtszaken - Dekking van de nietigheid door een op tegenspraak gewezen niet zuiver voorbereidend vonnis of arrest ingevolge artikel 40, tweede lid, Taalwet Gerechtszaken - Wijziging van artikel 40 Taalwet Gerechtszaken - Toepassing in de tijd - Draagwijdte

De herstel mogelijkheden van de nietigheden waarin het ingevolge artikel 5 van de wet van 25 mei 2018 tot vermindering en herverdeling van de werklast binnen de rechterlijke orde, op 9 juni 2018 in werking getreden artikel 40, eerste lid, Taalwet Gerechtszaken voorziet, zijn overeenkomstig artikel 3 Gerechtelijk Wetboek onmiddellijk van toepassing en dus op alle rechtsplegingen waarover de rechter nog dient te beslissen; indien evenwel vóór 9 juni 2018 een nietigheid werd gedekt overeenkomstig het toen geldende artikel 40, tweede lid, Taalwet Gerechtszaken, blijft die dekking verworven en moet de rechter die uitspraak doet vanaf 9 juni 2018 die dekking vaststellen (1). (1) Artikel 40, eerste lid, Taalwet Gerechtszaken, bepaalde dat de regels in verband met het taalgebruik in gerechtszaken voorgeschreven waren op straffe van nietigheid, ambtshalve op te werpen door de rechter, maar overeenkomstig artikel 40, tweede lid Taalwet Gerechtszaken, was deze nietigheid gedekt door elk op tegenspraak gewezen niet zuiver voorbereidend vonnis of arrest. De wet van 25 mei 2018 tot vermindering en herverdeling van de werklast binnen de rechterlijke orde (Potpourri VI), op 9 juni 2018 in werking getreden, wijzigde evenwel dat artikel en schendingen van de Taalwet Gerechtszaken worden thans niet meer door een absolute maar door een relatieve nietigheid gesanctioneerd. De miskenning van de Taalwet Gerechtszaken zal nog enkel tot nietigheid van de proceshandeling kunnen leiden wanneer de nietigheidsexceptie in limine litis wordt opgeworpen (art. 864 Gerechtelijk Wetboek) en wanneer zij de belangen schaadt van de partij die ze opwerpt (art. 861 Gerechtelijk Wetboek). Het bestreden arrest van het hof van beroep te Brussel stelt vast dat er op 23 juni 2014 een op tegenspraak uitgesproken niet zuiver voorbereidend vonnis tussenkwam van de rechtbank van eerste aanleg te Brussel en dat derhalve op basis van artikel 40, tweede lid, Taalwet Gerechtszaken de nietigheid was gedekt. Het arrest van het hof van beroep te Brussel werd evenwel uitgesproken op 26 juni 2018, ogenblik waarop het nieuwe artikel 40 Taalwet Gerechtszaken in werking was en de dekkingsregeling niet meer bestond. Het Hof van Cassatie heeft steeds geoordeeld dat wetten die wijzigingen aanbrengen inzake nietigheidssancties procedurewetten betreffen die onmiddellijk van toepassing zijn: Cass. 29 mei 2018, AR P.17.0762.N, AC 2018, nr. 340 en Cass. 14 mei 2014, AR P.14.1086.F, AC 2014, nr. 345 (onmiddellijke toepassing van artikel 32 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering), Cass. 13 juni 2017, AR P.17.0450.N, AC 2017, nr. 382 (afschaffing nietigheidssanctie bij tapbeschikkingen). D. SCHEERS en P. THIRIAR verdedigen in een bijdrage onder de titel "Het gerechtelijk recht na Potpourri VI en de Waterzooiwet. Wat u moet weten voor u naar de rechtbank gaat", TBBR 2018/9, 461, nr. 11 evenwel het standpunt dat schendingen van de Taalwet Gerechtszaken begaan vóór 9 juni 2018 niet kunnen hersteld worden door toepassing te maken van het nieuwe artikel 861 Gerechtelijk Wetboek. In een voetnoot verwijzen zij evenwel naar het standpunt in de andere zin van S. VERHERSTRAETEN en U. CERULUS, "Nota bij de wet van 25 mei 2018 tot vermindering en herverdeling van de werklast binnen de rechterlijke orde (Potpourri VI-wet), met bijzondere aandacht voor de inwerkingtreding en het overgangsrecht", in OrdeExpress nr. 12 van 14 juni 2018, www.advocaat.be, waarin zij stellen dat "overeenkomstig artikel 3 Gerechtelijk Wetboek de geldigheid van de proceshandeling weliswaar wordt geregeld volgens de wet van kracht op het tijdstip van de handeling, maar dat voor de mogelijkheid tot rechterlijk herstel wordt aangeknoopt bij de wet van toepassing op het tijdstip van de uitspraak". Het Hof van Cassatie heeft geoordeeld dat de dekking, onder gelding van artikel 40 (oud), Taalwet Gerechtszaken, verworven was en bleef bestaan. AW

5 februari 2019

P.2018.0793.N

[ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190205.2](#)

AC nr. ...

Gerechtszaken (wet 15 juni 1935) - In hoger beroep - Strafzaken - Verzoek om taalwijziging door de eerste rechter verworpen - Hoger beroep - Grievensformulier - Aanvoering van de schending van de voorschriften betreffende de rechtspleging

Wanneer de eerste rechter het verzoek van een appellant om een taalwijziging heeft verworpen en deze laatste in zijn grievensformulier schending aanvoert van de voorschriften betreffende de rechtspleging, dan is daarin de grief tegen de verwerping van het verzoek om een taalwijziging begrepen.

- Art. 23 Wet van 15 juni 1935 op het gebruik der talen in gerechtszaken

- Art. 204 Wetboek van Strafvordering

5 maart 2019 P.2018.1158.N [ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190305.1](#) AC nr. ...

Gerechtszaken (wet 15 juni 1935) - In hoger beroep - Burgerlijke zaken - Akte van rechtspleging - Taal van de rechtspleging - Anderstalige passage in een conclusie - Voorwaarden

Een akte van rechtspleging wordt geacht in de taal van de rechtspleging te zijn gesteld wanneer alle vermeldingen vereist voor de regelmatigheid van de akte in die taal zijn gesteld; een anderstalige passage in een conclusie die louter verduidelijkend of illustratief is, vormt geen wezenlijk onderdeel van de argumentatie en schendt de Taalwet niet (1). (1) Zie concl. OM.

- Art. 24 Wet van 15 juni 1935 op het gebruik der talen in gerechtszaken

1 maart 2019 C.2016.0430.N [ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190301.1](#) AC nr. ...

TERUGVORDERING VAN HET ONVERSCHULDIGD BETAALDE

- Verplichting tot terugbetaling - Aard

De verplichting om een onverschuldigd betaald bedrag terug te betalen, maakt op zich geen schade uit in de zin van de artikelen 1382 en 1383 Burgerlijk Wetboek, aangezien degene op wie die verplichting berust, geen enkel recht heeft op het voordeel waarop de betaling betrekking heeft (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2019, nr. 548.

- Art. 169, eerste lid KB 25 november 1991 houdende de werkloosheidsreglementering

- Artt. 1382 en 1383 Burgerlijk Wetboek

28 oktober 2019 S.2018.0075.F [ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191028.3](#) AC nr. ...

- Werkloosheidsuitkeringen - Onverschuldigd betaalde - Terugvordering - Omvang - Bedrijfsvoorheffingen

Wanneer een werkloze, met toepassing van artikel 169 Werkloosheidsbesluit, onrechtmatig ontvangen uitkeringen moet terugstorten, hebben de terugbetalingen niet enkel betrekking op het nettogedeelte van de uitkeringen maar ook op het bedrag van de bedrijfsvoorheffingen (1). (1) Cass. 16 september 2019, AR S.17.0079.F-S.18.0042.F, AC 2019, nr. 460; Cass. 14 oktober 2010, AR C.08.0451.F, AC 2010, nr. 600, met concl. van advocaat-generaal WERQUIN in Pas. 2010.

- Artt. 249, 270, 1°, 272, eerste lid, 1°, 273, 1°, 296 en 304, § 2, eerste lid Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

2 december 2019 S.2019.0038.F [ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191202.3F.3](#) AC nr. ...

UITLEVERING

- Onderzoeksgerecht - Oordeel over verzoek tot voorlopige invrijheidstelling - Aard

Het onderzoeksgerecht dat oordeelt over een verzoek tot voorlopige invrijheidstelling in het kader van een uitleveringsprocedure oordeelt of de vrijheidsberoving wettig en rechtmatig is en doet geen uitspraak over de vaststelling van een burgerlijk recht noch over de gegrondheid van de strafvordering; dit betekent niet dat er voor dergelijk verzoek geen toegang tot de rechter gewaarborgd is, vermits artikel 5.4 EVRM bepaalt dat eenieder die van zijn vrijheid is beroofd, het recht heeft voorziening te vragen bij de rechter opdat deze op korte termijn beslist over de wettigheid van zijn gevangenhouding.

2 april 2019 P.2019.0284.N [ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190402.2](#) AC nr. ...

- Artikel 16 Europees Uitleveringsverdrag - Voorlopige aanhouding - Begrip - Duur

De voorlopige aanhouding bedoeld bij artikel 16 Europees Uitleveringsverdrag, is deze die wordt bevolen bij toepassing van artikel 5 Uitleveringswet 1874 en die een einde neemt wanneer de raadkamer met toepassing van artikel 3, tweede lid, van dezelfde wet het verzoek tot uitlevering en de daarbij horende akten uitvoerbaar verklaart; vanaf dat ogenblik staat de vreemdeling ter beschikking van de uitvoerende macht en is hij met toepassing van die beslissing aangehouden waarbij die aanhouding niet meer voorlopig is in de zin van artikel 16 Europees Uitleveringsverdrag, zodat het vierde lid van dit artikel daarop niet van toepassing is.

2 april 2019

P.2019.0284.N

[ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190402.2](#)

AC nr. ...

VALSHEID EN GEBRUIK VAN VALSE STUKKEN

- Tijdstip waarop het gebruik van valse stukken eindigt - Nieuwe juridische oorzaak - Gebruik van valse stukken - Verjaring van de strafvordering - Aanvang van de termijn

Het gebruik van valse stukken, voortgezet misdrijf, eindigt wanneer, tussen het opstellen van de valse alte en het aanwenden ervan, enerzijds, en het door de auteur beoogde voordeel, anderzijds, een nieuwe juridische oorzaak opduikt waardoor dat voordeel een afzonderlijke rechtsgrond krijgt (1). (1) Zie Cass. 9 februari 1959, Pas. 1959, I, p. 587; A. De Nauw en F. Kutry, Manuel de droit pénal spécial, Wolters Kluwer, 2014, p. 78.

- Artt. 196 en 197 Strafwetboek

25 september 2019

P.2019.0481.F

[ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190925.3](#)

AC nr. ...

VENNOOTSCHAPPEN

ALGEMEEN. GEMEENSCHAPPELIJKE REGELS

Algemeen - gemeenschappelijke regels - Orgaan van een rechtspersoon - Voortzetten van handelingen, werken of wijzigingen in strijd met een bevel tot staken - Sanctie

Voor het opleggen van een administratieve geldboete met toepassing van artikel 6.1.49.VCRO volstaat het wetens en willens voortzetten van handelingen, werken of wijzigingen in strijd met een door de stedenbouwkundig inspecteur bekrachtigd bevel tot staking, waarbij de enkele omstandigheid dat een natuurlijke persoon bij het doorbreken van een stakingsbevel is opgetreden als orgaan van een rechtspersoon geen afbreuk doet aan zijn eigen verantwoordelijkheid voor de miskennen van het stakingsbevel wanneer vaststaat dat hij het bevel tot staken wetens en willens heeft doorbroken (1). (1) Cass. 7 december 2018, AR C.17.0003.N, arrest niet gepubliceerd.

- Artt. 6.1.47 en 6.1.49 Besluit van de Vlaamse Regering 15 mei 2009 houdende coördinatie van de decreetgeving op de ruimtelijke ordening

7 juni 2019

C.2017.0108.N

[ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190607.1](#)

AC nr. ...

HANDELSVENNOOTSCHAPPEN

Handelsvennootschappen - Algemeen - Ontbinding - Vereffening - Afsluiting - Uitwerking - Afwijking - Doel

De afsluiting van de vereffening maakt een einde aan het bestaan van de vennootschap; artikel 198, § 1, Wetboek van Vennootschappen wijkt evenwel van het beginsel van het uitdoven van de rechtspersoon af met het oog op de bescherming van de schuldeisers (1). (1) Zie Cass. 17 april 2008, AR C.07.0054.N, AC 2008, nr. 231.

- Artt. 194, 195 en 198, § 1 Wetboek 7 mei 1999 van vennootschappen

20 september 2019

C.2018.0448.F

[ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190920.2](#)

AC nr. ...

Handelsvennootschappen - Besloten vennootschappen met beperkte aansprakelijkheid - Faillissement - Sociale zekerheidsschulden - Persoonlijke en hoofdelijke aansprakelijkheid van de bestuurder en gewezen bestuurder - Bepaling van de omvang van de bedragen - Beoordeling door de rechter

De rechter, die dient te oordelen of de wettelijke voorwaarden voor de persoonlijke en hoofdelijke aansprakelijkheid zijn vervuld, kan nagaan of er, in geval van de herhaalde betrokkenheid bij faillissementen met sociale zekerheidsschulden, sprake is van een dergelijk procedé van frauduleuze herhaling en kan bij het bepalen van de omvang van de bedragen waartoe de bestuurder en de gewezen bestuurder gehouden zijn, derhalve rekening houden met het gegeven of zij al dan niet te goeder trouw waren (1). (1) GwH 25 september 2014, nr. 133/2014, B-9; zie ook Cass. 24 maart 2016, AR C.15.0166.N, AC 2016, nr. 217, met concl. OM.

- Art. 265, § 2 Wetboek 7 mei 1999 van vennootschappen

31 mei 2019

C.2018.0499.N

[ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190531.1](#)

AC nr. ...

Handelsvennootschappen - Algemeen - Ontbinding - Vereffening - Afsluiting - Uitwerking - Afwijking

De vennootschap waarvan de vereffening is afgesloten, blijft enkel voort bestaan om zich te verweren tegen vorderingen die door de schuldeisers tegen die vennootschap worden ingesteld in de persoon van haar vereffenaars (1). (1) Cass. 14 februari 2012, AR P.11.1181.N, AC 2012, nr. 106.

- Artt. 194, 195 en 198, § 1 Wetboek 7 mei 1999 van vennootschappen

20 september 2019

C.2018.0448.F

[ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190920.2](#)

AC nr. ...

Handelsvennootschappen - Algemeen - Vordering tot betaling van een geldsom - Ontbinding en vereffening - Arrest dat de vordering verwerpt - Gevolg voor de voortzetting van de rechtsoverdracht

De rechtsoverdracht die de vereffende vennootschap heeft ingesteld vóór de afsluiting van haar vereffening, kan noch door haar vereffenaars noch door haar vennoten, die niet kunnen worden beschouwd als haar rechtverkrijgenden ten algemene titel, worden voortgezet (1). (1) Zie Cass. 17 juni 1965 (Bull en Pas. 1965, I, 1134).

- Artt. 194, 195 en 198, § 1 Wetboek 7 mei 1999 van vennootschappen

20 september 2019

C.2018.0448.F

[ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190920.2](#)

AC nr. ...

VENNOOTSCHAPPEN ZONDER RECHTSPERSOONLIJKHEID

Vennootschappen zonder rechtspersoonlijkheid - Maatschap - Gerechtigd mandataris - Voorlopig bewindvoerder - Betwisting over de aanstelling - Geding in hoger beroep - Noodzakelijk betrokken partij in hoger beroep

Waar hoger beroep slechts kan worden ingesteld tegen een partij die in de procedure in eerste aanleg, hetzij in persoon, hetzij vertegenwoordigd, tegen de appellant is opgetreden en niet kan worden gericht tegen iemand die geen partij was in eerste aanleg, verhindert dit, noch artikel 1053 Gerechtigd Wetboek, dat naast de onsplitsbaarheid, de aard zelf van de procedure of de rol van de gerechtigd mandataris die in de loop van de procedure wordt aangesteld, in beginsel vereist dat deze mandataris noodzakelijk in de procedure moet worden betrokken om hem te horen en de verdere procesgang aan hem tegenstelbaar te maken, wat met name het geval is wanneer de aanstelling van een voorlopig bewindvoerder wordt betwist en met een rechtsmiddel beoogd wordt het bestuur van een maatschap te herstellen (1). (1) Zie concl. OM.

- Artt. 616 en 1053 Gerechtigd Wetboek

8 maart 2019

C.2016.0506.N

[ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190308.3](#)

AC nr. ...

Vennootschappen zonder rechtspersoonlijkheid - Maatschap - Voorlopige bewindvoerder - Hoedanigheid

De voorlopige bewindvoerder over een maatschap zonder rechtspersoonlijkheid heeft niet de hoedanigheid van orgaan van die maatschap en geldt evenmin als vertegenwoordiger van de maten en dient afzonderlijk in de procedure die zijn aanstelling betwist te worden betrokken (1). (1) Zie concl. OM.

- Art. 2 Wetboek 7 mei 1999 van vennootschappen

8 maart 2019

C.2016.0506.N

[ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190308.3](#)

AC nr. ...

VERENIGING VAN MISDADIGERS**- Constitutieve bestanddelen - Opzet - Vaststelling van het opzet**

De rechter kan het strafbaar opzet vereist voor het plegen van het misdrijf bepaald in de artikelen 322 en 323 Strafwetboek afleiden uit alle hem regelmatig voorgelegde gegevens die aan de tegenspraak van de partijen zijn voorgelegd, zoals de gegevens vermeld in de berichten opgeslagen in een gsm-toestel toebehorende aan een andere beklaagde (1). (1) Cass. 20 september 2016, AR P.16.0231.N, AC 2016, nr. 509.

26 maart 2019

P.2018.1273.N

[ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190326.6](#)

AC nr. ...

VERJARING**BELASTINGZAKEN****Belastingzaken - Stuiting - Dagvaarding voor het gerecht - Stuiting van de verjaring - Draagwijdte - Ingeleide vordering en vorderingen die virtueel zijn begrepen in de vordering**

Een dagvaarding stuit de verjaring voor de vordering die ze inleidt en voor de vorderingen die virtueel erin begrepen zijn; een vordering is virtueel begrepen in de oorspronkelijke vordering als beide vorderingen hetzelfde voorwerp hebben (1). (1) Zie concl. OM.

- Art. 2244, § 1 Burgerlijk Wetboek

12 april 2019

F.2017.0098.N

[ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190412.2](#)

AC nr. ...

BURGERLIJKE ZAKEN**Burgerlijke zaken - Termijnen (aard, duur, aanvang en einde) - Verjaringstermijn - Berekening**

Uit de artikelen 2260 en 2261 Burgerlijk Wetboek volgt dat de dag waarop het feit dat de verjaringstermijn doet lopen zich voordoet, niet in de termijn begrepen is, maar wel de laatste dag van de termijn.

- Artt. 2260 en 2261 Burgerlijk Wetboek

8 februari 2019

C.2018.0327.N

[ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190208.4](#)

AC nr. ...

STRAFZAKEN**Strafzaken - Strafvordering - Termijnen - Aanvang van de termijn - Gebruik van valse stukken - Tijdstip waarop het gebruik van valse stukken eindigt - Nieuwe juridische oorzaak**

Het gebruik van valse stukken, voortgezet misdrijf, eindigt wanneer, tussen het opstellen van de valse alte en het aanwenden ervan, enerzijds, en het door de auteur beoogde voordeel, anderzijds, een nieuwe juridische oorzaak opduikt waardoor dat voordeel een afzonderlijke rechtsgrond krijgt (1). (1) Zie Cass. 9 februari 1959, Pas. 1959, I, p. 587; A. De Nauw en F. Kutry, Manuel de droit pénal spécial, Wolters Kluwer, 2014, p. 78.

- Artt. 196 en 197 Strafwetboek

25 september 2019

P.2019.0481.F

[ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190925.3](#)

AC nr. ...

Strafzaken - Strafvordering - Termijnen - Wet die de termijn voor de verjaring van de strafvordering wijzigt - Draagwijdte - Wegverkeerswet - Artikel 68

De verjaringstermijn van de strafvordering wegens overtredingen op de Wegverkeerswet en de uitvoeringsbesluiten ervan bedraagt in principe, ingevolge artikel 68 Wegverkeerswet, zoals gewijzigd door artikel 25, 1°, van de wet van 6 maart 2018 ter verbetering van de verkeersveiligheid, in werking getreden op 15 februari 2018, twee jaar te rekenen van de dag waarop de overtreding is begaan; die verjaringstermijn van twee jaar is van toepassing op alle strafvorderingen wegens de bedoelde overtredingen die op 15 februari 2018 nog niet waren vervallen door verjaring (1). (1) C. De Roy, "De wet van 6 maart 2018 ter verbetering van de verkeersveiligheid: opnieuw een strengere aanpak van verkeersovertreders", RW 2018-2019, 136-137.

5 februari 2019

P.2018.1312.N

[ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190205.8](#)

AC nr. ...

VEROORDELING MET UITSTEL EN OPSCHORTING VAN DE VER

ALLERLEI

Allerlei - Veroordeling met uitstel - Vordering tot herroeping - Vonnis dat de vordering tot herroeping laattijdig verklaart - Hoger beroep van het openbaar ministerie - Grief "verjaring van de strafvordering"

Wanneer de eerste rechter, op de vordering van de procureur des Konings strekkende tot herroeping van de aan de veroordeelde toegekende opschorting, die vordering niet-ontvankelijk heeft verklaard op grond dat deze meer dan een jaar na het verstrijken van de proeftijd was ingesteld, en het openbaar ministerie de vermelding in het grievenformulier betreffende de verjaring van de strafvordering heeft aangekruist, met inbegrip, in geval van hervorming van de beroepen beslissing, van de aan die vordering te verbinden gevolgen, zijn de bewoordingen die het openbaar ministerie in het grievenformulier aanwendt niet in die mate ongeschikt dat ze de geadresseerden van de akte van hoger beroep beletten de draagwijdte ervan te begrijpen, aangezien het beroepen vonnis geen andere beslissingen bevat dan die welke betrekking heeft op de laattijdigheid van de vorderingen tot herroeping en de keuze voor de rubriek "verjaring" redelijkerwijs in die zin kan worden geïnterpreteerd dat ze enkel op die beschikking betrekking heeft (1). (1) Zie Cass. 16 mei 2018, AR P.17.1086.F, AC 2018, nr. 309, met concl. OM "in hoofdzaak" in Pas. 2018; Cass. 31 januari 2018, RG P.17.1029.F, arrest niet gepubliceerd. In die zaken hadden de eisers, die door het beroepen vonnis waren veroordeeld, in het grievenformulier de rubriek "vrijspraak" aangekruist. Het Hof heeft hier respectievelijk uit afgeleid dat "die gegevens [de appelrechters] toelieten om met zekerheid te bepalen dat de grief van de eisers tegen het beroepen vonnis betrekking had op de beslissing van de eerste rechter om hen schuldig te verklaren aan de in die telastleggingen bedoelde feiten" en dat "het feit dat [de beklaagde] de grief "1.11 Vrijspraak" en niet de grief "1.1 Schuldigverklaring" had aangekruist, geen twijfel kon doen ontstaan omtrent haar voornemen om de beschikking van het beroepen vonnis aan te vechten die haar schuldig had verklaard aan de enige telastlegging die haar werd verweten. Het vonnis verantwoordt aldus zijn beslissing om het hoger beroep zonder belang en, in die mate, niet-ontvankelijk te verklaren, niet naar recht". In deze zaak voerde het OM aan dat het onaanvaardbaar is dat de rechter zich ten aanzien van het openbaar ministerie op een dergelijke overdreven formalistische manier gedraagt; men mag weliswaar van een rechtsbeoefenaar verwachten dat hij zich rigoureuzer gedraagt dan een rechtzoekende, maar in dat geval zou men ook moeten aannemen dat advocaten op dezelfde formalistische manier behandeld worden. (M.N.B.)

2 oktober 2019

P.2019.0576.F

[ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191002.7](#)

AC nr. ...

GEWOON UITSTEL

Gewoon uitstel - Straf waarvoor geen uitsel kan worden verleend - Vaststelling van de overschrijding van de redelijke termijn - Sanctie - Straf lager dan de minimumstraf - Draagwijdte - Verlenen van een uitsel - Wettigheid

Het uitstel is een maatregel die gevolgen heeft voor de tenuitvoerlegging van de straf, terwijl de vermindering waarin de wet voorziet ingeval de rechter vaststelt dat de redelijke termijn overschreden is, betrekking heeft op de straf en niet op de tenuitvoerlegging ervan; wanneer, bijgevolg, de rechter vaststelt dat de redelijke termijn voor de berechting van de beklaagde overschreden is, is hij niet gemachtigd hem het voordeel toe te kennen van de in de Probatiewet bepaalde maatregelen, waarop zijn staat van herhaling hem verbiedt aanspraak te maken (1). (1) Zie Cass. 28 september 2011, AR P.11.1080.F, AC 2011, nr. 507; Cass. 9 oktober 2013, RG P.13.0772.F, AC 2013, nr. 509; Fr. KUTY, Principes généraux du droit pénal belge, dl. IV - La peine, Larcier, 2017, p. 1029.

- Art. 8 Wet van 29 juni 1964 betreffende de opschorting, het uitstel en de probatie

- Art. 21ter Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

16 oktober 2019

P.2019.0608.F

[ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191016.2](#)

AC nr. ...

VERRIJKING ZONDER OORZAAK

- Verbod op verrijking zonder oorzaak - Algemeen rechtsbeginsel - Verdeling van de bewijslast - Toepassing

Krachtens het algemeen rechtsbeginsel van het verbod op verrijking zonder oorzaak kan een vermogensverschuiving worden ongedaan gemaakt wanneer zowel de verrijking als de correlatieve verarming niet door enige rechtsgrond gerechtvaardigd zijn, waarbij de bewijslast dat de voorwaarden voor het instellen van deze vordering vervuld zijn, rust op diegene die ze instelt, weze het dat wanneer de eiser voldoende aanwijzingen verstrekt dat iedere rechtsgrond ontbreekt het, krachtens het algemeen rechtsbeginsel dat partijen gehouden zijn om loyaal mee te werken aan de bewijsvoering, aan de verweerder op de verrijkingvordering staat om het voorhanden zijn van een rechtsgrond aan te tonen.

7 juni 2019

C.2018.0523.N

[ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190607.5](#)

AC nr. ...

VERVOER

GOEDERENVERVOER

Goederenvervoer - Landvervoer. wegvervoer - Vervoersovereenkomst

De vervoerovereenkomst is de overeenkomst waarbij een van de partijen zich ten aanzien van de andere partij ertoe verbindt personen of goederen te verplaatsen.

- Art. 1779 Burgerlijk Wetboek

20 september 2019

C.2018.0448.F

[ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190920.2](#)

AC nr. ...

Goederenvervoer - Landvervoer. wegvervoer - Vervoersovereenkomst - Goederenvervoer - Omvang van de prestaties

Goederenvervoer behelst, in de regel, het laden en het lossen van die goederen.

- Art. 1779 Burgerlijk Wetboek

20 september 2019

C.2018.0448.F

[ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190920.2](#)

AC nr. ...

PERSONENVERVOER

Personenvervoer - Overeenkomst van personenvervoer - Rechtsvordering - Verjaringstermijn - Berekening

Uit de samenhang van artikel 9 Vervoerwet en de artikelen 2260 en 2261 Burgerlijk Wetboek en een grondwetconforme interpretatie van deze bepalingen, volgt dat de dag waarop het feit zich heeft voorgedaan dat tot de rechtsvordering aanleiding geeft en die de verjaringstermijn doet lopen, niet in die termijn begrepen is, maar wel de laatste dag van de termijn (1). (1) Zie concl. OM.

- Artt. 2260 en 2261 Burgerlijk Wetboek

- Art. 9, vierde lid Wet van 25 augustus 1891 houdende herziening van de titel van het Handelswetboek betreffende de vervoerovereenkomsten - Wetboek van koophandel: Boek I - Titel VII bis - Vervoerovereenkomst

8 februari 2019

C.2018.0327.N

[ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190208.4](#)

AC nr. ...

Personenvervoer - Luchtvaart - Vervoersovereenkomst - Forumkeuzebeding - Beoordeling door de rechter

Het Hof van Justitie van de Europese Unie oordeelt in vaste rechtspraak dat artikel 3, lid 3, Richtlijn 93/13/EEG, waarvan artikel 3, lid 7, Ierse Wet nr.27/1995 de omzetting vormt in het Ierse recht, aldus moet worden uitgelegd dat een beding in een overeenkomst tussen een consument en een verkoper dat tevoren door de verkoper is opgesteld en waarover niet afzonderlijk is onderhandeld, en dat de rechter van de plaats van de vestiging van de verkoper bevoegd verklaart voor de beslechting van alle uit de overeenkomst voortvloeiende geschillen, als oneerlijk kan worden aangemerkt zodat de Belgische rechter die slechts de formele geldigheid van het voorliggende beding inzake internationale rechtsmacht heeft getoetst aan de voorwaarden van artikel 25 Brussel Ibis- verordening, zonder na te gaan of dit beding, krachtens het op grond van de verwijzingsregel in deze bepaling toepasselijke recht, de rechten en verplichtingen van de partijen ten nadele van de consument aanzienlijk verstoort, zijn beslissing niet naar recht verantwoordt (1). (1) Zie concl. OM.

- Art. 25, eerste lid Verordening (EU) nr. 1215/2012 van het Europees Parlement en de Raad van 12 december 2012 betreffende de rechterlijke bevoegdheid, de erkenning en de tenuitvoerlegging van beslissingen in burgerlijke en handelszaken

8 februari 2019

C.2018.0354.N

[ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190208.5](#)

AC nr. ...

VERWIJZING NA CASSATIE

BURGERLIJKE ZAKEN

Burgerlijke zaken - Cassatie van een eerste appelbeslissing - Geding voor de verwijzingsrechter - Nieuw hoger beroep met hetzelfde voorwerp

Uit de artikelen 19, eerste en tweede lid, 23, 616, 820, 826, eerste lid, 1050 en 1110 Gerechtelijk Wetboek volgt dat zolang er in hoger beroep geen definitieve uitspraak is gedaan over de vorderingen van partijen, weze dit ten gevolge van het casseren van een eerste appelbeslissing, een partij, nadat deze een eerste hoger beroep heeft ingesteld dat door een vormgebrek is aangetast, opnieuw hoger beroep kan instellen en afstand kan doen van het aanvankelijke hoger beroep (1). (1) Zie concl. OM.

- Artt. 19, eerste en tweede lid, 23, 616, 820, 826, eerste lid, 1050 en 1110 Gerechtelijk Wetboek

8 maart 2019

C.2016.0130.N

[ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190308.1](#)

AC nr. ...

Burgerlijke zaken - Verwijzingsrechter - Kennisname van het geschil - Omvang van de cassatie - Beoordeling

Aan de rechter die kennisneemt van een geschil op verwijzing komt slechts rechtsmacht toe binnen de grenzen van de cassatie, waarbij de omvang van de cassatie in de regel beperkt is tot de draagwijdte van het middel dat ten grondslag ligt aan de vernietiging, zij het met inbegrip van de nauw verband houdende beslissingen en van beslissingen die van de vernietigde beslissing en het gevolg zijn, en het in die stand van de rechtspleging aan de verwijzingsrechter staat over die omvang te beslissen ongeacht de door het Hof gebruikte bewoordingen (1). (1) Zie concl. OM.

- Art. 1110 Gerechtelijk Wetboek

8 maart 2019

C.2016.0481.N

[ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190308.2](#)

AC nr. ...

Burgerlijke zaken - Geding voor de verwijzingsrechter in hoger beroep

Wanneer na een cassatieberoep de bestreden beslissing wordt vernietigd, dan worden de partijen binnen de perken ervan, voor de rechter naar wie de zaak overeenkomstig artikel 1110 Gerechtelijk Wetboek is verwezen, teruggeplaatst in dezelfde positie als waarin zij zich bevonden voor de rechter wiens beslissing werd vernietigd, waarbij de verwijzing geen nieuw geding doet ontstaan, maar de voortzetting is van het geding voorafgaand aan het cassatieberoep zodat hieruit volgt dat, wanneer een cassatiearrest een beslissing in hoger beroep vernietigt met verwijzing, er ingevolge die vernietiging geen definitieve beslissing voorhanden is over het hoger beroep en dat dit appelgeding verder zijn verloop kent voor de verwijzingsrechter (1). (1) Zie concl. OM.

- Art. 1110 Gerechtelijk Wetboek

8 maart 2019

C.2016.0130.N

[ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190308.1](#)

AC nr. ...

VERZEKERING

LANDVERZEKERING

Landverzekering - Schadegeval - Aangifte - Inlichtingen - Verplichting - Niet-nakoming - Bedrieglijk opzet - Verlies van dekking

Opdat de verzekeraar zijn dekking kan weigeren overeenkomstig artikel 21, § 2, Wet Landverzekeringsovereenkomst, is enkel vereist dat de verzekerde, met bedrieglijk opzet, één van de in de artikelen 19 en 20 vermelde verplichtingen niet heeft nageleefd.

- Artt. 19, 20 en 21, § 1 en 2 Wet 25 juni 1992 op de landverzekeringsovereenkomst

28 oktober 2019

C.2018.0586.F

[ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191028.1](#)

AC nr. ...

Landverzekering - Dekking - Aanvang

Krachtens artikel 14, tweede lid, Wet Landverzekeringsovereenkomst kan de verzekeringsovereenkomst bepalen dat de dekking pas aanvangt na de betaling van de eerste premie.

- Art. 14, tweede lid Wet 25 juni 1992 op de landverzekeringsovereenkomst

18 oktober 2019

C.2018.0543.F

[ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191018.1](#)

AC nr. ...

Landverzekering - Verzekeringsovereenkomst - Begrip - Omschrijving van de prestatie die de verzekeraar moet leveren - Bepaling wat gedekt is en wat uit de dekking gesloten is

De verzekeringsovereenkomst is een overeenkomst, waarbij een partij, de verzekeraar, zich er tegen betaling van een vaste of veranderlijk premie tegenover een andere partij, de verzekeringnemer, toe verbindt een in de overeenkomst bepaalde prestatie te leveren in het geval zich een onzekere gebeurtenis voordoet waarbij, naargelang het geval, de verzekerde of de begunstigde belang heeft dat die zich niet voordoet; behoudens bijzondere wettelijke bepalingen, omschrijven de partijen in de overeenkomst vrij de prestatie die de verzekeraar moet leveren wanneer de onzekere gebeurtenis zich voordoet; zij kunnen in de overeenkomst zowel bepalen wat gedekt is als wat uit de dekking gesloten is.

- nu art. 5, 14° Wet 4 april 2014 betreffende de verzekeringen, inwerkingtreding 1 november 2014

- Art. 1, A Wet 25 juni 1992 op de landverzekeringsovereenkomst

31 mei 2019

C.2018.0528.N

[ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190531.3](#)

AC nr. ...

WAM-VERZEKERING

WAM- verzekering - Risicoverzwaren in de loop van de overeenkomst - Bedrieglijke of verwijtbare niet-aangifte - Strafbaarheid

Tot het behoud van de dekking "overeenkomstig de wet" moet de verzekeringnemer ook in de loop van de overeenkomst elke risicoverzwaren aangeven en diens bedrieglijke of verwijtbare tekortkoming hierover naargelang zijn hoedanigheid van eigenaar, houder of bestuurder van het verzekerde voertuig, is overeenkomstig het in artikel 22, § 1 WAM 89 gemaakte onderscheid, strafbaar; daartoe is geen opzegging van de verzekeringsovereenkomst door de verzekeraar vereist (1). (1) Art. 26 Wet 25 juni 1992 op de landsverzekeringsovereenkomst werd opgeheven bij artikel 347 Wet 4 april 2014 betreffende de verzekeringen met ingang van 1 november 2014 (art. 352). Art. 81 Wet 4 april 2014 heeft thans betrekking op de verzwaren van het risico.

2 april 2019

P.2018.1209.N

[ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190402.1](#)

AC nr. ...

VERZET

- Strafzaken - Tweede verzet tegen eenzelfde vonnis - Tweede akte van verzet tot tenietverklaring van het eerste verzet

Wanneer diegene die verzet doet, bij een nieuw deurwaardersexploot, opnieuw verzet doet tegen hetzelfde vonnis en vermeldt dat die akte het eerste betekende verzet als gevolg van een verschrijving teniet doet en vervangt, wil hij verzaken aan het voordeel van zijn eerste verzet en afstand ervan doen; bijgevolg mag de rechter het tweede verzet niet ontvankelijk en ongedaan verklaren op grond dat een eerste verzet was gedaan.

- Art. 187, § 7 Wetboek van Strafvordering

25 september 2019

P.2018.1054.F

[ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190925.1](#)

AC nr. ...

VONNISSEN EN ARRESTEN

BURGERLIJKE ZAKEN

Burgerlijke zaken - Algemeen - Ambt van de rechter - Draagwijdte

De rechter moet de juridische aard van de door de partijen aangevoerde feiten onderzoeken en mag, ongeacht de juridische omschrijving die de partijen daaraan hebben gegeven, de voor hem aangevoerde redenen ambtshalve aanvullen, op voorwaarde dat hij geen betwisting opwerpt waarvan de partijen het bestaan hebben uitgesloten, dat hij enkel steunt op feiten die hem regelmatig ter beoordeling zijn voorgelegd, dat hij het voorwerp van de vordering niet wijzigt en daarbij het recht van verdediging van de partijen niet miskent (1). (1) Zie Cass. 27 september 2018, AR C.16.0138.F-C.16.0375.F, AC 2018, nr. 504.

11 oktober 2019

C.2019.0059.F

[ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191011.4](#)

AC nr. ...

Burgerlijke zaken - Algemeen - Punt van de vordering - Beoordeling door de rechter - Algemene formule van afwijzing ("vangnetformule")

Een algemene formule waarbij de rechter "al het op hoofdeis meer en andersgevorderde als zijnde ongegrond" afwijst, kan niet als een beoordeling van een punt van de vordering worden beschouwd wanneer uit de redenen van de beslissing niet blijkt dat de rechter dit punt van de vordering heeft onderzocht (1). (1) Zie concl. OM.

- Artt. 794/1 en 1138, 3° Gerechtelijk Wetboek

15 maart 2019

C.2018.0275.N

[ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190315.2](#)

AC nr. ...

STRAFZAKEN

Strafzaken - Algemeen - Samenstelling van de zetel en openbaar karakter van de terechtzitting -

Onderzoek - Geen voeging bij het dossier van het proces-verbaal van de terechtzitting waarop de zaak werd behandeld - Vonnis dat niet alle vereiste vermeldingen bevat om de regelmatigheid van de procedure te bewijzen - Nietigheid van het vonnis

Het vonnis van de correctionele rechtbank is nietig wanneer het proces-verbaal van de terechtzitting waarop de zaak werd behandeld niet bij het dossier is gevoegd en het vonnis niet alle vereiste vermeldingen bevat om de regelmatigheid van de rechtspleging te bewijzen (1). (1) Zie Cass. 14 november 1984, AC 1984-85, nr. 166 (proces-verbaal van de terechtzitting dat noch door de voorzitter noch door de griffier werd ondertekend); inzake de moeilijkheden betreffende de formele geldigheid van de processen-verbaal van terechtzittingen in strafzaken, zie concl. van procureur-generaal M. DE SWAEF, toen advocaat-generaal, Cass. 4 december 2001, AR P.00.0570.N, AC 2001, nr. 668.

- Artt. 155 en 189 Wetboek van Strafvordering

2 oktober 2019

P.2019.0156.F

[ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191002.5](#)

AC nr. ...

VOORLOPIGE HECHTENIS

BEVEL TOT AANHOUDING

Bevel tot aanhouding - Ernstige aanwijzingen van schuld - Gegevens verkregen tijdens een huiszoeking - Regelmatigheid van het bevel tot huiszoeking - Voorwaarde - Ernstige aanwijzingen van schuld ten aanzien van de persoon bij wie de huiszoeking wordt uitgevoerd

De wettigheid van een bevel tot huiszoeking hangt niet af van de voorwaarde dat er ernstige aanwijzingen van schuld zijn ten aanzien van de persoon bij wie die handeling wordt uitgevoerd (1). (1) Cass. 5 april 2011, AR P.11.0085.F, AC 2011, nr. 248.

- Art. 89bis Wetboek van Strafvordering

16 januari 2019

P.2019.0026.F

[ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190116.3](#)

AC nr. ...

Bevel tot aanhouding - Ernstige aanwijzingen van schuld - Gegevens verkregen tijdens een huiszoeking - Regelmatigheid van het bevel tot huiszoeking - Motiveringsvereiste

Het bevel tot huiszoeking is regelmatig als de plaats van de huiszoeking en de redenen die haar verantwoordelijk vermeld zijn; de vermelding van de datum van de gepleegde feiten is echter niet vereist (1). (1) Zie Cass.4 oktober 2016, AR P.15.0866.N, AC 2016, nr. 542.

- Art. 89bis Wetboek van Strafvordering

16 januari 2019

P.2019.0026.F

[ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190116.3](#)

AC nr. ...

Bevel tot aanhouding - Voorafgaand verhoor van de verdachte

De onderzoeksrechter die de verdachte ondervraagt over de feiten die aan de beschuldiging ten grondslag liggen en die aanleiding kunnen geven tot de afgifte van een bevel tot aanhouding, moet daarbij geen gerichte vragen stellen of concrete aanwijzingen voorleggen.

- Art. 16, § 2, eerste lid Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

26 maart 2019

P.2019.0265.N

[ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190326.5](#)

AC nr. ...

VORDERING IN RECHTE

- Nietigheidsexceptie - In limine litis - Eerst nuttige en mogelijke procesakte - Toepassing

Uit artikel 864, Gerechtelijk Wetboek, zoals van toepassing na de wijziging bij wet van 19 oktober 2015, volgt dat de nietigheidsexceptie in limine litis moet worden opgeworpen, aan welke vereiste is voldaan wanneer de exceptie van nietigheid wordt opgeworpen in de eerst nuttige en mogelijke procesakte van verweer, zodat wanneer de verweerder in hoger beroep de laattijdigheid van het hoger beroep opwerpt, de eiser in hoger beroep in zijn daarop volgende conclusie alsnog de nietigheid van de kennisgeving van de beroepen beslissing kan opwerpen zonder dat hij ertoe gehouden was dit reeds in de appelakte op te werpen (1). (1) Zie concl. OM.

- zoals van toepassing na de wijziging bij Wet 19 oktober 2015 houdende wijziging van het burgerlijk procesrecht en houdende diverse bepalingen inzake justitie

- Art. 864 Gerechtelijk Wetboek

8 februari 2019

C.2016.0315.N

[ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190208.1](#)

AC nr. ...

- Exceptie - Nietigverklaring van een proceshandeling - Belangenschade - Maatstaf - Bereiken van het normdoel

Uit de wetsgeschiedenis omtrent de afschaffing van artikel 867 Gerechtelijk Wetboek blijkt dat de wetgever het behoud van voormeld artikel overbodig achtte omdat in de gevallen waar het criterium van het bereiken van het normdoel het uitspreken van een nietigheidssanctie verhindert er ook geen sprake is van belangenschade in de zin van artikel 861 Gerechtelijk Wetboek; hieruit volgt dat de wetgever de objectieve maatstaf van het bereiken van het normdoel van het oude artikel 867 Gerechtelijk Wetboek als een maatstaf voor het voorhanden zijn van belangenschade in de zin van artikel 861 heeft aangenomen (1). (1) Zie concl. OM.

- Art. 861 Gerechtelijk Wetboek

24 mei 2019

F.2017.0037.N

[ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190524.3](#)

AC nr. ...

- Punt van de vordering - Beoordeling door de rechter - Algemene formule van afwijzing ("vangnetformule")

Een algemene formule waarbij de rechter "al het op hoofdeis meer en andersgevorderde als zijnde ongegrond" afwijst, kan niet als een beoordeling van een punt van de vordering worden beschouwd wanneer uit de redenen van de beslissing niet blijkt dat de rechter dit punt van de vordering heeft onderzocht (1). (1) Zie concl. OM.

- Artt. 794/1 en 1138, 3° Gerechtelijk Wetboek

15 maart 2019

C.2018.0275.N

[ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190315.2](#)

AC nr. ...

- Aanwenden van een rechtsmiddel - Hoger beroep - Eisende partij - Toelaatbaarheid

Uit de artikelen 17, 18 en 1042 Gerechtelijk Wetboek volgt dat de eisende partij in hoger beroep zowel moet voldoen aan de algemene toelaatbaarheidsvereisten als aan de specifieke toelaatbaarheidsvereisten van het betrokken rechtsmiddel.

- Artt. 17, 18 en 1042 Gerechtelijk Wetboek

8 maart 2019

C.2017.0072.N

[ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190308.11](#)

AC nr. ...

- Geschil m.b.t. de toepassing van een belastingwet - Vordering voor de rechtbank van eerste aanleg - Ontvankelijkheid - Voorwaarde - Voorafgaande uitputting van het administratief beroep - Daadwerkelijk door de wetgever georganiseerd administratief beroep

Een vordering kan met toepassing van artikel 1385 undecies Ger. W. enkel onontvankelijk worden verklaard indien de wetgever daadwerkelijk een administratief beroep heeft georganiseerd, ook al heeft de vordering betrekking op de toepassing van de belastingwet (1). (1) Zie concl. OM.

- Art. 1385undecies Gerechtelijk Wetboek

12 april 2019

F.2017.0098.N

[ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190412.2](#)

AC nr. ...

VREEMDE WET

- Artikel 443 Duits Burgerlijk Wetboek - Kwaliteits- en houdbaarheidsgarantie - Band tussen garantieverlener en koper

Artikel 443 van het Duits Burgerlijk Wetboek regelt de garantierechten van de koper conform de in de garantieverklaring en de desbetreffende reclame aangegeven voorwaarden tegenover diegene die de garantie gegeven heeft en gaat uit van een garantieverlening door de verkoper of een derde, zonder dat een rechtstreekse contractuele band tussen garantieverlener en koper vereist is.

- Art. 443 Duits Gerechtelijk wetboek

8 februari 2019

C.2016.0447.N

[ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190208.2](#)

AC nr. ...

- Luchtvaart - Luchtvervoerder - Niet betalende vluchten - Aansprakelijkheid - Aansprakelijkheidsbeperking - Artikel L.322-3, lid 1, Franse Code de l'aviation civile

De luchtvervoerder in de zin van artikel L.322-3, lid 1 van de Franse Code de l'aviation civile moet volgens de heersende Franse rechtspraak geen luchtvervoerder zijn in de zin van het verdrag van Warschau.

- Art. L.322-3, eerste lid Franse Code de l'aviation civile

5 april 2019

C.2018.0254.N

[ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190405.3](#)

AC nr. ...

VREEMDELINGEN**- Maatregel tot vasthouding in een welbepaalde plaats gesitueerd in het grensgebied - Verzoek om internationale bescherming - Weigering - Gevolgen voor de maatregel**

Aangezien de maatregel tot vasthouding in een welbepaalde plaats gesitueerd in het grensgebied, bedoeld in artikel 74/5, § 1, Vreemdelingenwet een maatregel is die wordt genomen in afwachting van de machtiging om in het Rijk toegelaten te worden of van teruggedrijving van het grondgebied, en geen maatregel die wordt genomen in afwachting van een beslissing over het verzoek om internationale bescherming, moet aan de vreemdeling geen kennis worden gegeven van een nieuwe vasthoudingsmaatregel wanneer, ingevolge de beslissing tot weigering van dat verzoek, hij het voorwerp uitmaakt van een met toepassing van artikel 52/3 Vreemdelingenwet uitvoerbaar geworden teruggedrijvingsmaatregel (1). (1) Die verwerping heft immers een einde gemaakt aan de opschorting, bepaald in de artikelen 49/3/1 en 39/70 Vreemdelingenwet, van die maatregel tot teruggedrijving tijdens de duur van de behandeling van het verzoek om internationale bescherming. Een verwijderingsmaatregel kan ook, met toepassing van artikel 52/3, § 3, Vreemdelingenwet uitvoerbaar worden door de verwerping van het verzoek om internationale bescherming van de vreemdeling die het voorwerp uitmaakt van een maatregel bedoeld in artikel 74/6 Vreemdelingenwet, tot vasthouding in een welbepaalde plaats in het Rijk (zie Cass. 28 november 2018, AR P.18.1177.F, niet gepubliceerd).

- Artt. 52/3 en 74/5, § 1 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

9 januari 2019

P.2018.1227.F

[ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190109.2](#)

AC nr. ...

WEGVERKEER**WEGVERKEERSWET****Wetsbepalingen - Art. 32 - Wetens een voertuig toevertrouwen aan een persoon niet voorzien van een rijbewijs - Begrip - Toepassing**

Wetens in de zin van artikel 32 Wegverkeerswet, dat degene bestraft die wetens een motorvoertuig toevertrouwt aan een persoon die niet voorzien is van het rijbewijs of het als zodanig geldend bewijs vereist voor het besturen van dit voertuig, handelt ook degene die door zijn schuld niet weet of de derde aan wie hij zijn voertuig toevertrouwt, voldoet aan de wettelijke voorwaarden voor het besturen ervan (1), wat het geval is wanneer de uitlener niet nagaat of die derde wel beschikt over het vereiste rijbewijs voor het besturen van dat voertuig, maar enkel erop vertrouwt dat dit het geval is; het van de uitlener te verwachten nazicht kan gebeuren op enig welke wijze die hem de redelijke zekerheid geeft dat de derde aan wie hij zijn voertuig toevertrouwt, over het vereiste rijbewijs beschikt. (1) Cass. 18 januari 2000, AR P.99.0776.N, AC 2000, nr. 39; Cass. 16 juni 1981, AC 1981-1982, nr. 593.

26 maart 2019

P.2018.1264.N

[ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190326.3](#)

AC nr. ...

Wetsbepalingen - Art. 69bis - Als vervoersonderneming de bestuurder niet naar behoren te hebben geïnstrueerd en gecontroleerd - Strafbaarstelling - Artikel 2, § 1, eerste lid, Wet van 18 februari 1969 - Veroordeling tot een geldboete en vervangend rijverbod - Wettigheid

Voor een geldboete opgelegd krachtens artikel 2, § 1, eerste lid, Wet van 18 februari 1969 kan als vervangende straf niet het door artikel 69bis Wegverkeerswet bedoelde vervangend rijverbod worden opgelegd, maar enkel de door artikel 40, eerste lid, Strafwetboek bedoelde vervangende gevangenisstraf (1). (1) Cass. 10 september 2013, AR P.13.1166.N, AC 2013, nr. 435.

- Art. 69bis Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

- Art. 40 Strafwetboek

- Art. 2, § 1, eerste lid Wet 18 februari 1969 betreffende de maatregelen ter uitvoering van de internationale verdragen en akten inzake vervoer over de weg, de spoorweg of de waterweg, BS 4 april 1969

19 maart 2019

P.2017.1139.N

[ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190319.5](#)

AC nr. ...

Wetsbepalingen - Art. 68 - Overtreding van de wet en de uitvoeringsbesluiten - Verjaring van de strafvordering - Wet die de termijn voor de verjaring van de strafvordering wijzigt - Draagwijdte

De verjaringstermijn van de strafvordering wegens overtredingen op de Wegverkeerswet en de uitvoeringsbesluiten ervan bedraagt in principe, ingevolge artikel 68 Wegverkeerswet, zoals gewijzigd door artikel 25, 1°, van de wet van 6 maart 2018 ter verbetering van de verkeersveiligheid, in werking getreden op 15 februari 2018, twee jaar te rekenen van de dag waarop de overtreding is begaan; die verjaringstermijn van twee jaar is van toepassing op alle strafvorderingen wegens de bedoelde overtredingen die op 15 februari 2018 nog niet waren vervallen door verjaring (1). (1) C. De Roy, ? De wet van 6 maart 2018 ter verbetering van de verkeersveiligheid: opnieuw een strengere aanpak van verkeersovertreders', RW 2018-2019, 136-137.

5 februari 2019

P.2018.1312.N

[ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190205.8](#)

AC nr. ...

Wetsbepalingen - Art. 38 - Bijzondere herhaling - Toepassing van de strafwet in de tijd - Gunstigere tussenliggende wet

Uit de artikelen 2 Strafwetboek en 15.1 IVBPR volgt dat de staat van herhaling door de rechter niet in aanmerking kan worden genomen ten aanzien van de pleger van een strafbaar feit wanneer de wettelijke voorwaarden voor herhaling waren vervuld op de datum van het plegen van het feit, maar niet op enig ogenblik tussen die datum en de datum van het vonnis; indien evenwel, met toepassing van die bepalingen en artikel 7 EVRM, een feit niet langer strafbaar is of nog enkel strafbaar is onder mildere voorwaarden, met name wat de bijzondere herhaling betreft, dan is dat op voorwaarde dat het de duidelijke bedoeling van de wetgever is geweest af te zien van elke bestraffing voor zowel het verleden als de toekomst alsook, onder dezelfde tijdsvoorwaarden, van de bestraffing van de herhaling zoals die op de datum van de overtreding was bepaald; de beklaagde kan zich dan ook niet met terugwerkende kracht beroepen op de wet die gunstiger lijkt, als de daaruit voortvloeiende wijziging van de grondvoorwaarden voor herhaling te wijten is aan een fout in de formulering van de tekst die de wetgever naderhand heeft rechtgezet (1). (1) Zie gedeeltelijk andersluidende concl. OM in Pas. 2019, nr. 60.

- Art. 38 Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968
- Art. 7 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden
- Art. 15.1 Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten, ondertekend te New-York op 19 december 1966
- Art. 2, tweede lid Strafwetboek

30 januari 2019

P.2018.0879.F

[ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190130.8](#)

AC nr. ...

Wetsbepalingen - Art. 63 - Artikel 63, § 1 - Bloedafname - Overheid bevoegd om de arts op te vorderen

Volgens het tweede lid van artikel 44bis, §1, Wetboek van Strafvordering is de bepaling in het eerste lid van die paragraaf niet van toepassing in geval van overtreding van de wetten en verordeningen betreffende de politie over het wegverkeer, in de limitatief in artikel 63 Wegverkeerswet opgesomde gevallen zijn de in artikel 59, §1 van die wet bedoelde overheidspersonen bevoegd om de in 1° en 20 van die paragraaf bedoelde personen een bloedproef te laten ondergaan door een daartoe opgevorderde geneesheer (1). (1) Cass. 16 december 2015, AR P.15.1179.F, AC 2015, nr. 759.

- Art. 63, § 1 Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968
- Art. 44bis, § 1, tweede lid Wetboek van Strafvordering

2 januari 2019

P.2018.0955.F

[ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190102.1](#)

AC nr. ...

Wetsbepalingen - Art. 67ter - Overtreding op de Wegverkeerswet - Voertuig ingeschreven op naam van een rechtspersoon - Vraag om inlichtingen

Uit artikel 6 EVRM volgt niet dat de vraag om inlichtingen als bedoeld in artikel 67ter Wegverkeerswet de straf moet vermelden ingeval aan die vraag geen gevolg wordt gegeven.

- Art. 67ter Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968
- Art. 6 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

26 maart 2019

P.2018.1202.N

[ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190326.1](#)

AC nr. ...

Wetsbepalingen - Art. 37 - Artikel 37bis - Stoffen die de rijvaardigheid beïnvloeden - THC - Illegaal middelengebruik - Toegelaten medisch middelengebruik - Draagwijdte

Artikel 37bis Wegverkeerswet beoogt uit veiligheidsoverwegingen voor alle verkeersdeelnemers te voorkomen dat personen onder invloed van een bepaald THC-gehalte een voertuig besturen en gelet op dit beschermingsoogmerk is het irrelevant of de aanwezigheid van THC in het lichaam het gevolg is van een toegestaan geneesmiddelengebruik dan wel van illegaal middelengebruik; door geen onderscheid te maken naargelang de aanwezigheid van THC in het organisme van de bestuurder het gevolg is van een toegelaten medisch middelengebruik, schendt artikel 37bis de artikelen 10 en 11 Grondwet niet.

5 februari 2019

P.2018.1032.N

[ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190205.5](#)

AC nr. ...

Wetsbepalingen - Art. 67ter - Overtreding op de Wegverkeerswet - Voertuig ingeschreven op naam van een rechtspersoon - Verplichting de identiteit van de bestuurder van het voertuig mede te delen - Bestaanbaarheid met het verbod op zelfincriminatie

De door de wet opgelegde verplichting aan een rechtspersoon om in het geval beschreven in artikel 67ter Wegverkeerswet de identiteit mede te delen van de natuurlijke persoon, bestuurder van het motorvoertuig op het ogenblik van de feiten, houdt geen verboden zelfincriminatie in (1). (1) Zie: Cass. 26 september 2017, AR P.16.1232.N, AC 2017, nr. 498.

- Art. 67ter Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968
26 maart 2019 P.2018.1202.N [ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190326.1](#) AC nr. ...

WERKLOOSHEID

ALGEMEEN

Algemeen - Werkloosheidsuitkeringen - Onverschuldigd betaalde - Terugbetaling - Terugvordering - Omvang - Bedrijfsvoorheffingen

Wanneer een werkloze, met toepassing van artikel 169 Werkloosheidsbesluit, onrechtmatig ontvangen uitkeringen moet terugstorten, hebben de terugbetalingen niet enkel betrekking op het nettogedeelte van de uitkeringen maar ook op het bedrag van de bedrijfsvoorheffingen (1). (1) Cass. 16 september 2019, AR S.17.0079.F-S.18.0042.F, AC 2019, nr. 460; Cass. 14 oktober 2010, AR C.08.0451.F, AC 2010, nr. 600, met concl. van advocaat-generaal WERQUIN in Pas. 2010.

- Artt. 249, 270, 1°, 272, eerste lid, 1°, 273, 1°, 296 en 304, § 2, eerste lid Wetboek Inkomstenbelastingen 1992
2 december 2019 S.2019.0038.F [ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191202.3F.3](#) AC nr. ...

Algemeen - Werkloosheidsuitkeringen - Bedrijfsvoorheffing - Aard

De bedrijfsvoorheffingen maken deel uit van de aan de werkloze verschuldigde uitkeringen, welke door de Rijksdienst voor arbeidsvoorziening worden ingehouden en aan de belastingadministratie worden gestort bij wijze van voorschot op de personenbelasting die hierna op naam van de werkloze wordt gevestigd en waarvan het overschot hem moet worden teruggestort (1). (1) Cass. 16 september 2019, AR S.17.0079.F-S.18.0042.F, AC 2019, nr. 460; Cass. 14 oktober 2010, AR C.08.0451.F, AC 2010, nr. 600, met concl. van advocaat-generaal WERQUIN in Pas. 2010.

- Artt. 249, 270, 1°, 272, eerste lid, 1°, 273, 1°, 296 en 304, § 2, eerste lid Wetboek Inkomstenbelastingen 1992
2 december 2019 S.2019.0038.F [ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191202.3F.3](#) AC nr. ...

BEDRAG

Bedrag - Bedrag van de werkloosheidsuitkeringen - Samenwonen - Opsluiting - Gevangenhouding - Plaatsing

Krachtens artikel 59, tweede lid, 2°, Uitvoeringsbesluit Werkloosheid worden eveneens geacht samen te wonen, gedurende de eerste twaalf maanden, de leden van het huishouden die in de gevangenis zitten, geïnterneerd zijn of in een instelling voor geesteszieken geplaatst zijn (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2019, nr. 548.

- Art. 59, tweede lid, 2° MB 26 november 1991 houdende toepassingsregelen van de werkloosheidsreglementering
28 oktober 2019 S.2018.0075.F [ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191028.3](#) AC nr. ...

WETTEN, DECRETEN, ORDONNANTIES, BESLUITEN

WERKING IN DE TIJD EN IN DE RUIMTE

Werking in de tijd en in de ruimte - Grondwettelijk Hof - Vernietigingsarrest - Werking in de tijd

Een vernietigingsarrest van het Grondwettelijk Hof heeft retroactieve werking, zodat de vernietigde norm wordt geacht in rechte nooit te hebben bestaan (1). (1) Zie concl. OM.

15 maart 2019

C.2017.0283.N

[ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190315.1](#)

AC nr. ...

Werking in de tijd en in de ruimte - Toepassing van de strafwet in de tijd - Wegverkeer - Bijzondere herhaling - Gunstigere tussenliggende wet

Uit de artikelen 2 Strafwetboek en 15.1 IVBPR volgt dat de staat van herhaling door de rechter niet in aanmerking kan worden genomen ten aanzien van de pleger van een strafbaar feit wanneer de wettelijke voorwaarden voor herhaling waren vervuld op de datum van het plegen van het feit, maar niet op enig ogenblik tussen die datum en de datum van het vonnis; indien evenwel, met toepassing van die bepalingen en artikel 7 EVRM, een feit niet langer strafbaar is of nog enkel strafbaar is onder mildere voorwaarden, met name wat de bijzondere herhaling betreft, dan is dat op voorwaarde dat het de duidelijke bedoeling van de wetgever is geweest af te zien van elke bestraffing voor zowel het verleden als de toekomst alsook, onder dezelfde tijdsvoorwaarden, van de bestraffing van de herhaling zoals die op de datum van de overtreding was bepaald; de beklaagde kan zich dan ook niet met terugwerkende kracht beroepen op de wet die gunstiger lijkt, als de daaruit voortvloeiende wijziging van de grondvoorwaarden voor herhaling te wijten is aan een fout in de formulering van de tekst die de wetgever naderhand heeft rechtgezet (1). (1) Zie gedeeltelijk andersluidende concl. OM in Pas. 2019, nr. 60.

- Art. 38 Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968
- Art. 7 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden
- Art. 15.1 Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten, ondertekend te New-York op 19 december 1966
- Art. 2, tweede lid Strafwetboek

30 januari 2019

P.2018.0879.F

[ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190130.8](#)

AC nr. ...

WOONPLAATS

- Huiszoeking - Op heterdaad gepleegd misdrijf - Onderzoeksverrichting uitgevoerd bij misdrijf op heterdaad - Huiszoeking in de woonplaats van de verdachte

Opdat een misdrijf dat net is gepleegd een op heterdaad gepleegd misdrijf zou zijn, is vereist dat het nog actueel is en dat de tijd die verloopt tussen het plegen van het misdrijf en de onderzoeksverrichting, beperkt is tot de tijd die materieel noodzakelijk is om die handeling te stellen; uit de enkele omstandigheid dat de agenten die het op heterdaad gepleegd misdrijf voor de woonplaats van de verdachte hebben vastgesteld, die plaats verlaten, kan niet worden afgeleid dat dit misdrijf niet langer actueel is en dat hun latere huiszoeking in de woning van de verdachte, zonder bevel van de onderzoeksrechter, onwettig is.

- Artt. 36 en 41 Wetboek van Strafvordering

23 januari 2019

P.2018.0826.F

[ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190123.13](#)

AC nr. ...